

RAPPORT

2023

SYSTEMATISK KARTLEGGINGSOVERSIKT

Barn og unges meninger
om tema som berøres i
forslaget til ny barnelov
Systematisk kartleggingsoversikt
over nordiske kvalitative studier

Utgitt av	Folkehelseinstituttet Område for helsetjenester
Tittel	Barn og unges meninger om tema som berøres i forslaget til ny barnelov: en systematisk kartleggingsoversikt over nordiske kvalitative studier
English title	Children and young people’s opinions on topics in the proposal for a new Children’s Act: a scoping review of Nordic qualitative studies
Ansvarlig	Gun Peggy Knudsen, konstituert direktør
Forfattere	Trine Bjerke Johansen, prosjektleder, Tiril Cecilie Borge, Hans Bugge Bergsund, Ingeborg Beate Lidal, Gyri Hval
ISBN	978-82-8406-395-9
Publikasjonstype	Systematisk kartleggingsoversikt
Antall sider	59 (94 inklusiv vedlegg)
Oppdragsgiver	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Emneord(MeSH)	Divorce, Child Custody, Negotiating, Family Characteristics
Sitering	Johansen TB, Borge TC, Bergsund HB, Lidal IB, Hval G. Barn og unges meninger om tema som berøres i forslaget til ny barnelov: en systematisk kartleggingsoversikt over nordiske kvalitative studier. [Children and young people’s opinions on topics in the proposal for a new Children’s Act: a scoping review of Nordic qualitative studies] –2023. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2023.

Innhold

INNHold	3
HOVEDBUdSKAP	5
SAMMENDRAG	6
KEY MESSAGES	9
EXECUTIVE SUMMARY (ENGLISH)	10
FORORD	13
INNLEDNING	14
Beskrivelse av tematikken	14
Hvorfor det er viktig å utføre denne kartleggingsoversikten	15
Mål og problemstilling	15
Begrepsavklaring	15
METODE	16
Beskrivelse av systematisk kartleggingsoversikt	16
Prosjektplan	17
Forskningsspørsmål	17
Inklusjonskriterier	17
Litteratursøk	19
Utvelging av litteratur	20
Uthenting av data	21
Kartlegging av kunnskapsgrunnlaget	21
Vurdering av studienes metodiske begrensninger	21
Andre vurderinger	23
RESULTATER	24
Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier	24
Beskrivelse av de inkluderte studiene	25
Bosted	28
Deltakelse i mekling	31
Brudd mellom foreldre	36
Vold i nære relasjoner	40
Med- og selvbestemmelsesrett	43
Medvirkning	44
Samvær	44

DISKUSJON	46
Hovedfunn	46
Er kunnskapsgrunnlaget dekkende og anvendelig?	47
Styrker og begrensninger ved kartleggingsoversikten	48
Overensstemmelse med annen litteratur og forslaget til ny barnelov	49
Resultatenes betydning for praksis	51
Kunnskapshull	52
KONKLUSJON	53
REFERANSER	54
VEDLEGG 1: SØKESTRATEGI	59
VEDLEGG 2: BRUK AV MASKINLÆRING	71
VEDLEGG 3: RELEVANTE EKSKLUDERTE STUDIER LEST I FULLTEKST	74
VEDLEGG 4: VURDERING AV STUDIENES METODISKE BEGRENSNINGER	82
VEDLEGG 5: PREFERRED REPORTING ITEMS FOR SYSTEMATIC REVIEWS AND META-ANALYSES EXTENSION FOR SCOPING REVIEWS (PRISMA-SCR) CHECKLIST	93

Hovedbudskap

Det er laget et forslag til ny barnelov i Norge (NOU 2020: 14). Det foreslås blant annet å styrke barnets rett til å medvirke, rett til omsorg, rett til utvikling og vern mot vold, og retten til familieliv.

I arbeidet med å utforme en ny barnelov er det viktig at barns egne meninger og erfaringer vektlegges. For å gi et overblikk over tilgjengelig forskning om hva barn selv mener om temaer som berøres i forslaget til ny barnelov, kartla vi all tilgjengelig forskning der barns meninger om slike temaer er innhentet. Vi utførte en kartleggingsoversikt (engelsk: scoping review), dvs. en oppsummering som kartlegger og narrativt beskriver eksisterende forskning på et bestemt temaområde.

I denne kartleggingen inkluderte vi 28 studier. Studiene tok for seg temaene bosted (n=12), brudd mellom foreldre (n=5), deltakelse i mekling (n=5), vold i nære relasjoner (n=4), medvirkning (n=1), med- og selvbestemmelse (n=1), samvær (n=1) (én studie omhandlet både bosted og brudd mellom foreldre). Studiene rapporterte blant annet at de fleste barn og unge sier de ønsker:

- å bli hørt og tatt på alvor i saker som angår dem, og å ha en aktiv rolle i beslutningsprosesser som påvirker deres liv
- stabilitet og forutsigbarhet i livet sitt, spesielt når det gjelder bosted og samvær med foreldre etter samlivsbrudd
- god informasjon og støtte til å forstå og håndtere vanskelige situasjoner som angår dem, slik som konflikt i nære relasjoner og deltakelse i mekling.

Funnene tyder også på at informasjon, støtte og deltakelse i beslutningsprosesser må tilpasses barn og unges alder, utviklingsnivå og familiesituasjon.

Denne kartleggingen av nordisk kvalitativ forskning gir et overordnet bilde om hva barn og unge sier er viktig for dem når det gjelder enkelte temaer i barneloven, basert på rapporterte funn i de inkluderte studiene.

Tittel:

Barn og unges meninger om tema som berøres i forslaget til ny barnelov – en systematisk kartleggingsoversikt over nordiske kvalitative studier

Hvem står bak denne publikasjonen?

Folkehelseinstituttet, på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Når ble litteratursøket avsluttet?

Juni, 2023

Fagfelleevaluering:

Gunn E. Vist, FHI
Tonje Holt, Familie-ForSK, FHI
Jartrud Frafjord, Bufetat

Sammendrag

Innledning

Den norske barneloven trådte i kraft i 1982. Den regulerer flere viktige forhold knyttet til barn og unge, men etter 40 år er det behov for å oppdatere loven. I 2018 oppnevnte derfor regjeringen et utvalg for å vurdere en modernisering av barneloven med tanke på utviklingen innen nye samlivsformer, familiestrukturer og ikke minst barns rettigheter. Utvalget leverte sitt forslag til en ny barnelov i desember 2020, til oppfølging i Barne- og familiedepartementet. Målsettingen var blant annet en styrking av barns rettigheter, inkludert retten til medvirkning og vern mot vold og at hensynet til barns beste skal legges til grunn. Prinsippet om barnets rett til medvirkning er nedfelt i både FNs barnekonvensjon og i grunnloven. I arbeidet med å utforme en ny barnelov er det viktig at barns egne meninger og erfaringer vektlegges. For å sikre at barns egne stemmer blir tatt hensyn til i lovutformingene ønsker Barne- og familiedepartementet å kartlegge forskningen om barns meninger og erfaringer knyttet til temaene i den foreslåtte loven. Kartleggingen bidrar til å synliggjøre barns meninger og erfaringer om temaer som berøres i ny barnelov, samt hjelper med å identifisere eventuelle kunnskapshull på området.

Hensikt

Hensikten med denne kartleggingsoversikten var å kartlegge hva som fins av forskning som har undersøkt barns meninger om ulike temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge, og si noe om hva denne forskningen viser.

Metode

Vi inkluderte empiriske studier med kvalitative data fra Norden publisert i tidsrommet 2010-2023 hvor barn og unge i alderen 0-18 år, og unge voksne med erfaringer fra egen barndom, selv uttalte seg om relevante temaer som berøres i forslaget til ny barnelov. En søkespesialist gjennomførte et systematisk litteratursøk i syv litteraturlister – blant annet MEDLINE, PsycINFO og Epistemonikos – i juni 2023. Vi søkte også Google, nordiske vitenarkiver, bibliotekskataloger, utvalgte tidsskrifter og nettsteder, og gikk gjennom referanselistene til relevante studier. Titler og sammendrag ble vurdert mot inklusjonskriteriene med bruk av maskinlæring, og relevante studier ble innhentet i fulltekst. To prosjektmedarbeidere gjorde uavhengige vurderinger av fulltekstene opp mot inklusjonskriteriene. Metodiske begrensninger i de inkluderte studiene ble vurdert uavhengig av to forskere ved hjelp av CASP-sjekklisten for kvalitative studier. En medarbeider hentet ut data fra studiene og en annen medarbeider sjekket at data var korrekt hentet ut. Vi vurderte likheter mellom studienes funn og så etter tendenser til mønster på tvers av disse for hvert tema, men

vi utførte ingen syntese av funn på tvers av studier. Resultatene ble presentert narrativt, sammenfattet og beskrevet i tekst og tabeller.

Resultater

Vi inkluderte 28 unike studier, beskrevet i 35 publikasjoner, som innhentet meningene til totalt 559 barn, unge og unge voksne. Studiene var fra Norge (n=18), Danmark (n=4), Sverige (n=3), Finland (n=2) og Island (n=1).

De inkluderte studiene omhandlet følgende tema: bosted (n=12), brudd mellom foreldre (n=5), deltakelse i mekling (n=5), vold i nære relasjoner (n=4), med- og selvbestemmelse (n=1), medvirkning (n=1) og samvær (n=1) (én studie omhandlet både bosted og brudd mellom foreldre).

Ni av studiene hadde enten moderate/store metodiske begrensninger (n=6) eller store metodiske begrensninger (n=3). Moderate/store begrensninger i studiene skyldtes i hovedsak manglende eller delvis beskrivelser av ett eller flere av vurderingspunktene: hvordan analysene var foretatt, refleksivitet (refleksjon rundt egen posisjonering til tema og dens betydning for forskningen) og etiske vurderinger. Store metodiske begrensninger skyldtes i hovedsak manglende beskrivelser av flere av vurderingspunktene: kontekst, utvalgsstrategi, hvordan analysene var foretatt, refleksivitet og etiske vurderinger.

Bosted (n=12)

Studiene rapporterte at barn har ulike oppfatninger og preferanser når det gjelder bosted etter samlivsbrudd. De fleste barna hadde positive opplevelser i delt bosted, fordi det blant annet betydde mulighet for kontakt med begge foreldrene, men noen barn opplevde utfordringer med delt bosted. Variasjonene i barns erfaringer var blant annet knyttet til barnets alder og familiens situasjon.

Brudd mellom foreldre (n=5)

Studiene rapporterte at barn opplever ulike følelser og utfordringer i forbindelse med foreldrenes samlivsbrudd og når foreldrene bor hver for seg. Mange barn opplever økt handlekraft ved foreldrenes samlivsbrudd, og angir at de får delta i sentrale beslutningsprosesser. Mange av barna oppgir ønsker om stabilitet og forutsigbarhet i denne fasen.

Deltakelse i mekling (n=5)

Studiene rapporterte at barn har ulike erfaringer og meninger om deltakelse i meklingsprosesser etter samlivsbrudd, men i all hovedsak er erfaringene positive. Mange av barna uttrykker behov for tilstrekkelig informasjon og tilpasset støtte, også i etterkant av meklingsprosessen.

Vold i nære relasjoner (n=4)

Studiene rapporterte at barn som har opplevd vold i nære relasjoner kan ha ulike utfordringer og behov for bistand. Barn utsatt for vold i hjemmet opplevde deres muligheter til å handle som begrenset pga. skjeve maktforhold i familien. Mange av barna be-

nyttet seg av flere forskjellige strategier for håndtering og vern mot vold av omsorgs-gi-ver. Barna utsatt for vold eller som opplever vold i hjemmet trekker frem ønsket om å bli hørt og forstått av personer i hjelpperollen, og et ønske om adekvat støtte og beskyttelse.

Med- og selvbestemmelsesrett (n=1)

Studiene rapporterte at barn og unge ønsker å bli hørt og inkludert i beslutninger som angår deres eget liv. Barns aktørskap blir synlig i maktkamper og forhandlinger med foreldrene. Barna demonstrerte sin handlekraft ved å motsette seg eller etterkomme foreldrenes krav, og ved å finne måter å imøtekomme sine egne ønsker på innenfor de rammene foreldrene setter.

Diskusjon og konklusjon

Denne kartleggingsoversikten viser at det i Norden fins viktig, men noe begrenset forskning som har innhentet barns meninger innen temaer som berøres i forslaget til ny barnelov. Det fins flest studier om bosted, brudd mellom foreldre, vold i hjemmet og deltakelse i mekling, mens det er begrenset med forskning om barns med- og selvbestemmelsesrett, medvirkning og samvær med en forelder.

Vi identifiserte ingen studier som omhandlet foreldreskap, foreldretvister som står for retten, flytting, personvern og privatliv eller økonomi, herunder også barnebidrag. Likeledes fant vi heller ingen studier der de aller yngste barnas meninger var innhentet, og det er begrenset med studier som innhenter meningene eller erfaringene til barn i barnehagealder.

Styrkene til denne kartleggingsoversikten inkluderer omfattende litteratursøk og inkluderte studier fra Norden – med et klart flertall av studier fra Norge – noe som styrker relevansen og overførbarheten til en norsk kontekst. Likevel, pga. oppdragets natur og tidshensyn utførte vi ingen syntese av funn på tvers av studier eller vurderte vår tillit til resultatene med GRADE-CERQual, hvilket betyr at resultatene må tolkes med varsomhet.

Basert på funnene i de inkluderte studiene kan det se ut til at flertallet av barn og unge ønsker å bli hørt og tatt på alvor, spesielt når det gjelder beslutninger som påvirker dem. Generelt, men særlig etter brudd mellom foreldrene og valg av bosted for barnet, uttrykker mange av barna at de trenger stabilitet og forutsigbarhet, samt god informasjon og støtte til å håndtere vanskelige situasjoner. Funnene i de inkluderte studiene tyder på at informasjon, støtte og deltakelse i beslutningsprosesser i større grad må tilpasses barn og unges alder, utviklingsnivå og familiesituasjon.

Key messages

A proposal has been made for a new Children's Act in Norway (NOU 2020: 14). It proposes, among other things, to strengthen the child's right to participation, care, development and protection against violence, and family life. In drafting a new Children's Act, it is important to integrate children's opinions and experiences. To provide an overview of available research on what children think about the topics in the proposed new Act, we mapped available research where children's opinions on such topics were explored. We conducted a scoping review, i.e., a summary that maps and describes research on a specific topic area.

This review included 28 studies, addressing the topics of living arrangements (n=13), parental separation (n=5), participation in mediation (n=4), domestic violence (n=4), involvement in decision-making (n=1), autonomy (n=1), and visitation (n=1) (one study covered both living arrangements and parental separation). The studies found that most children and youth state that they want:

- to be heard and taken seriously in matters that affect them, and have an active role in decision-making processes that affect their lives
- stability and predictability in their lives, especially when it comes to living- and visitation arrangements after parental separation
- good information and support to understand and deal with difficult situations, such as conflicts in close relationships and participation in mediation.

The findings also suggest that information, support and participation in decision-making processes must be adapted to participants' age, developmental level and family situation.

This scoping review provides an overall picture of findings from Nordic qualitative research, exploring what children and young people say is important to them when it comes to topics in the Children's Act.

Title:

Children and young people's opinions on topics in the proposal for a new Children's Act: a scoping review of Nordic qualitative studies

Commissioner:

The Ministry of Children and Families

Commissioned date:

26.04.2023

Due date:

31.08.2023

Team:

Trine Bjerke Johansen
(team leader)
Tiril C. Borge
Ingeborg Beate Lidal
Hans B. Bergsund
Gyri Hval

Peer reviewers:

Gunn E. Vist, NIPH
Tonje Holt, NIPH
Jartrud Frafjord, Bufetat

Approved by:

Rigmor Berg, Department Director, NIPH
Kåre Birger Hagen, Specialist Director, NIPH

Executive summary (English)

Introduction

The Norwegian Children's Act came into force in 1982. It regulates several important matters relating to children and young people. After 40 years there is a need to update the act. In 2018, the government appointed a committee to consider modernizing the Children's Act considering developments in new forms of cohabitation, family structures and, not least, children's rights. The committee submitted its proposal for a new Children's Act in December 2020, for follow-up by the Ministry of Children and Family Affairs. The aim was to strengthen children's rights, including the right to participation and protection against violence, and to ensure that the best interests of the child are considered. The principle of the child's right to participation is enshrined in both the UN Convention on the Rights of the Child and the Norwegian Constitution. In the work to design a new Children's Act, it is important to emphasize children's own opinions and experiences. To ensure that children's voices are considered, the Ministry of Children and Families wishes to map research on children's opinions and experiences related to the topics in the proposed Act. The mapping will help to highlight children's opinions and experiences on topics covered by the new Children's Act and help to identify any knowledge gaps in the area.

Objective

The purpose of this mapping review was to identify what research exists that has explored children and youth's opinions about topics addressed in the proposed Norwegian Children's Act and to describe relevant findings.

Method

We included empirical studies with qualitative data from the Nordic region published in the period 2010-2023 in which children and young people aged 0-18 years, and young adults with experiences from their own childhood, gave their own opinions on relevant topics addressed in the proposed new Children's Act. A search specialist conducted a systematic literature search in seven literature databases – including MEDLINE, PsycINFO and Epistemonikos – in June 2023. We also searched Google, Nordic scientific archives, library catalogues, selected journals and websites, and reviewed the reference lists of relevant studies. Titles and abstracts were assessed against the inclusion criteria using machine learning, and relevant studies were retrieved in full text. Two project members independently assessed the full texts against the inclusion criteria. Methodological limitations in the included studies were assessed independently by two researchers using the CASP checklist for qualitative studies. One project member

extracted data from the studies and another checked that the data were correctly extracted. We assessed similarities between the studies' findings and looked for patterns across them for each theme, but we did not perform a synthesis of findings across studies. The results are presented narratively, summarized, and described in text and tables.

Results

We included 28 unique studies, described in 35 publications, which collected the opinions of a total of 559 children, adolescents, and young adults. The studies were from Norway (n=18), Denmark (n=4), Sweden (n=3), Finland (n=2) and Iceland (n=1).

The included studies dealt with the following topics: living arrangements (n=13), parental separation (n=5), participation in mediation (n=4), domestic violence (n=4), involvement in decision-making (n=1), autonomy (n=1), and visitation (n=1) (one study covered both living arrangements and parental separation).

Nine of the studies had either moderate/major methodological limitations (n=6) or major methodological limitations (n=3). Moderate/major limitations in the studies were mainly due to missing or partial descriptions of one or more of the assessment points: how the analyses were conducted, reflexivity (reflection on one's own position on the topic and its significance for the research) and ethical considerations. Major methodological limitations were mainly due to a lack of descriptions of several of the assessment points: context, sampling strategy, how the analyses were conducted, reflexivity and ethical considerations.

Living arrangements (n=12)

The studies reported that children have different perceptions and preferences regarding residence after a parental breakup. Most children had positive experiences of shared residence because it meant, among other things, the possibility of contact with both parents, but some children experienced challenges with shared residence. The variations in the children's experiences were related to the child's age and the family's situation, among other things.

Parental separation/divorce (n=5)

The studies reported that children experience different feelings and challenges in connection with parental separation and when parents live separately. Many children experience increased agency when their parents break up, and report that they can participate in key decision-making processes. Many of the children report a desire for stability and predictability during this phase.

Participation in mediation (n=5)

The studies reported that children have different experiences and opinions about participation in mediation processes after relationship breakdown, but in general the experiences are positive. Many of the children express a need for adequate information and adapted support, also after the mediation process.

Domestic violence (n=4)

The studies reported that children who have experienced violence in close relationships may have different challenges and needs for assistance. Children exposed to domestic violence experienced their ability to act as limited due to unequal power relations in the family. Many of the children used several different strategies for dealing with and protecting themselves from violence by their caregiver. Children exposed to violence or who experience domestic violence highlight the desire to be heard and understood by people in the role of helper, and a desire for adequate support and protection.

Right of participation and self-determination (n=1)

The studies reported that children and young people want to be heard and included in decisions that affect their own lives. Children's agency becomes visible in power struggles and negotiations with parents. Children demonstrated their agency by resisting or complying with their parents' demands, and by finding ways to accommodate their own wishes within the framework set by their parents.

Discussion and conclusion

This mapping review shows that there is important, but somewhat limited research in the Nordic region that has collected children's opinions on topics covered by the proposed new Children's Act. Most of the research focuses on living arrangements, parental separation, domestic violence and participation in mediation.

There is limited research on children's right participation and self-determination and contact with a parent. We did not identify any studies that explored themes related to parenthood, parental disputes going to court, relocation, privacy and private life or finances, including child support. Similarly, we did not find any studies that investigated the opinions of very young children, and there are limited studies that explored the opinions or experiences of children of kindergarten age.

The strengths of this mapping review include its extensive literature searches and the large number of included studies from the Nordic region - with a clear majority of studies from Norway - which strengthens the relevance and transferability to a Norwegian context. However, we did not perform a synthesis of findings across studies or assess our confidence in the results with GRADE-CERQual, which means that the results must be interpreted with caution.

Based on the findings of the included studies, it appears that most children and young people want to be heard and taken seriously, especially when it comes to decisions that affect them. In general, but especially after a break-up between parents and the agreement on living arrangements for the child, many of the children express that they need stability and predictability, as well as good information and support to deal with difficult situations. The findings of the included studies suggest that information, support and participation in decision-making processes must be better adapted to children and young people's age, developmental level and family situation.

Forord

Område for helsetjenester, Folkehelseinstituttet (FHI) fikk 26. april 2023 i oppdrag av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, på vegne av Barne- og familiedepartementet, å utføre en systematisk kartleggingsoversikt over forskning som har undersøkt barns meninger om ulike tema som berøres i forslaget til ny lov om barn og foreldre (barneloven). Formålet med denne kartleggingsoversikten er å gi et overblikk over forskning om hva barn selv mener om temaer som berøres i forslaget til ny barnelov og skal benyttes i departementets videre arbeid med barneloven.

Kartleggingsoversikten er relevant for departementets arbeid med oppfølgingen av barnelovutvalgets forslag, familievernet, domstolene, barnevernet og andre.

Område for helsetjenester, FHI, følger en felles framgangsmåte i arbeidet med kunnskapsoppsummeringer, dokumentert i håndboka «Slik oppsummerer vi forskning». Det innebærer blant annet at vi kan bruke standardformuleringer når vi beskriver metode, resultater og i diskusjon av funnene.

Finansiering

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet finansierte oppsummeringen. Forskergruppen tydeliggjorde problemstillingen og inklusjonskriteriene i dialog med oppdragsgiver, uten at de hadde noen rolle i utarbeidelsen av oppsummeringen.

Bidragsytere

Prosjektleder: Trine Bjerke Johansen

Interne prosjektmedarbeidere ved FHI: Tiril C. Borge, Ingeborg Beate Lidal, Hans B. Bergsund, Gyri Hval.

Takk til eksterne fagfeller Tonje Holt ved FamilieForSK (FHI), Jartrud Frafjord (Bufetat) og intern fagfelle Gunn E. Vist som har gjennomgått og gitt innspill til kartleggingsoversikten. En stor takk også til kollega Lars Jørn Langøien for bistand til å vurdere studienes metodiske begrensninger og skriftlige bidrag, og kollega Heather Ames for innspill til kartleggingsoversikten og skrivning av engelsk hovedbudskap og sammendrag.

Oppgitte interessekonflikter

Alle forfattere og fagfeller har fylt ut et skjema som kartlegger mulige interessekonflikter. Ingen oppgir interessekonflikter.

Folkehelseinstituttet tar det fulle ansvaret for innholdet i kunnskapsoppsummeringen.

Kåre Birger Hagen
fagdirektør

Rigmor Berg
avdelingsdirektør

Trine Bjerke Johansen
prosjektleder

Innledning

Beskrivelse av tematikken

Den norske lov om barn og foreldre (barneloven) trådte i kraft i 1982. Den regulerer flere forhold som har betydning for barn og unge. Barneloven gir regler om blant annet foreldreskap, saksbehandling ved foreldretvist, foreldreansvar, samvær, foreldres underholdsplikt og regler om foreldremekling ved samlivsbrudd. Loven skal ivareta flere viktige hensyn, som forholdet mellom barn og foreldre, barnets beste og likestilling mellom foreldre som omsorgspersoner og forsørgere (1).

I 2018 oppnevnte daværende regjering et offentlig utvalg som ble gitt et mandat til blant annet å foreta en helhetlig vurdering av barneloven og komme med forslag til en moderne og tidsriktig barnelov. Utvalget skulle gjennomgå loven med hensyn til utviklingen i menneskerettighetene, og se mer overordnet på forholdet mellom menneskerettigheter, internasjonale konvensjoner og reglene i barneloven sett i lys av nye samlivsformer og familiestrukturer, likestilt foreldreskap og barns rettigheter. Utvalget leverte sin utredning og forslag til ny barnelov i desember 2020 (2). Utvalget foreslo en rekke endringer (3), blant annet å styrke barns rettigheter, herunder barnets rett til å medvirke, til omsorg, utvikling og vern mot vold og retten til familieliv. Utvalget presenterte også et forslag som medfører at foreldre i større grad må ta hensyn til barnets rett til privatliv og personvern før de samtykker til å dele personopplysninger om barnet. Et flertall i utvalget ønsket også å endre terskelen for når domstolen kan idømme delt bosted hos begge foreldrene. Utvalgets flertall ønsket at foreldre med felles foreldreansvar, ikke bare de med delt bosted, skal være enige før en av foreldrene flytter med barnet, og et samlet utvalg foreslo at domstolen skal kunne fatte beslutning om flytting dersom den ene forelderen vil flytte med barnet og den andre ikke samtykker til dette. Utvalget foreslo også endringer i meklingsordningen, hvor mekling i foreldretvister som hovedregel skal foregå i familievernet og ikke i domstolen. Samtidig løftet utvalget frem barnets selvstendige rett til å bli hørt i meklingen.

I arbeidet med oppfølgingen av forslaget til ny barnelov ønsker Barne- og familiedepartementet å kartlegge hva som fins av forskning om barns meninger om temaer som berøres i forslaget til ny barnelov, og der barna selv er informanter. Barn og unge er å anse som eksperter på sine egne liv, og deres meninger og erfaringer kan gi verdifull informasjon til utformingen av loven. Videre er det et sentralt prinsipp i FNs konvensjon om barnets rettigheter, at barn skal ha rett til å bli hørt i saker som angår dem, og at barnets mening blir vektlagt (4). Ved å inkludere barn og unges synspunkter, kan man sikre at loven respekterer og ivaretar deres rettigheter og behov i større grad.

Hvorfor det er viktig å utføre denne kartleggingsoversikten

I henhold til FNs barnekonvensjon skal staten sørge for at barn får si meningen sin og bli hørt, også på systemnivå (4). Oppmerksomheten rundt å styrke barnets selvstendige stilling og rett til medvirkning har økt betydelig de senere år, og er også løftet frem i forslaget til ny barnelov. Likevel benyttes noen ganger foreldres uttalelser når man ønsker å innhente informasjon om barns medvirkning fremfor å spørre barna direkte (5).

Spørsmålet om hva barn og unge selv mener er også sentralt når det gjelder vurderingen av barnets beste. Ved å kartlegge kvalitativ forskning om barn og unges egne meninger om temaer som berører dem i forslaget til ny barnelov vil det kunne bidra til at barns meninger og erfaringer synliggjøres. Kartleggingsoversikten kan samtidig bidra til å identifisere mulige kunnskapshull, og synliggjøre hvor det mangler forskning.

Mål og problemstilling

Hensikten med denne oversikten er å kartlegge hva som fins av nordisk forskning som har undersøkt barns meninger om ulike temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge, og hva denne forskningen rapporterer.

Begrepsavklaring

Vi definerte og forsto barns meninger i vid forstand, fordi selv om barn ikke blir spurt eksplisitt om sine meninger om et tema, kan deres meninger likevel komme frem i ulike studier. Barns meninger og preferanser kommer også til syne når barn forteller om sine erfaringer og opplevelser, og mer generelt når de uttrykker seg om sin situasjon. Barna i de inkluderte studiene uttaler seg hovedsakelig basert på egne erfaringer. Dvs. at barn som uttaler seg om delt bosted har erfaring med delt bosted, barn som uttaler seg om mekling har deltatt i mekling osv. Dermed er det ikke alltid et klart skille mellom for eksempel barns erfaringer, meninger og opplevelser av aktørskap (engelsk: agency) i denne kartleggingen. En slik finmasket inndeling av barns ulike typer uttalelser ville vært mulig dersom 1) barn hadde blitt spurt eksplisitt om deres erfaringer, meninger og preferanser om de ulike temaene som berøres i forslaget til ny barnelov og/eller om 2) vi hadde utført en full systematisk oversikt. I vår presentasjon av studienes funn vil vi holde oss til benevnelsen barns meninger.

Metode

Vi utførte en systematisk kartleggingsoversikt over studier som har undersøkt barns meninger om temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge. Oppsummeringen er et uavhengig arbeid av forskergruppen ved FHI. For å sikre at oppsummeringen tilfredsstilte oppdragsgivers kunnskapsbehov, hadde vi jevnlig dialog med oppdragsgiver for å sikre riktig og god forståelse av oppdragets formål og hensikt, samt oppdragsgivers ønsker om delleveranser og oppdateringer.

Beskrivelse av systematisk kartleggingsoversikt

En kartleggingsoversikt (engelsk: scoping review) er en kunnskapsoppsummering som kartlegger og narrativt beskriver eksisterende litteratur- eller forskningsgrunnlag på et bestemt temaområde. En slik oversikt er utarbeidet på en vitenskapelig, systematisk og transparent måte, og har ofte som mål å besvare et bredere forskningsspørsmål enn en full systematisk oversikt, samt *beskrive* den foreliggende forskningen på et spesifikt felt (6-8). Med en kartleggingsoversikt identifiserer, kartlegger og presenterer forskerne beskrivende informasjon om de inkluderte studiene/publikasjonene.

Kartleggingsoversikter inneholder vanligvis ikke analyser eller synteser av studienes forskningsresultater, ingen syntese av funn på tvers av studier eller vurdering av tillit til den samlede dokumentasjonen, slik en systematisk oversikt gjør. På den måten er en kartleggingsoversikt ikke egnet til å gi et klart svar på for eksempel spørsmål om effekt av et tiltak eller erfaringer med et tiltak, men gir i stedet et overblikk over forskningen som fins. En kartleggingsoversikt kan i så måte ikke benyttes som beslutningsgrunnlag for politikktutforming (9). Presentasjonen av resultatene fra de inkluderte studiene er derfor vanligvis deskriptiv, som for kvalitative data kan innebære en organisering av overordnede kategorier og overordnet fremstilling av funn slik de blir presentert i studiene. Diskusjonen med drøfting av resultatene og vurdering av resultatenes betydning for praksis er følgelig noe begrenset i en kartleggingsoversikt, og vil være mindre omfattende og mer overordnet sammenlignet en full systematisk oversikt (6;7).

Det fins flere internasjonale metodebeskrivelser (6-8) samt en rapporteringsstandard (10) for kartleggingsoversikter. Vi fulgte disse anbefalingene og utarbeidet kartleggingsoversikten i følgende trinn:

1. Definere og tilpasse målene og spørsmålene
2. Utvikle og tilpasse inklusjon- og eksklusjonskriteriene med målene og spørsmålene
3. Beskrive den planlagte tilnærmingen til litteratursøk og valg av litteratur
4. Søke etter litteratur
5. Velge ut litteratur i henhold til inklusjons- og eksklusjonskriteriene

6. Vurdere studienes metodiske begrensninger
7. Hente ut data fra inkluderte studier/publikasjoner
8. Kartlegge kunnskapsgrunnlaget
9. Oppsummere kunnskapsgrunnlaget med hensyn til målene og spørsmålene

Prosjektplan

Vi avklarte prosjektplanen med Barne- og familiedepartementet før vi utførte oppsummeringen. [Prosjektplanen er publisert på FHI sine nettsider.](#)

Det er noen endringer fra prosjektplanen:

- Etter konferering med oppdragsgiver inkluderte vi studier som innhentet barns erfaringer med vold i hjemmet. Studiene om vold relaterer seg til blant annet lovforslag § 1-3 «Barnet sin rett til omsorg, utvikling og vern mot vald» og § 6-4 «Omsorgsplikta som følger med foreldreansvaret» i barnelovutvalgets utkast til ny barnelov. Temaet ble tatt inn i inklusjonskriteriene etter at litteratursøket var utført og det er dermed ikke søkt systematisk etter slike studier. Vi inkluderte studier om vold i hjemmet som ble identifisert underveis i vurderingen av referanser på tittel- og sammendragsnivå fra det opprinnelige litteratursøket basert på de opprinnelige inklusjonskriteriene.
- Vi inkluderte også studier som utførte dokumentanalyse som metode for datainnsamling.
- På grunn av prosjektets tidsramme ble noen av de inkluderte studiene innen temaet *bosted* vurdert for metodiske begrensninger ved hjelp av en liste over domener som er utviklet iterativt av Cochrane EPOC-gruppen (11-14). Dette gjelder studier som allerede var vurdert med denne sjekklisten av prosjektgruppen i et annet prosjekt gjennomført ved FHI (15).

Forskningsspørsmål

Hva fins av nordisk forskning som har undersøkt barns meninger om ulike temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge, og hva viser denne forskningen?

Inklusjonskriterier

For å synliggjøre spørsmålet om hva barn og unge *mener* om et tema som berøres i forslaget til ny barnelov var det behov for å innhente studier med kvalitative data. Kvalitative studier brukes for å undersøke og beskrive meninger, opplevelser og erfaringer samt sosiale prosesser, slik de oppfattes og uttrykkes av individer. Studier med kvalitative data kan vise ikke bare hva barn og unge mener, men også mer utfyllende hva som ligger til grunn for deres meninger. Kvalitative data er nyttig når man skal besvare spørsmål som "Hvordan opplever...?", "Hva betyr...?", "Hvordan foregår...?" (16). Slike studier er velegnet til å utforske barns perspektiver, erfaringer og meninger grundig og

detaljert, fordi forskerne samler inn rike, beskrivende data som kan gi innsikt i og avdekke nyanser i barnas tankeprosesser, følelser og opplevelser, for eksempel ved hjelp av dybdeintervjuer, fokusgrupper eller dokumentanalyse. Kvantitative data er mindre egnet til å belyse hva enkeltindivider mener, opplever og erfarer. Kvantitative data, for eksempel spørreskjemaer med lukkede spørsmål, gir tallbaserte data, oftest om utbredelse av noe, sammenligninger og sammenhenger mellom noe (17). En kvantitativ spørreundersøkelse kunne for eksempel undersøkt hvor mange barn som trives med delt bosted, hvor mange som ble spurt om å delta i, eller likte å delta i mekling etter foreldres samlivsbrudd. En slik studie kunne også si noe om sammenhenger, for eksempel om det er noen sammenheng mellom alder på barnet og foretrukket bostedsordning. Men dataene i slike studier er begrenset til de forhåndsdefinerte spørsmålene og svaralternativene (bestemt av forskerne) som barna kan velge mellom, og gir vanligvis begrenset innsikt i komplekse emner som barns meninger, erfaringer og opplevelser.

Vi hadde følgende inklusjonskriterier:

Studiedesign	<p>Kvalitative primærstudier eller flermetodiske primærstudier som benytter intervjuer, fokusgrupper, dokumentanalyse eller observasjoner for datainnsamling, og systematiske kunnskapsoppsummeringer med kvalitative primærstudier. For de aller yngste barna (0-2 år), som mangler verbalt språk, inkluderte vi kvalitative studier som benytter observasjon for datainnsamling (f.eks. via ustrukturerte eller strukturerte observasjoner av barns atferd (18;19)).</p> <p>Primærstudiene måtte være empiriske med beskrivelse av metode for datainnsamling og analyse. For systematiske kunnskapsoppsummeringer måtte det være klare inklusjon- og eksklusjonskriterier, være basert på et systematisk søk etter litteratur, samt inneholde vurdering av studienes metodiske begrensninger.</p>
Populasjon	Barn og unge 0-18 år, og ungdom og unge voksne 18-25 år.
Tema av interesse	<p>Studier som undersøker barns meninger, erfaringer, preferanser når det gjelder ulike tema som berøres i forslag til ny barnelov i Norge. Det inkluderer barns meninger om følgende tema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foreldreskap (f.eks. kunnskap om biologiske foreldre fra fylte 15 år) • Foreldretvister (som står for retten) • Brudd mellom foreldrene • Deltakelse i mekling • Vold i hjemmet • Flytting • Samvær • Bosted • Medvirkning (f.eks. relatert til avgjørelser om barnet i familier der foreldrene bor sammen og ikke bor sammen) • Med- og selvbestemmelsesrett (f.eks. rett til å få informasjon og mulighet til å bli hørt i saker som angår barnet)

	<ul style="list-style-type: none"> • Personvern og privatliv (f.eks. foreldres rett til å dele opplysninger om barnet, barns rett til innsyn i foreldretvister) • Økonomi (økonomiske forhold i familien som kan ha betydning for barnet, f.eks. deltakelse i fritidsaktiviteter, barnebidrag)
Publikasjonsår	2010-2023
Land/Kontekst	Nordiske land
Språk	Norsk, svensk, dansk og engelsk
Publikasjonstype	Artikler, rapporter, masteroppgaver, doktorgradsavhandlinger
Annet	For at en systematisk kunnskapsoppsummering skulle være relevant for inklusjon måtte minst 80 % av de inkluderte primærstudiene være publisert etter år 2010 og minst 80 % av publikasjonene måtte være fra land i Norden. For flermetodiske systematiske oversikter inkluderte vi kun oversikter som presenterer separate funn fra de kvantitative og kvalitative studiene.

Ekksklusjonskriterier

Vi ekskluderte følgende typer studier og publikasjoner:

- Studier som omhandler barn under offentlig omsorg
- Kvalitative studier der fagpersoner, ansatte, foreldre eller andre omsorgspersoner uttaler seg på vegne av barnet
- Ikke-systematiske litteraturoversikter, konferansesammendrag og protokoller
- Bacheloroppgaver og eksamensbesvarelser
- Studier med kun kvantitative data (tematisk relevante studier med kvantitative data omtales i drøftingen under 'overenstemmelse med annen litteratur').

Litteratursøk

Søk i databaser

En bibliotekar (Gyri Hval) utarbeidet en søkestrategi i samarbeid med prosjektgruppen og utførte søkene. Søket inneholdt relevante kontrollerte emneord (f.eks. Medical Subject Headings), tekstord (ord i tittel og sammendrag) og avgrensninger som gjenspeiler inklusjonskriteriene. Søket i databaser ble utført i mai og søk i andre kilder ble avsluttet i juni 2023. Vi søkte i følgende databaser:

- MEDLINE (OVID)
- APA PsycINFO (OVID)
- Cochrane Library [CDSR] (Wiley)
- CINAHL (EBSCO)
- Web of Science Core Collection [SCI-EXPANDED & SSCI] (Clarivate)
- Sociological Abstracts & Social Services Abstracts (ProQuest)
- Epistemonikos

En annen bibliotekar (Marit Johansen) fagfellevurderte søkestrategien. Fullstendig søkestrategi fins i vedlegg 1.

Søk i andre kilder

For å finne studier som ikke er indeksert i databasene nevnt over, søkte en prosjektmedarbeider i nordiske vitenarkiver, bibliotekataloger og andre kilder. Vi søkte i:

- Idunn
- Oria
- Cristin
- Duo – Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- Nora
- Diva
- BASE
- Libris
- Bibliotek.dk

Vi gjorde også enkle søk etter studier fra Skandinavia i Google (på norsk, dansk, svensk), sjekket utvalgte relevante tidsskrifter og nordiske organisasjoners publiseringslister. Disse søkene og liste over tidsskriftene og organisasjonene er dokumentert i vedlegg 1.

For å vurdere finske og islandske publikasjoner for inklusjon måtte innholdet være skrevet på engelsk eller et skandinavisk språk.

Vi importerte referansene fra databasene til EndNote (20) og brukte det elektroniske verktøyet EPPI-Reviewer (21) i hele utvelgelsesprosessen for disse.

Utvelging av litteratur

Vi (Trine Bjerke Johansen/Tiril Cecilie Borge/Ingeborg Beate Lidal/Hans Bugge Bergsund/Gyri Hval/Rigmor Berg) utførte vurderinger («screening») av titler og sammendrag fra litteratursøket opp mot inklusjonskriteriene. Vi piloterte inklusjonskriteriene på de 100 første referansene, for å sikre at prosjektmedarbeiderne hadde en felles forståelse for inklusjonskriteriene. Vi brukte maskinlæringsfunksjoner i det elektroniske verktøyet EPPI-Reviewer (21) for å hjelpe oss med å vurdere titler og sammendrag mer effektivt. Enkelt sagt betyr maskinlæring at vi tar i bruk algoritmer som gjør at programvaren er i stand til å lære fra og utvikle sin beslutningsstøtte basert på empiriske data som vi fører den med. Se strategi for bruk av maskinlæring i vedlegg 2.

For å finne og vurdere relevante publikasjoner i kilder for grå litteratur gjennomgikk en prosjektmedarbeider søk i andre kilder og plukket ut studier som var potensielt relevante. Disse ble deretter gjennomgått av en annen prosjektmedarbeider.

Uenighet om vurderingene av titler/sammendrag løste vi ved diskusjon til felles enighet ble oppnådd. Referanser som vi var enige om at var relevante, innhentet vi i fulltekst. To prosjektmedarbeidere (TBJ/TCB/IBL/HBB/GH/RB) gjorde uavhengige vurderinger av fulltekstene opp mot inklusjonskriteriene. Uenighet om vurderingene av fulltekster løste vi ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider.

I flytdiagrammet (figur 1) presenterer vi antall referanser som ble inkludert og ekskludert på de ulike trinnene. Studier som vi ekskluderte etter fulltekstvurdering la vi i en liste, med begrunnelse for eksklusjon (vedlegg 3).

Uthenting av data

Én prosjektmedarbeider (TBJ/TCB/IBL/HBB/GH) hentet ut data fra de inkluderte studiene og en annen (TBJ/TCB/IBL/HBB/GH/RB) kontrollerte dataene opp mot de aktuelle publikasjonene. Ved uenighet konfererte vi med en tredje prosjektmedarbeider for å bidra til enighet. Vi piloterte én studie i fellesskap for å samstemme datauthentingene fra studiene i prosjektgruppen. Vi hentet ut følgende data:

- bibliografiske data om publikasjonen: førsteforfatter, publikasjonsår, land, studiens formål
- data om metodisk tilnærming: studiedesign, tidspunkt for datainnsamling, datainnsamlingsmetode (intervjuer, fokusgrupper) og type observasjon i tilfeller der barna er svært unge; informasjon vedrørende samtykke til studien
- data om populasjon og kontekst: antall deltakere, alder, kjønn, familiestruktur
- data om opplevelser og erfaringer knyttet til relevante tema som den nye barneloven berører, spesifisert i inklusjonskriteriene.

Kartlegging av kunnskapsgrunnet

Vi sorterte publikasjonene i hensiktsmessige kategorier, overordnet iht. kunnskapsoppsummeringens problemstilling, men også etter primærstudienes tema. Vi vurderte likheter, og hvis relevant kontraster, mellom studienes funn og så etter tendenser til mønster på tvers av disse. Vi sammenfattet informasjon om studiene og deres funn narrativt, samt beskrev fellestrekk på tvers av studiene der det var mulig. Vi presenterer resultatene i tekst og tabeller. Hovedfremstillingen er i form av prosa med narrative presentasjoner av funn og konklusjoner.

Iht. standarden for kartleggingsoversikter, utførte vi ingen datasynteser, dvs. vi utførte ikke en syntese av individuelle studieresultater (f.eks. ingen metaetnografi) på tvers av studiene, eller vurderte tilliten til dokumentasjonen for resultatene ved hjelp av verktøyet GRADE-CERQual (22).

Vi brukte sjekklisten «The PRISMA extension for scoping reviews» (10) for å sikre rapporteringskrav.

Vurdering av studienes metodiske begrensninger

Vi vurderte de inkluderte studienes metodiske begrensninger med bruk av Critical Appraisal Skills Programme (CASP)-sjekklisten (23;24), med 10 spørsmål. Denne sjekklisten ble benyttet på de kvalitative studiene og til å vurdere den kvalitative delen av de flermetodiske studiene. De ti spørsmålene er som følger:

1. Er formålet med studien klart formulert?
2. Er kvalitativ metode hensiktsmessig for å få svar på problemstillingen?
3. Er utformingen av studien hensiktsmessig for å finne svar på problemstillingen(e)?
4. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?
5. Ble dataene samlet inn på en slik måte at problemstillingen ble besvart?
6. Ble det gjort rede for bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data?
7. Er etiske forhold vurdert?
8. Går det klart frem hvordan analysen ble gjennomført? Er fortolkningen av data forståelig, tydelig og rimelig?
9. Er funnene klart presentert?
10. Kan resultatene være til hjelp i praksis?

Basert på svarene på punkt 1–8, vurderte vi hvorvidt resultatene fra publikasjonen var til å stole på.

Vi piloterte de tre første studiene i fellesskap for å samstemme bruken av sjekklisten i prosjektgruppen, der prosjektmedarbeiderne uavhengig av hverandre vurderer tre studier og diskuterte disse i fellesskap før vi gikk videre med de resterende studiene.

For enkelte av de inkluderte studiene var det allerede utført en vurdering av metodiske begrensninger, i forbindelse med en tidligere publisert kunnskapsoppsummering om samvær og bostedsordninger etter samlivsbrudd (15). For disse studiene (25-36) benyttet vi de eksisterende vurderingene. Studiene var vurdert ved hjelp av en liste over domener som er utviklet iterativt av Cochrane EPOC-gruppen (11-14). Listen over domener har følgende spørsmål:

1. Er settingen og konteksten til studien tilstrekkelig beskrevet?
2. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?
3. Er datainnsamlingsstrategien beskrevet og tilstrekkelig begrunnet?
4. Er dataanalysen/analysen av data beskrevet og hensiktsmessig?
5. Er påstandene/funnene støttet med tilstrekkelig evidens?
6. Viser studien/forfatterne refleksivitet?
7. Er etiske forhold vurdert?
8. Andre bekymringer?

Denne listen over domener er basert på spørsmålene i den opprinnelige sjekklisten til CASP. Overordnet overlapper domenene i de to sjekklistene i stor grad, og vi antar at den endelige vurderingen for hver studie ikke ville vært annerledes dersom vi hadde vurdert alle studiene med samme sjekkliste.

Svaralternativene for hvert delspørsmål i sjekklistene var enten ja, nei eller uklart. Delspørsmål som ble vurdert som uklart skyldtes hovedsakelig mangelfull rapportering i studien. Det betyr ikke nødvendigvis at studien ikke har utført ulike trinn i metoden, men at studien mangler beskrivelser om dette. For hver studie vurderte forskergruppen studiens metodiske begrensninger til samlet sett å være enten små, små/moderate, moderate, moderate/store eller store metodiske begrensninger. Vurderingene ble gjort på publikasjonsnivå. To prosjektmedarbeidere gjorde disse vurderingene uavhengig av

hverandre. Uenighet om vurderingene løste vi ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider.

Studiens metodiske begrensninger presenteres i resultatkapitlet, og vi gir detaljer om alle vurderingspunktene fra hver enkeltpublikasjon i vedlegg 4. Vi benyttet evalueringen for å vurdere det relative bidraget fra hver studie til resultatene, der funn i studier med små, små til moderate eller moderate metodiske begrensninger ble vektet mest og fikk mest plass i teksten. Alle de inkluderte studienes funn er likevel presentert i kartleggingsoversikten.

Andre vurderinger

Vi kartla nordisk kvalitativ forskning som undersøkte barn og unges meninger om temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge. Siden det ikke er en del av oppdraget og følgelig heller ikke problemstillingen, har vi ikke vurdert særskilte etiske eller økonomiske konsekvenser, selv om etiske aspekter kan være en del av funn i de kvalitative studiene.

Samtidig er det viktig å påpeke at etiske refleksjoner og betraktninger er spesielt viktig å fremheve når man inkluderer barn i forskning. Likevel, da dette er en kartlegging av hva som eksisterer av primærforskning på feltet, fremfor en inngående oppsummering av studienes funn, både individuelt og på tvers av studier, har vi ikke reflektert utdypende angående etiske aspekter ved inklusjon av barn i forskning innenfor gjeldende tema.

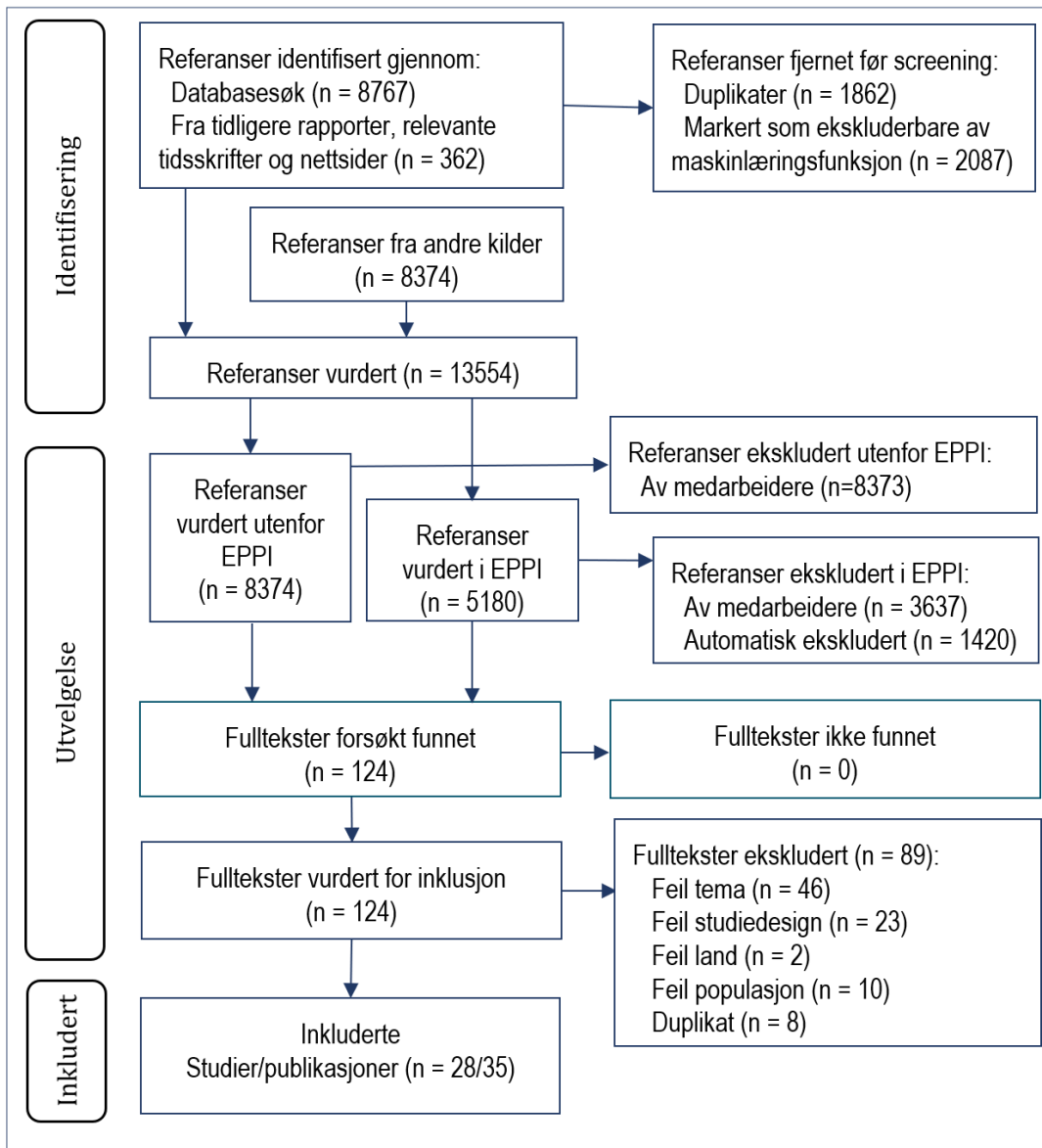
Resultater

Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier

Databasesøkene ga 8767 treff før fjerning av dubletter. Referanser fra tidligere rapporter, samt gjennomgang av relevante tidsskrifter og nettsider, gav ytterligere 362 treff (figur 1). Referansene fra disse søkene ble importert til EPPI Reviewer. Av disse ekskluderte vi automatisk 2087 publikasjoner ved hjelp av automatic text clustering, og 1862 i dublettkontroll. Da gjenstod 5180 referanser for vurdering i EPPI, hvorav 3637 åpenbart ikke oppfylte inklusjonskriteriene våre. Etter at inklusjonskurven viste en tydelig utflating, samt at ikke ingen referanser ble inkludert etter 200 var gjennomgått, ekskluderte vi automatisk de resterende referansene (n=1420). For ytterligere beskrivelse av vår maskinlærings- og screeningstrategi, se vedlegg 2.

Videre ga søk i andre kilder 8374 treff. Disse ble gjennomgått utenfor EPPI Reviewer, og kontrollert mot referanser vurdert i EPPI. Av disse ble 8373 ekskludert.

Totalt ble 13554 referanser vurdert på tittel- og sammendragnivå. Vi fikk tak i og vurderte 124 publikasjoner i fulltekst, hvorav 89 ble ekskludert (vedlegg 3). Totalt inkluderte vi 28 studier fordelt på 35 publikasjoner (26-60).

Figur 1: Flyttdiagram over utvelgelse av studier

Beskrivelse av de inkluderte studiene

Vi inkluderte 28 unike studier i denne oversikten, beskrevet i 35 publikasjoner (noen av publikasjonene har helt eller delvis samme utvalg og datamateriale, men ulike problemstillinger og funn) (26-60). Totalt bestod utvalget av 559 barn, unge og unge voksne. Studiene var i all hovedsak fra Norge (n=18), mens fire studier var fra Danmark, tre fra Sverige, to fra Finland og én studie fra Island (tabell 1). Flertallet av studiene var publisert som tidsskriftsartikler (n=23). Vi inkluderte også seks masteroppgaver, to doktorgradsavhandlinger, tre rapporter og ett bokkapittel. Vi identifiserte ingen systematiske oversikter som passet våre inklusjonskriterier.

De inkluderte studiene tok for seg barn og unges meninger om temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge. Blant temaene som var relevante for denne kartleggingsoversikten fant vi studier som omhandlet bosted (n=12), brudd mellom foreldre (n=5), deltakelse i mekling (n=5), vold i nære relasjoner (n=4), medvirkning (n=1),

med- og selvbestemmelse (n=1) og samvær (=1) (én studie omhandler både bosted og brudd mellom foreldre). Vi fant ingen studier som innhentet barns meninger om temaene foreldreskap, foreldretvister, flytting, personvern og privatliv eller økonomi.

I studiene er barn ikke nødvendigvis spurt om deres meninger om for eksempel vold, bosted eller mekling i lys av forslaget om endring i barneloven. Barn som har opplevd voldssituasjoner ble heller ikke nødvendigvis spurt om hva de synes om vold i hjemmet, men de kan likevel uttrykke seg om sine opplevelser med vold. I tråd med vår forståelse av barns meninger, som beskrevet i innledningen, har vi fra studiene hentet ut data der barn uttrykker seg om sin situasjon og deler sine erfaringer og opplevelser tilknyttet temaer som berøres i barneloven.

Beskrivelse av de inkluderte studienes metodiske begrensninger

De inkluderte studiene hadde gjennomgående høy intern validitet, og generelt hadde studiene nokså få metodiske begrensninger. Ni publikasjoner ble vurdert til å ha små metodiske begrensninger (27;33;34;38;39;44;47;49;60), åtte publikasjoner ble vurdert til å ha små/moderate metodiske begrensninger (36;37;42;45;50;51;53;54), og fem publikasjoner ble vurdert til å ha moderate metodiske begrensninger (28;29;41;52;59). Disse omhandlet bosted (27-29;33;34;36;38;39;42), brudd mellom foreldre (37;49;51;54), deltakelse i mekling (41;44;47;50), vold i nære relasjoner (45;52;59;60) og med- og selvbestemmelsesrett (53).

Syv publikasjoner ble vurdert til å ha moderate/store metodiske begrensninger (26;43;46;55-58), mens seks studier ble vurdert til å ha store metodiske begrensninger (30-32;35;40;48). Disse omhandlet bosted (26;30-32;35;43;58), brudd mellom foreldre (46), deltagelse i mekling (55-57), med- og selvbestemmelsesrett (40) og samvær (48).

Våre vurderinger av studienes metodiske begrensninger oppsummeres under det aktuelle temaet, hvor vi presiserer grunnlaget for endelig metodisk vurdering. Endelig vurdering er også presentert i sin helhet for hver publikasjon i vedlegg 4.

Tabell 1: Beskrivelse av de inkluderte studiene (N=28)

Førsteforfatter, år	Land	Tema	Metodiske begrensninger
Berman 2019; 2018; 2015	Sverige	Bosted Brudd mellom foreldre	Små (2019,2018), små/moderate (2015)
Bjerke 2011	Norge	Medvirkning	Store
Eikrem 2021	Norge	Deltakelse i mekling	Moderate
Finseth 2018	Norge	Bosted	Små/Moderate
Forsberg 2016	Finland	Bosted	Moderate/Store
Haugen 2010	Norge	Bosted	Moderate/Store
Hoviosen 2013	Norge	Deltakelse i mekling	Små
Johansen 2021	Norge	Vold i nære relasjoner	Små/Moderate
Johnsen 2018	Norge	Bosted	Små

Kitterød 2021; Lidén 2020; 2019	Norge	Bosted	Moderate (Kitterød 2021, Lidén 2019) Store (Lidén 2020)
Krane 2021	Norge	Brudd mellom foreldre	Moderate/Store
Krogh 2022	Norge	Deltakelse i mekling	Små
Liversage 2017	Danmark	Samvær	Store
Lofthus 2016	Norge	Brudd mellom foreldre	Små
Madsen 2017	Norge	Deltakelse i mekling	Små/Moderate
Marschall 2017; 2014	Danmark	Bosted	Store
Mathiesen 2014	Norge	Bosted	Små
Ness 2014	Norge	Brudd mellom foreldre	Små/Moderate
Ottosen 2011	Danmark	Bosted	Små
Rekke 2020	Sverige	Vold i nære relasjoner	Moderate
Sevón 2015	Finland	Med- og selvbestemmelse	Små/Moderate
Sigurdardóttir 2018	Island	Bosted	Store
Sollied 2015	Norge	Bosted	Små/Moderate
Stokkebekk 2019	Norge	Brudd mellom foreldre	Små/Moderate
Strandbu 2020; 2016; Thørnblad 2018	Norge	Deltakelse i mekling	Moderate/Store
Winther 2015	Danmark	Bosted	Moderate/store
Øverlien 2014	Norge	Vold i nære relasjoner	Moderate
Åkerlund 2017	Sverige	Vold i nære relasjoner	Små

Beskrivelse av studiedeltakerne

Vi inkluderte ingen studier som innhentet de yngste barnas (0-2 år) meninger innen noen av temaene som berøres i forslaget til ny barnelov (tabell 2). Fire studier innhentet meningene til yngre barn (3-5 år) i barnehagealder (52;53;55;56). De aller fleste barn og unge i studiene var i barneskole- og ungdomsskolealder, etterfulgt av ungdom som gikk på videregående skole. Åtte studier innhentet meningene til unge voksne som uttalte seg om sine erfaringer og opplevelser fra barndommen.

Tabell 2: Oversikt over studiedeltakerne i de inkluderte studiene

Studiedeltakere	Antall publikasjoner*
Spedbarn	0
Barnehagebarn	4
Barneskolebarn	24
Ungdomsskolebarn	21

Videregående skoleelever	14
Voksne som uttaler seg om barndommen	8

**Flere av publikasjonene inkluderer flere alderskategorier*

Familiekonstellasjoner

Et klart flertall av barna og ungdommene som ble spurt om sine meninger innen de aktuelle temaene inngikk i familier hvor foreldrene ikke bodde sammen. I seks av studiene bodde alle barna enten med en enslig forsørger (mor) (45;52;59;60), eller noen av barna bodde med en enslig forsørger (40;48). I to studier bodde enten alle barna sammen med begge foreldrene (53) eller noen av barna bodde sammen med begge foreldrene (40).

Samtykke

I 24 av 35 publikasjoner er det eksplisitt rapportert at samtykke fra foreldrene til barns deltakelse i forskningen er innhentet (27-30;33;35-39;41;42;44;45;47;49;50;53-57;59;60). I fire studier er det uklart rapportering av samtykke (34;43;51;52), hvor samtykke er nevnt, men ikke at det eksplisitt er innhentet. Syv publikasjoner har ikke rapportert noe om innhenting av samtykke fra foreldrene for barns deltakelse i forskningen (26;31;32;40;46;48;58).

Presentasjon av studiene

Nedenfor presenterer vi hver av studiene fordelt på tema, fra temaet med flest studier til færrest, sammen med beskrivelse av studiens populasjon og funn, samt vår vurdering av studiens metodiske begrensninger. I noen av studiene vil funnene berøre flere temaer aktuelle i forslaget til ny barnelov, men vi oppsummerer hver studie under det temaområdet som er mest fremtredende i hver publikasjon. Det var f.eks. flere studier som sier noe om barns medvirkning og aktørskap, men det var kun én studie som hadde som hovedformål å undersøke barns medvirkning.

Bosted

Tolv studier fordelt på seksten publikasjoner innhentet barns meninger om, erfaringer med eller perspektiver på sin bostedsordning. Åtte av publikasjonene var fra Norge, fire fra Danmark og to fra Sverige. Det var én publikasjon hver fra Finland og Island. I 13 av studiene var deltakerne barn og unge opp til 20 år. I fem av studiene fortalte unge voksne (opptil 33 år) om sine erfaringer fra egen barndom. I noen av studiene har også foreldre vært deltakere, men deres opplevelser og meninger er ikke inkludert i denne kunnskapsoppsummeringen (fullstendig presentasjon av funn i studiene om bosted og bostedsordning er tilgjengelig i en tidligere kunnskapsoppsummering utført av FHI (15)).

Tre publikasjoner ble vurdert til å ha store metodiske begrensninger, blant annet grunnet manglende etiske vurderinger (31;32), manglende rapportering om studiens refleksivitet (31;35), og manglende beskrivelse av datainnsamlingsstrategi og analyse (35). I tillegg ble tre publikasjoner vurdert til å ha moderate/store metodiske begrensninger, grunnet manglende etiske vurderinger (26;58), mangelfull rapportering av analysen

(43;58), manglende utvalgsstrategi (58) (og fravær av rapportering av refleksivitet (26)), i tillegg til klarhet i flere områder, slik som datainnsamling og utvalgsstrategi. To publikasjoner ble også vurdert til å ha moderate metodiske begrensninger, den ene grunnet klarhet i viktige områder (datainnsamlingsstrategi og analyse; (29)) og den andre grunnet manglende refleksivitet og klarhet i vurderingen av etiske forhold (28). De resterende publikasjonene ble vurdert til å ha enten små eller små/moderate metodiske begrensninger.

Studiene som innhentet barn og unges erfaringer med bosted omhandlet hovedsakelig *delt bosted*. Det var én studie (42) som innhentet erfaringene til barn i forskjellige bostedsordninger og til barn som bodde mest hos én av foreldrene. Delt bosted ble i studiene beskrevet som at barnet bor fast hos begge foreldrene, og tiden i hvert hushold var tilnærmet lik. I praksis varierte deleordningene fra halvparten av tiden til 60-40 deling av tiden barnet bodde i hvert hjem.

Tabell 3: Beskrivelse av de inkluderte studiene om bosted (n=12)

Førsteforfatter, år	Land	Populasjon	Metode for datainnsamling	Metodiske begrensninger
Berman (2018), (2019)	Sverige	n=20, jenter og gutter, 9-17 år	Intervju	Små
Finseth (2018)	Norge	n=8, jenter og gutter, 9-12 år	Intervju	Små/moderate
Forsberg (2018)	Finland	n=9, jenter/kvinner, 12-33 år	Selvbiografiske fortellinger	Moderate/store
Haugen (2010)	Norge	n=15 (5 jenter, 10 gutter), én forelder til hvert av barna (utvalg fra en større studie: disse 15 barna hadde delt bosted)	Intervju	Moderate/store
Johnsen (2018)	Norge	n=12, jenter/kvinner, 10-13 år	Intervju	Små
Kitterød (2021)	Norge	n=35 (11 gutter, 24 jenter), 9-19 år	Intervju	Moderate
Lidén (2019)	Norge	n=35 (11 gutter, 24 jenter), aldersgrupper= barneskolettrinnet, ungdomsskolettrinnet, 16-19 åringer	Intervju	Moderate
Lidén (2020)	Norge	n=6 (gutter, jenter) 9-19 år fra utvalget i Lidén 2019. Fortellingene til disse barna er valgt ut fordi de i fortettet form formidler sentrale elementer i materialet som helhet	Intervju	Store
Marschall (2014)	Danmark	n=6 barn (3 gutter, 3 jenter); 4 foreldre (3 fedre, 1 mor)	Intervju, tegninger og audiodagbok	Store
Marschall (2017)	Danmark	n=8 familier med 10 barn (3 jenter, 7 gutter), 8-12 år; 14 foreldre (7 mødre, 7 fedre) og 2 steforeldre	Intervju, tegninger og audiodagbok	Store
Mathisen (2014)	Norge	n=4 ungdommer, 19-21 år	Intervju	Små
Ottosen (2011)	Danmark	n=17 familier med 28 barn og unge, 8-14 år; 24 foreldre; 4 unge voksne 21-22 år (tre kvinner, én mann) som tidligere har bodd i to hjem	Intervju	Små
Sigurdardóttir (2018)	Island	n=16 unge voksne (12 kvinner, 4 menn), alle rundt 20 år gamle	Intervju	Store

Sollied (2015)	Norge	n=4 unge voksne (3 damer, 1 mann), Intervju 19-25 år		Små/moderate
Winther (2015)	Danmark	n=8 (7 jenter, 1 gutt), 6-20 år, delt bosted	Intervju og observasjon (kun en andel av utvalget deltok på observasjon)	Moderate/Store

Grunnet det store antallet inkluderte studier om bosted har vi ikke hatt anledning til å skrive opp studienes funn separat for hver studie tilsvarende gjort for andre temaer i oppsummeringen. I stedet presenterer vi funnene sett på tvers av studiene ut fra barns deltakelse i *valg* av bostedsordning og barns deltakelse i *organiseringen* av bostedsordningen, og dette gjør vi for resultatene presentert i publikasjonene vurdert til å ha små, små/moderate eller moderate metodiske begrensninger

Overordnet rapporterte studiene at de aller fleste barna hadde positive opplevelser med sin bostedsordning, men at også noen av barna opplevde utfordringer ved ordningen og variasjoner i erfaringene blant annet ut fra barnets alder og familiens situasjon.

Barnets deltakelse i valg av bostedsordning

Overordnet varierte det hvor eksplisitt barna ble spurt om deres meninger om valg av bosted i de inkluderte studiene. I noen tilfeller oppga barna at foreldrene hadde en forventning om at barna selv skulle si ifra om de ikke var fornøyde med hvordan ting var organisert (34;36;38). Lidén 2019 (29) og Kitterød 2021 (28) fant i sine studier at barna ofte ble involvert i valg av bostedsordning, og at noen selv fikk velge hvor de ville bo, mens andre ble påvirket av foreldrenes ønsker eller begrensninger som økonomi og jobbsituasjon. Barna oppga at det var viktig for dem å få medvirke, og at deres ønsker og behov blir hensyntatt når beslutninger om hvordan de skal bo tas. De ønsket å ha en stemme i slike avgjørelser og mente at deres meninger bør veie tungt. Eldre barn uttrykte i størst grad bevissthet om sin rett til å bli hørt og bestemme hvor de vil bo. Eldre barn argumenterte sterkt for at deres fremste interesser må bli tatt på alvor, og at foreldrene ikke bør pålegge dem deres ønsker. Mange av barna uttrykte ønske om å ha muligheten til å reforhandle bostedsordningen over tid, slik at de kan ha en positiv opplevelse av ordningen på lang sikt.

Studiene fant at for noen barn var opplevelsen av å medvirke i familiens beslutningsprosesser vanskelig. For noen barn var det en opplevelse av å bli satt til å måtte velge mellom foreldrene (34;38;42). Enkelte uttrykte at de bare ønsket at foreldrene skulle velge en ordning og «fikse det» (33). Andre barn kjente på ansvar for foreldrenes følelser i sine valg, og ville for eksempel ikke at en forelder skulle tro at de var mindre glade i denne enn den andre, eller at de skulle bli lei seg eller savne barnet (27;34;36;38). Mange barn oppga at de kjente på et sterkt rettferdighetsprinsipp og ville at foreldrene skulle ha like mye tid med barnet (28;34), mens enkelte barn følte seg som brikker i foreldrenes rettferdighetsregnskap (34). Noen barn mente også at lik tid med hver forelder dempet konflikt mellom foreldrene, og fokuset til barnet lå dermed på foreldrenes behov selv om lavere konfliktnivå også var et gode for barna (34).

Barnets deltakelse i organiseringen av bostedsordningen

Relasjonen i familien, og særlig relasjonen mellom foreldrene kan se ut til å ha betydning for inkludering av barnet i familiens beslutningstaking. De fleste barna i studiene omtalte foreldrene som venner, eller i alle fall at de hadde en god relasjon og samarbeidet godt, mens noen barn hadde foreldre der det var konflikt (34;36;38;42).

Flere av barna opplevde at høyt konfliktnivå mellom foreldrene innvirket på fleksibilitet ved og mulighet til å påvirke både hverdagslivet og bostedsordningen (34;36;38). Noen barn følte de ikke kunne si sin mening på grunn av alvorlig konflikt eller manglende kommunikasjon og liten evne til samarbeid mellom foreldrene. Disse barna hadde oftere lite eller ingen innflytelse på hverdagslivet sitt når det kom til å organisere bostedsordning eller relaterte spørsmål. Bostedsordningene var oftere mer rigide og ga dermed lite rom for å involvere barna. For mange av barna som opplevde konflikt mellom foreldrene, oppga de at foreldrenes konflikt hindret deres involvering, at det ga dem lite kontroll over eget hverdagsliv og at barna ble plassert i en vanskelig posisjon, der de følte skyld, at de kunne såre foreldrene eller medvirke til at konflikten mellom foreldrene eskalerte (34;38). Enkelte unge voksne bemerket også at de hadde vegret seg for å si ting, eller fått dårlig samvittighet om de var mer med den ene forelderens, og at de ikke ville snakke stygt om forelderens eller dennes partner, og at de dermed endte opp med å bære på ting de egentlig hadde ønsket å snakke om (33). Det var likevel noen barn av foreldre i høykonflikt som hadde opplevd perioder med så høy konflikt rundt og rett etter bruddet at de hadde små muligheter til å påvirke, men at dette hadde bedret seg med tiden da foreldrene i større grad hadde lært å samarbeide, og blitt mer tilvent den nye familiesituasjonen.

Deltakelse i mekling

Fem av studiene omhandlet barns deltakelse i mekling (tabell 4). Alle fem studiene var fra Norge og inkluderte barn hvor foreldrene hadde flyttet fra hverandre og deltok i mekling. Fire av studiene benyttet intervjuer som datainnsamlingsmetode, mens det i én studie (tre publikasjoner) ble foretatt kvalitative analyser av svar på et friteksts spørsmål i et spørreskjema barna fylte ut etter barnas samtale alene med mekler.

Tre publikasjoner hadde moderate til store metodiske begrensninger. Dette skyldtes i stor grad at forfatterne ikke hadde rapportert om hvorvidt de hadde vurdert etiske forhold eller gjort rede for bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data, i tillegg til at utformingen av studien i liten grad var hensiktsmessig for å få svar på problemstillingen (55-57). Én publikasjon ble vurdert til å ha moderate metodiske begrensninger, dette skyldtes uklare rapportering av etiske forhold og manglende redegjørelse for bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data (41). De resterende publikasjonene ble vurdert til å ha enten små eller små til moderate metodiske begrensninger.

Tabell 4: Beskrivelse av de inkluderte studiene om deltakelse i mekling (n=5)

Førsteforfatter, år	Land	Populasjon	Metode for datainnsamling	Metodiske begrensninger
Eikrem (2021)	Norge	n=15, jenter og gutter, 6-11 år, delte familier	Intervjuer	Moderate
Hoviosen (2013)	Norge	n=6, jenter og gutter, 9-15 år, delte familier	Intervjuer	Små
Krogh (2022)	Norge	n=4, voksne fra delte familier	Intervjuer	Små
Madsen (2017)	Norge	n=4, jenter og gutter, 14-18 år, delte familier	Intervjuer	Små/Moderate
Strandbu (2020; 2016); Thørnblad (2018)	Norge	n=111, jenter og gutter, 4-20 år, delte familier	Fritekstsvar i spørreskjema	Moderate/ Store

Eikrem og kolleger (41) undersøkte barnas opplevelser av å delta i meklingsprosessen. Datainnsamlingen involverte semistrukturerte intervjuer med barn og foreldre som deltok i mekling, samt observasjoner og lydopptak fra meklingsprosessen. Intervjuene ble utført av erfarne forskere og varte mellom 40 og 90 minutter. Deltakerne i studien var familier med lavt til moderat konfliktnivå. Totalt ble det gjennomført intervjuer med 16 barn i alderen 6-11 år. Alle familiene, med ett unntak, praktiserte allerede, eller hadde bestemt seg for, en 50/50 bostedsordning. Ifølge foreldrene hadde de ikke involvert barna i denne beslutningen. Studien oppga ingen informasjon om hvilke meklingsmodeller som ble benyttet i meklingene.

Studiens funn viser at flertallet av barna verdsatte muligheten til å delta i mekling og det å uttrykke sin mening om sin livssituasjon, mens én opplevde det som kjedelig og unødvendig å delta i mekling. I forkant av meklingen hadde flertallet gruet seg til å være med, vært spente og syntes det hadde vært skummelt, men så gikk det greit. De likte å snakke med meklere og opplevde det som en måte å markere sin plass i skilsmisseprosessen. Barna uttrykte at det hjalp å snakke med noen om det som er vanskelig, og flere følte at de kom lettere over vanskelighetene samlivsbruddet medførte etter å ha deltatt i meklingen. Barna opplevde at deltakelse i meklingen hadde i stor grad en terapeutisk orientering der de fikk muligheten til å uttrykke seg og snakke om hvordan de hadde det knyttet til samlivsbruddet. Studien rapporterte at barnas deltakelse i meklingen hadde begrenset fokus på deres rettigheter eller faktisk involvering i beslutninger angående samvær, bosted og foreldreansvar.

Forfatterne konkluderer med at barns deltakelse i skilsmissemekling kan være en positiv opplevelse for barna og bidra til at de føler seg hørt og sett i en vanskelig situasjon. Studien understreker også viktigheten av å ta hensyn til barnas individuelle behov og tilpasse meklingsprosessen til den enkelte families situasjon. Forfatterne peker også på betydningen av å ha erfarne og kompetente meklere som kan legge til rette for en god

meklingsprosess for både barn og foreldre. Studien avdekker også utydigheter rundt barns deltakelse og en uklar forståelse av hva denne deltakelsen skal brukes til og hvilket formål den har.

Hoviosen (44) ønsket å få innsikt i barns erfaringer og opplevelser fra deltakelse i foreldremekling etter samlivsbrudd. Dataene ble samlet inn med intervjuer gjennomført i barnas hjem med mødrene. Intervjuene ble gjennomført i desember 2010. Deltakerne i studien var seks barn fra to familier (3 + 3) som hadde opplevd samlivsbrudd flere år tidligere. Barna hadde ulike bostedsordninger etter samlivsbruddet og deltok i mekling etter at fedrene krevde utvidelse av eksisterende ordninger. Barna hadde individuelle samtaler med mekleren, og noen hadde også fellessamtale med foreldrene og mekleren. Studien ga ingen informasjon om hvilke meklingsmodeller som hadde blitt benyttet i meklingsene.

Studien fant at barna som deltok i meklingen hadde ulike forventninger til og opplevelser av meklingen. Mange av barna forventet at deres synspunkter skulle påvirke foreldrenes avgjørelser, men opplevde at foreldrene noen ganger tok beslutninger uavhengig av deres ønsker. Flertallet opplevde det både urettferdig og ubegripelig at foreldrene kunne bestemme på tvers av barnets ønsker. Alle barna håpet at meklingen ville forbedre dialogen mellom foreldrene og barna og gjøre foreldrene bedre i stand til å forstå dem og deres behov. Barna ønsket at foreldrene skulle forstå at deres valg ikke handlet om å velge bort en av foreldrene, men om hva som fungerte best for dem og familiens samlede situasjon. Barna ønsket også at foreldrene skulle forstå at deres ønsker ikke handlet om å være mer eller mindre glad i dem, og at de ikke ønsket å bli dratt inn i foreldrenes konflikter. De opplevde ulike følelser under meklingen, inkludert nervøsitet, tristhet, sinne, lettelse, glede og håp, men også følelse av lettelse over å bli forstått eller få satt ord på vanskelige ting. De følte seg usikre på sin rolle og deltakelse i meklingen, og savnet en diskusjon der de kunne få innsikt i foreldrenes meninger og vurderinger. De visste svært lite om hvordan meklingen skulle gjennomføres eller hvordan deres uttalelser ville bli brukt. For to av barna var det viktig at mekler ved andre gangs deltakelse hadde formidlet barnets perspektiv til foreldrene uten at barnet måtte være til stede, da de syntes det ville være veldig vanskelig å sitte sammen med foreldrene når de fikk tilbakemelding om hva barnet syntes. Uavhengig av hvordan informasjonen ble formidlet, var barnas opplevelser av dette så vanskelig at fem av seks sa at de aldri ville gjort akkurat det en gang til.

Barna var enige om at barn bør delta i mekling for å gi foreldrene innsikt i deres synspunkter. Fem av seks barn sa at det var tøft å være med, men de ville likevel gjort det igjen. De opplevde meklingen som en viktig erfaring som hadde stor betydning for deres liv, hvor det var de individuelle samtalene med mekler som ble nevnt som spesielt viktig. Barna følte behov for støtte fra en fagperson som kunne hjelpe dem å uttrykke sine synspunkter og behov. De så mekleren som en viktig person og hadde forventninger til hennes rolle og betydning. Barna ønsket at mekleren skulle hjelpe dem å formidle sine synspunkter til foreldrene og påvirke avtalen og foreldrenes atferd.

Forfatteren konkluderer med at barn som deltar i mekling ser ut til å forvente en viss påvirkningsmulighet når foreldrene skal inngå avtale om bosted og samvær for barnet,

og at de trenger støtte i å håndtere samlivsbruddet. Studien konkluderer med at mekling må ivareta barnets beste og at en tydeligere hensikt med mekling og barns deltakelse vil styrke deres opplevelse av å bli sett og forstått.

Krogh (47) undersøkte unge voksnes opplevelser med deltakelse i barnehøring (samtale mellom barn og mekler) i meklingsprosessen de gjennomgikk som barn, med fokus på anerkjennelse og medvirkning. Studien er en kvalitativ retrospektiv studie med semistrukturerte intervjuer av fire kvinner med etnisk norsk bakgrunn. Informantene var i alderen 18-24 år og hadde deltatt i mekling 5-10 år tidligere. Studien oppga ingen informasjon om hvilke meklingsmodeller som hadde blitt benyttet i meklingene.

Studien rapporterte at informantene beskrev erfaringene og betydningen av det «å bli hørt», «å bli sett», «å bli ivaretatt emosjonelt» og «opplevelsen av å medvirke»:

- Informantene ga alle uttrykk for at det var viktig for dem å bli hørt og få sine meninger og preferanser tatt på alvor. Når de klarte å uttrykke det som var viktig for dem, og når mekleren forsto deres perspektiver, følte de seg hørt. Flere av informantene fremhevet også om *hvordan* mekler snakket med dem, inkludert måten de stilte spørsmål på, var viktig for opplevelsen. Det at informantene opplevde at de fikk tid og mulighet til å uttrykke det de ønsket, framsto som en vesentlig del av deres opplevelsen av å bli hørt.
- Å bli sett og emosjonelt ivaretatt innebar at mekleren viste en genuin interesse for deres situasjon, brydde seg om deres følelser og ga en konkret, positiv og varm følelsesmessig respons. Informantene hadde ulik erfaring med dette. En opplevde at hun ble sett av mekler, ved at mekleren var vennlig og følelsesmessig tilstede. En annen opplevde at hun ikke ble sett, og beskrev mekler som mekanisk og følelsesløs. En annen opplevde at hun ble avvist i barnehøringen, som førte til at hun ikke ville dele mer, og opplevde at hennes situasjon ble mer kaotisk etter barnehøringene.
- Informantene ønsket å bli inkludert i avgjørelser som angikk dem selv. De ønsket å ha muligheten til å uttrykke sine meninger og at disse meningene ble tatt i betraktning. Informantene opplevde at deres meninger og innspill ble fulgt av foreldrene etter meklingen.
- Informantene var opptatt av hvordan presentasjonen av deres meningsutsagn til foreldrene ble gjennomført. Dette ble løst litt ulikt i barnehøringene, der noen var sammen med foreldrene når mekler fortalte hva barna hadde sagt og noen ikke var med. Én informant hadde en negativ opplevelse når mekler presenterte budskapet for foreldrene, hvor hun følte at hun ble omtalt i tredjeperson og følte det også som svært ubehagelig da en av foreldrene begynte å gråte. En annen sa hun synes det var greit å delta.
- På spørsmål svarte informantene at de er positive til oppfølgingssamtaler i etterkant av barnehøringen og mener det er viktig å tilby dette. Dette for å ha muligheten til å snakke videre om hvordan ting hadde utviklet seg etter meklingen og ta opp eventuell misnøye eller bekymring, og for å ha en mulighet til å justere og forbedre løsningene som ble avtalt. Likevel opplevde informanten som hadde deltatt på oppfølgingssamtale at hun ikke hadde en positiv erfaring, da hun følte hun ikke fikk uttrykt sin egentlige mening, men følte hun måtte si det går bra siden foreldrene ble spurt om det gikk bra først. Flere av informantene svarte at

barnehøringen for dem var et betydningsfullt møte med et hjelpeapparat der de skulle snakke om noe som var vanskelig. Informanten som ikke følte at hun ble møtt, sier denne erfaringen gjorde det vanskelig for henne å søke hjelp i ettertid. Informantene som hadde en positiv opplevelse i barnehøringen, svarer at dette har gitt dem mer tillit til hjelpeapparatet

Forfatteren konkluderer med at meklerens rolle i meklingen er avgjørende for barnas opplevelser. Det er viktig at mekleren legger til rette for at barna blir hørt, sett og emosjonelt ivaretatt, samtidig som de får muligheten til å medvirke i avgjørelser som angår dem.

Madsen og Bakken (50) ønsket å undersøke barns erfaringer fra deltakelse i mekling etter foreldres samlivsbrudd. Forfatterne ønsket å belyse hvordan barnas stemmer ble vektet i utarbeidelsen av samværsavtaler og hvordan barna ønsket å bli møtt i meklingen. Studien samlet inn data med semistrukturerte intervjuer med fire ungdommer i alderen 14-18 år. Noen av barna hadde deltatt i mekling flere ganger, og alle var norsktalende. Studien ga ingen informasjon om hvilke meklingsmodeller som hadde blitt benyttet i meklingene.

Studien rapporterte at barna opplevde seg som viktige aktører i utformingen av sin egen hverdag i to ulike hjem. Foreldrene hadde myndighet til å bestemme, men vektla i stor grad barnas stemmer når de ble presentert for dem. Flere av barna trakk frem betydningen av mekleren som avgjørende for deres opplevelse av meklingen, og noen av barna vurderte mekleren til å ha stor påvirkningskraft, med innflytelse i systemet barnforeldre-mekler. Ett av barna pekte på at mekler burde gi råd til foreldrene når de ikke oppførte seg greit mot hverandre, og dermed heller ikke barnet, i håp om at de skulle endre oppførsel. Flere av barna kom med forslag til hvordan de ønsket å bli møtt i meklingen. Barna ønsket å bli fulgt opp i ettertid, og foreslo at mekleren kunne ha dette ansvaret, og kontakte de en stund etter gjennomført mekling for videre oppfølging.

Forfatterne konkluderer med at barns erfaringer med meklingen må sees i sammenheng med relasjonelle forhold i familien, samt foreldrenes og meklerens lydhørhet til barnet.

Strandbu og kolleger (55;56) og **Thørnblad** og Strandbu (57) benyttet alle det samme datamaterialet i sine publikasjoner, som ble innhentet i forskningsprosjektet «Høring av barn i mekling». Studien hadde som formål å undersøke Barn i mekling-modellen (BIM) og hvordan barna opplevde deltakelse i meklingsprosessen. I BIM-modellen er det formulert både kortsiktige målsettinger (hjelp til forståelse og deltakelse) og langsiktige målsettinger (forebygge senere vansker) og forskerne ønsket å se om BIM-modellen bidro til å oppnå disse målsetningene.

Studien baserte seg på data fra 217 BIM-meklinger gjennomført i 2013 og 2014, hvor 111 barn svarte på det åpne spørsmålet i spørreskjemaet. Aldersspennet på barna var 4 til 20 år, men de fleste barna var mellom 7 og 15 år, med en jevn fordeling av gutter (49,4 %) og jenter (50,6 %). Av de 217 meklingene var 70 % bruddmeklinger (enten av ekteskap eller samboerskap). De resterende 30 % var barnelovsmeklinger hvor en av

foreldrene hadde stevnet den andre for retten. I 2 av de 217 sakene var type mekling ikke oppgitt. Alle foreldre som begjærte mekling fikk tilbud om mekling etter BIM-modellen.

Strandbu og kolleger (2016) konkluderte med at barna opplevde det som meningsfullt å snakke med mekleren og at de hadde nytte av å delta i meklingsprosessen. Imidlertid påpekte forfatterne at et lite mindretall av barna uttrykte negative opplevelser som kjedsomhet, unødvendighet, hadde liten tid, følte seg presset, hadde fått for lite informasjon eller var usikker på forhånd om hva mekling innebar. Ingen barn uttrykte at de opplevde det som utrygt eller truende å ha en egen samtale med mekler. Forfatterne konkluderte videre med at BIM-modellen kan være et nyttig verktøy for å øke barns deltakelse i meklingsprosessen og forebygge senere konflikter mellom foreldrene.

Strandbu og kolleger (2020) konkluderte med at de fleste barn og unge som var involvert i meklingsprosessen hadde positive erfaringer og var tilfredse med deltakelsen. Tre hovedtemaer ble identifisert i datamaterialet. Det første temaet omhandlet mening knyttet til meklingsprosessen, der barna uttrykte positive opplevelser som å føle seg hørt, forstått og støttet av mekleren, samt å ha et trygt rom for å uttrykke seg. Det andre temaet omhandlet barns rettigheter og deres bevissthet om retten til å delta i meklingsprosessen, og deres takknemlighet for å få muligheten til det. Det tredje temaet handlet om emosjonell bearbeiding, der barna opplevde å kunne uttrykke følelser i et trygt og støttende miljø. Forfatterne fremhever at disse funnene har betydning for utviklingen av meklingstjenester som er barnesentrerte og prioriterer barns deltakelse og trivsel.

Samlet sett rapporterte studiene at barns deltakelse i meklingsprosessen kan være en positiv opplevelse for barna og bidra til at de føler seg hørt og sett i en vanskelig situasjon. Studiene understøtter imidlertid at det er viktig å ta hensyn til barnas individuelle behov, tilpasse meklingsprosessen til den enkelte families situasjon, og ha erfarne og kompetente meklere som kan legge til rette for en god meklingsprosess for både barn og foreldre. Barna gir også uttrykk for behov for oppfølging og støtte etter meklingsprosessen, samt tydeligere retningslinjer og formål med barns deltakelse i meklingsprosessen.

Brudd mellom foreldre

Fem av studiene innhentet barns meninger om foreldres samlivsbrudd og meningene til barn som har foreldre som bor hver for seg (tabell 5), hvorav fire studier var fra Norge og én fra Sverige. Alle benyttet intervjuer som datainnsamlingsmetode, mens én i tillegg benyttet selvbiografi.

Én publikasjon ble vurdert til å ha moderate til store metodiske begrensninger, først og fremst grunnet manglende vurdering av etiske forhold og redegjørelse for bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data (46). I tillegg var det uklar rapportering av utvalgsstrategi, analyse og presentasjon av funn. De resterende publikasjonene ble vurdert til å ha enten små eller små til moderate metodiske begrensninger.

Tabell 5: Beskrivelse av de inkluderte studiene om brudd mellom foreldre (n=5)

Førsteforfatter, år	Land	Populasjon	Metode for data-innsamling	Metodiske begrensninger
Berman (2015)	Sverige	n=19, jenter og gutter, 9-17 år, delt familie	Intervjuer	Små/moderate
Lofthus (2016)	Norge	n=5, jenter og gutter, 13-15 år, delt familie	Intervjuer	Små
Krane (2021)	Norge	n=11, 7 kvinner, 5 menn, 16-31 år*, delt familie	Intervjuer, selvbiografi	Moderate/store
Ness (2014)	Norge	n=10, seks menn og fire kvinner, 21-44 år* delt familie	Intervjuer	Små/moderate
Stokkebekk (2019)	Norge	n=9, jenter og gutter, 10-16 år, delt familie	Intervjuer	Små/moderate

* Ungdom og voksne som ser tilbake på sine opplevelser i barndommen

Berman (37) undersøkte hvordan relasjoner blir reforhandlet etter en skilsmisse, og hvordan utviklingen av nye familieidentiteter fører til en ny form for refleksivitet når det gjelder familiære bånd. Studien inkluderte intervjuer med 19 barn og unge i alderen 9-17 år i delt bosted etter foreldrenes skilsmisse. Barna hadde bodd mellom 1 og 14 år i delt bosted – ca. 50/50, men noen opplevde også endringer i fordelingen over tid. Majoriteten av familiene hadde kommet frem til bostedsløsningen selv, mens to ble besluttet via en rettsavgjørelse.

Studien fant at med tiden tilpasset alle barna seg til et liv delt mellom to hjem, og det ble etablert nye rutiner og mestringsmekanismer. Noen barn uttrykte hvordan de etter hvert så positive sider ved skilsmissen, selv om den hadde vært vanskelig i begynnelsen. De uttrykte også at de hadde tatt del i å forme sine egne liv gjennom forhandlinger med foreldrene om bostedsordninger og andre ting.

Etter skilsmissen opplevde de fleste barna endrede familiodynamikker. Mange av barna fikk nye familiemedlemmer, som steforeldre og halvsøsken. Disse nye relasjonene kunne være en kilde til glede, men noen barn opplevde også dårlige forhold som forårsaket stress og bekymring. Samlivsbruddet førte også til endrede maktforhold mellom barna og de voksne i familien. Barna ble i større grad deltakende partnere i familiens beslutninger og hadde en viss påvirkningskraft på bostedsordningene og andre familieanliggender. Noen barn uttrykte også at de hadde fått en dypere forståelse og takknemlighet for foreldrene etter skilsmissen. De hadde lært å sette pris på tiden de tilbrakte sammen, og de opplevde en forbedret relasjon til foreldrene sine. Barna satte også pris på muligheten til å tilbringe tid alene med en av foreldrene, og dette ble spesielt verdsett blant de som hadde foreldre som ikke hadde et nytt forhold.

Krane (46) ønsket å undersøke erfaringene til ungdom og unge voksne som hadde opplevd samlivsbrudd hvor årsaken var mors seksuelle legning som lesbisk. Studien benyttet data fra en større, kvalitativ studie med tittelen "Regnbuefamiliers døtre og sønner". Data ble samlet inn gjennom kvalitative intervjuer og forskerinitierte selvbiografier. Totalt var det 11 deltakere, hvorav ni valgte å bli intervjuet, og to skrev en type selvbiografi. Deltakerne i studien var 11 ungdommer og unge voksne, hvorav syv kvinner og fem menn. På datainnsamlingstidspunktet var de mellom 16 og 31 år.

Studien fant at samlivsbruddet hadde ulike konsekvenser for deltakerne. Noen opplevde samlivsbruddet som svært utfordrende, preget av høyt konfliktnivå og uro, mens andre opplevde det som mindre dramatisk med lavt konfliktnivå og god samarbeidsevne mellom foreldrene. Flere av deltakerne hadde også opplevd flere samlivsbrudd mellom mor og hennes partnere og mellom far og hans partnere, noe som ytterligere påvirket deres opplevelse av bruddet.

Lofthus og Skorpen (49) ønsket å utforske hvordan tenåringene opplevde deltakelsen i PIS-skilsmissegrupper (Program for implementering av samtalegrupper for skilsmissebarn) og hvilken betydning denne opplevelsen hadde for dem i tiden etter skilsmis- sen. Data ble samlet inn med intervjuer med fem tenåringer i alderen 13-15 år, hvorav to gutter og tre jenter.

Blant funnene i studien som sier noe om barns opplevelser av foreldrenes samlivs- brudd ble det rapportert at ungdommene hadde en opplevelse av å bli revet mellom foreldrene i forbindelse med valg av bosted, pendling og ukentlig pakking, koordinering av helger og ferier. Mange av ungdommene hadde ambivalente tanker og motstridende følelser knyttet til valgene de måtte ta i den nye situasjonen. Noen opplevde dramatiske endringer i hverdagen, mens andre beskrev den som ganske normal. Valg av bosted basert på egne behov var spesielt vanskelig, og noen hadde tanker om egen skyldfølelse som ble motvirket gjennom skilsmissegruppens samtaler.

Ness og kolleger (51) ønsket å få kunnskap om hvordan barn opplevde det å vokse opp med skilte foreldre. Dataene ble samlet inn med intervjuer gjennomført med ti voksne (seks menn og fire kvinner) som hadde opplevd samlivsbrudd mellom sine foreldre i barndommen. Av deltakerne hadde fire erfart delt bosted, fem hadde hatt fast bosted hos mor, og en hadde hatt fast bosted hos far. Deltakerne ble rekruttert fra et familievernkontor, og de hadde selv bestilt timer til parterapi og mekling.

Basert på funnene fra intervjuene trekker studien frem fire hovedmomenter som gir en overordnet forståelse av deltakernes erfaringer med å vokse opp med skilte foreldre.

- Det første temaet er barns evne til å fornemme stemninger og atmosfærer i foreldrenes hjem. Deltakerne fortalte at selv om foreldrene ikke snakket åpent om konfliktene sine, var de i stand til å oppfatte følelsene til og spenningene rundt foreldrene.
- Det andre temaet vektlegger betydningen av storfamilien og andre viktige personer som kilder til støtte. Deltakerne mente at det å bli sett, hørt og støttet av andre familiemedlemmer, som besteforeldre, tanter, onkler, samt lærere og helsepersonell, spilte en viktig rolle i livet etter skilsmis- sen. De mente at større

engasjement og kontinuerlig støtte fra disse personene utover den umiddelbare tiden etter skilsmissen ville ha vært gunstig

- Det tredje temaet fokuserer på betydningen av forutsigbarhet og fleksibilitet i samværsordningen i etterkant av samlivsbruddet. Flere av barna understreket betydningen av fleksibilitet hos foreldrene for å kunne tilpasse seg skiftende omstendigheter. De ga uttrykk for at foreldrene må være lydhøre for barnas behov og være villige til å gjøre justeringer når det er nødvendig.
- Det fjerde temaet handler om opplevelsen av å ha to foreldre og ønsket om en kontinuerlig kontakt med begge foreldrene. Deltakerne satte pris på situasjoner der begge foreldrene var aktivt involvert i livene deres, selv om de ikke bodde sammen. Deltakerne uttrykte at positivt og støttende foreldreskap fra både mor og far bidro til deres generelle trivsel.

Stokkebekk og kolleger (54) ønsket å undersøke hvordan barn posisjonerer seg selv i familiekonflikter etter foreldrenes skilsmisse og hvordan familiekonflikter posisjonerer barna. Studien samlet inn data med hjelp av intervjuer med ni informanter (6 jenter og 3 gutter) fra fem høykonfliktfamilier. Fire av barna var i alderen 10-14 år, og fem var 15-16 år og alle barna hadde søsken som også deltok i studien. De fleste av de yngre ungdommene hadde delt bosted og tilbrakte like mye tid sammen med begge foreldrene.

Studien fant at barna hadde ulike strategier for å håndtere familiens utfordringer og at det er store variasjoner i hvordan barna posisjonerer seg i foreldrenes konflikter. Den mest vanlige posisjonen blant barna var å forsøke å opprettholde balanse i familien og å unngå å bli trukket inn i foreldrenes konflikter. De yngre ungdommene valgte oftere å holde seg unna konflikter og være tause, mens de eldre barna oftere tok posisjonen som den ansvarlige. Å være den ansvarlige var imidlertid en utfordrende posisjon for mange barn, da de kunne føle seg overveldet av ansvaret for konfliktene mellom foreldrene eller mellom seg selv og en av foreldrene. Noen barn valgte å redusere kontakten med den 'problematisk' forelderen for å opprettholde avstand. Barna forsøkte å håndtere familieutfordringer på forskjellige måter: noen forsvarte en forelder, andre opprettholdt avstand, mens andre fokuserte på sitt eget liv. Deres preferanser var også ulike når det gjaldt å snakke om familiens utfordringer og søke støtte fra forskjellige kilder. Noen av barna søkte støtte fra nøytrale voksne eller fagpersoner, mens få brukte jevnaldrende eller venner som støtte.

Samlet sett viser studiene at skilsmissen har komplekse konsekvenser for barn og unge, men de tilpasser seg ofte den nye situasjonen over tid. Støtte fra blant annet familie og jevnaldrende kan være avgjørende for barnas trivsel og velvære i skilsmisseprosessen. Barna viser også refleksjon og handlekraft når det gjelder deres egne liv og familiære bånd etter skilsmissen.

Vold i nære relasjoner

Fire av studiene omhandlet vold i nære relasjoner (tabell 6). To studier var fra Norge og to fra Sverige. Alle studiene benyttet intervjuer som datainnsamlingsmetode. Studiene inkluderer barn i ulike aldre, fra forskjellige land og med ulike etnisiteter. Noen av studiene fokuserer spesifikt på stebarn, mens andre inkluderer barn som har opplevd vold fra biologiske foreldre. Studiene involverer også barn med erfaringer fra ulike typer hjelpetiltak, som forskjellige typer institusjoner som krisesentre og barnehus.

To av publikasjonene ble vurdert til å ha moderate metodiske begrensninger. For den første skyldtes dette at analysen var mangelfullt rapportert, samt at bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data ikke var tilstrekkelig beskrevet (52). For den andre var det uklarerheter knyttet til flere områder, blant annet hvorvidt utformingen av studien og utvalgsstrategien var hensiktsmessig for å besvare problemstillingen, i tillegg til manglende rapportering av bakgrunnsforhold (59). De to resterende publikasjonene ble vurdert til å ha henholdsvis små og små til moderate metodiske begrensninger.

Tabell 6: Beskrivelse av de inkluderte studiene om vold i nære relasjoner (n=4)

Førsteforfatter, år	Land	Populasjon	Metode for datainnsamling	Metodiske begrensninger
Johansen (2021)	Norge	n=3, jente og gutter, 10-12 år, enslig forsørger	Intervjuer	Små/moderate
Rekke (2020)	Sverige	n=20, jenter og gutter, 3-16 år, enslig forsørger	Intervjuer	Moderate
Øverlien (2014)	Norge	n=4, jenter og gutter, 12-18 år, enslig forsørger	Intervjuer	Moderate
Åkerlund (2017)	Sverige	N=20, jenter og gutter, 11-19 år, enslig forsørger	Intervjuer	Små

Johansen og Sundet (45) ønsket å utforske fortellingene til stebarn som hadde vært utsatt for vold av stefar, og å forstå barnas opplevelser av vold og deres posisjonering i forhold til volden, stefedrene og mødrene sine. Studien benyttet rettslige intervjuer (Judicial interviews) som metode for datainnsamling og intervjuene ble gjennomført av spesialtrente politibetjenter som brukte DCM (Direct Child Method). Studien inkluderte tre barn (1 jente, 2 gutter) i alderen 7-12 år som hadde opplevd vold i hjemmet begått av deres stefedre. Dataene ble innhentet gjennom ulike Barnehus, som er statlig drevet. Alle barna var etnisk norske, og mødrene hadde aleneansvar for barna. Ingen av barna hadde kontakt med stefedrene lengre, og to av barna hadde ingen kontakt med biologiske fedre.

Funnene viste at barna opplevde volden med alle sine sanser og beskrev den som skremmende, farlig og emosjonelt vanskelig, og de opplevde sterke følelser som frykt, fortvilelse og sinne. Barnas fortellinger avdekket konsekvensene av volden for deres

trivsel og utfordringene de møtte når det gjaldt å forstå sine opplevelser. Barna posisjonerte seg som aktive aktører og handlet for å bevare sin egen integritet og beskytte seg selv og mødrene sine. Imidlertid var deres handlekraft begrenset av maktforholdene i familien.

Studiens funn fremhever at barn som opplever vold fra stefedre ikke er passive vitner, men aktive deltakere med sterke følelser i sine egne fortellinger. Barna posisjonerer seg som handlende aktører innenfor et begrensende, kontrollerende og voldelig miljø. Forfatterne understreker betydningen av å forstå barnas opplevelser av vold og anerkjenne deres handlingsmuligheter i slike situasjoner. Forfatterne understreker videre viktigheten av å skape trygge rom der barna kan dele sine erfaringer og føle seg hørt og forstått.

Rekke og kolleger (52) ønsket å utforske hvordan barn opplever å leve med vold og hvordan vold påvirker dem. Dataene ble samlet inn med intervjuer utført av en erfaren barnepsykolog, og barna ble invitert til å delta gjennom krisesentre og sosialtjenesten. Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden 2018-2021. Studien inkluderte 20 barn i alderen 13-16 år som hadde bodd på minst to krisesentre i Sverige. Alle barna bodde sammen med mødrene sine, og alle hadde på ulike måter opplevd vold i hjemmet. Halvparten av barna var født utenlands og hadde bodd i Sverige i en periode på mellom ett til fire år.

Studiens funn viser at hvert barn hadde sin unike historie, men de delte også felles opplevelser. Mange barn hadde vært utsatt for vold fra ulike menn mødrene deres hadde vært sammen med, og noen hadde også opplevd æresrelatert vold og undertrykkelse. Barna beskrev trusler, krenkelser, og en konstant frykt og bekymring. De uttrykte ønske om å ikke være sammen med voldsutøveren, enten det var faren eller stefaren. Barna hadde et fryktfullt forhold til voldsutøveren, og beskrev han som stor og farlig. Barna bar med seg skuffelse, sinne og traumer. De beskrev ulike strategier for å unnsnippe volden og fortalte om situasjoner der de hadde vært vitne til eller blitt fortalt om vold og overgrep mot mødrene sine. Barna følte et stort ansvar ovenfor mødrene og søsknene sine og de hadde ulike strategier for å hjelpe og beskytte dem. De hadde også blitt tolker for mødrene sine og forsøkt å beskytte dem i samtaler med andre voksne. Barna måtte håndtere og opptre på spesielle måter i alle sine relasjoner, spesielt med sine nærmeste. Volden påvirket alle deres relasjoner, og barna hadde strategier for hvordan de skulle oppføre seg overfor foreldrene og søsknene sine, samt hva de kunne og ikke kunne fortelle andre. Flere av barna uttrykte en mangel på egenmakt, innflytelse og deltakelse i beslutninger som påvirket deres liv i møte med voksne i en hjelperrolle. De følte seg ekskludert fra beslutningsprosesser som angikk dem. Barna ønsket at voksne skulle ta ansvar, lytte til dem og involvere dem i beslutninger som påvirket dem. De ønsket å bli trodd og forstått av voksne. De følte at deres opplevelser ikke ble anerkjent av foreldrene og at de hadde begrenset mulighet til å snakke om volden og deres egne følelser.

Øverlien (59) ønsket å utforske erfaringene til ungdom som har opplevd vold i hjemmet. Datamaterialet bestod av intervjuer med fire ungdommer i alderen 12-18 år, hvorav en gutt og tre jenter. De bodde eller hadde bodd på krisesentre for voldsutsatte

kvinner i Norge. Tre av ungdommene var ikke etnisk norske. Alle ungdommene kom fra brutte familier, hvor to av dem bodde på krisesenteret ved intervjuet, og de to andre bodde i en trygg bosituasjon uten sine voldelige fedre.

Studiens funn kaster lys over den komplekse dynamikken i familier som lever med vold i hjemmet. Barna posisjonerer seg som aktører med makt til å beskytte seg selv, endre utfallet av en voldsepisode eller til og med stoppe volden. Til tross for frykt og angst knyttet til voldsepisodene, beskriver ungdommene seg selv som handlekraftige. Hovedfokuset i barnas fortellinger var å beskrive faren som overgriper, men det var også viktig å fremheve barnas betydningsfulle rolle. Forfatterne av studien understreker viktigheten av å forstå erfaringene og perspektivene til alle familiemedlemmer, inkludert barn og unge, for å kunne gi effektiv støtte og tiltak til familier som lever med vold i hjemmet.

Åkerlund (60) sin studie hadde som formål å utforske barns perspektiver på det å oppleve vold i nære relasjoner, og betydningen av den relasjonelle konteksten for barn som opplever vold. Studien intervjuet 20 barn og unge i alderen 11-19 år. Disse barna hadde opplevd eller blitt utsatt for vold i hjemmet fra en av foreldrene. Nitten av 20 opplevde vold mot moren fra faren eller fra morens nye partner, mens det i ett tilfelle var moren som utøvde vold mot faren. Data ble samlet inn i perioden 2014-2015.

Studien fant at barn som opplever vold reagerer på ulike måter. Noen ganger responderer de ved å forsøke å forhindre, gripe inn i, eller stoppe volden, mens andre prøver å distansere seg fra volden. Noen barn forsøker å beskytte sine søsken. Studien viser også at flere av barna forteller om volden til voksne rundt dem som har kunnskap om volden, som for eksempel skolepersonell, naboer og vennene til foreldrene. Samtidig, i barnas fortellinger fremstår det ikke som en garanti at de vil få tilgang til støtte, beskyttelse eller mulighet til deltakelse bare fordi voksne rundt dem kjenner til volden, spesielt gjaldt dette for eldre barn. Likevel, i barnas beskrivelse av deres besteforeldre, beskriver flesteparten av barna at de fleste responderer på en hjelpsom måte, ved å ta parti med barna og den voldsutsatte forelderen, og ved å anerkjenne barnas sårbarhet. Å irettesette overgriperen, samtidig som man skiller mellom personen og handlingen deres, og å melde ifra om volden, nevnes også av barna som eksempler på hjelpsom respons fra besteforeldrene. I fortellingene finnes det også besteforeldre som responderer på en måte som noen av barna beskriver som uhjelpsom, ved å ignorere volden eller å ta parti med overgriperen.

Studien rapporterer at i fortellingene til barna posisjonerer noen barn seg som sårbare ofre, mens andre barn posisjonerer seg som omsorgsgivere. Sentralt for hvordan barn posisjonerer seg i fortellingene ser ut til å være avhengig av hvordan de presenterer seg selv, hvor alvorlig volden er, hva slags forhold de har til søsknene sine, aldersforskjeller mellom søsknene og posisjon i søskenrekken. En viktig faktor for om de får støtte av søsken avhenger av om de har en nær relasjon til søsknene, om de deler erfaringen med volden og om de er nær hverandre i alder.

Forfatterne understreker betydningen av å forstå barns ønsker og behov, samt involvere personer i barnets omgivelser som kan gi støtte og beskyttelse. For å sikre at barn

får støtte og beskyttelse samtidig som deres rettigheter blir ivaretatt, er det ifølge forfatterne nødvendig å se voldsutsatte barn som både ofre og aktører. Studien understreker også betydningen av å ta hensyn til hvert enkelt barns individuelle behov og situasjon.

De fire studiene legger alle vekt på barnas fortellinger og hvordan barna ser ut til å posisjonere seg til volden og aktørene i deres liv på ulikt vis. Samlet sett viser studiene at de fleste barn som opplever vold i hjemmet anser seg selv som aktive deltakere med sterke følelser og handlingsmuligheter. Aller tydeligst var det for de eldre barna. De fleste barna uttrykker likevel ønsker om å bli hørt, og studiene trekker frem behovet for å gi barna god nok støtte og tilstrekkelig beskyttelse som oppleves hjelpsomt for barna selv.

Med- og selvbestemmelsesrett

En finsk studie omhandlet med- og selvbestemmelsesrett. Vi vurderte studien til å ha små til moderate metodiske begrensninger (tabell 7). Denne vurderingen var basert på at eventuelle bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkning av funnene var mangelfullt beskrevet, i tillegg til at det var noe uklarhet knyttet til rapporteringen av datainnsamlingen (f.eks. hvilken form dataene hadde).

Tabell 7: Beskrivelse av den inkluderte studien om med- og selvbestemmelsesrett (n=1)

Førsteforfatter, år	Land	Populasjon	Metode for datainnsamling	Metodiske begrensninger
Sevón (2015)	Finland	n=18 (6 jenter, 12 gutter), 4-7 år, hovedsakelig intakte familier	Intervju, observasjon, 'Story Magician's Play Time' ¹	Små/moderate

1: Story Magician's Play Time er en særskilt metode for historiefortelling, spesielt utviklet for samtaler med små barn; den kombinerer veiledet historiefortelling og lek, og metoden er basert på kunnskap om at små barn ofte beskriver sine hverdagslige hendelser i form av fortellinger og historier.

Sevón (53) undersøkte maktrelasjoner mellom barn og foreldre og utforske mulighetene for barns aktørskap i disse situasjonene. Studien er en kvalitativ studie som benytter seg av ulike datainnsamlingsmetoder, inkludert observasjoner, videoopptak, draw-your-day-intervjuer og Story Magician's Play Time-metoden. Deltakerne i studien består av 18 barn i alderen 4 til 7 år, hvorav seks jenter og tolv gutter. Barna kom fra 15 familier, inkludert kjernefamilier, familier med én forelder og stefamilier. Studien ble gjennomført i Finland, og deltakernes bosted varierte fra landsbygd til urbane områder.

Studien rapporterer at barns aktørskap blir synlig i maktkamper og forhandlinger med foreldrene. Barna i studien demonstrerte sin handlekraft ved å motsette seg eller etterkomme foreldrenes krav, og ved å finne måter å imøtekomme sine egne ønsker på innenfor de rammene foreldrene satte. Studien rapporterer at relasjonen mellom barn og foreldre er tosidig, og at det er viktig å anerkjenne små barns perspektiver for å forstå maktdynamikken, samt at det er viktig å fremme en mer demokratisk og inkluderende

tilnærming der barnas aktørskap anerkjennes og respekteres. Studien påpeker videre at makt i forholdet mellom barn og foreldre er komplekst og omfatter både foreldrenes kontroll og barnas muligheter for aktørskap.

Medvirkning

En norsk studie omhandlet medvirkning (tabell 8). Vi vurderte studien til å ha store metodiske begrensninger, både på grunn av uklarhet innen områdene utvalgsstrategi, datainnsamling, etiske forhold og presentasjon av funn og fordi forfatterne ikke redegjorde for hvordan analysen ble gjennomført eller hvorvidt eventuelle bakgrunnsforhold kan ha hatt en påvirkning på fortolkningen av data.

Tabell 8: Beskrivelse av den inkluderte studien om medvirkning (n=1)

Førsteforfatter, år	Land	Populasjon	Metode for datainnsamling	Metodiske begrensninger
Bjerke (2011)	Norge	n=119 (kun fokusgrupper), n= 7 (fokusgrupper + intervju), ingen info om familiekonstellasjon	Intervju, fokusgruppe	Store

Bjerke (40) ønsket å utforske barns sosiale posisjon som deltakere i beslutningsprosesser sammen med voksne i hjemmet og på skolen. Dataene ble samlet inn med både intervju og fokusgrupper. Totalt ble 109 deltakere rekruttert fra strategisk utvalgte områder i en mellomstor by i Norge (69 jenter, 40 gutter). Alle barna deltok i fokusgrupper, mens sju barn i alderen åtte til ni år og ni barn i alderen 14-15 år ble bedt om å delta i intervjuer for å fortelle mer om deres deltakelse i hverdagen. I tillegg besøkte forskeren hjemmet og nærmiljøet til fem av de åtte- til niårige barna for å intervjuere foreldrene og gjennomføre feltobservasjoner.

Studien fant at flertallet av barna opplevde sine muligheter til medvirkning hjemme som 'rettferdig'. Rettferdighet ble forstått som et ord som brukes til å beskrive former for anerkjennelse, i betydningen å bli behandlet respektfullt som aktører i en medvirkningsprosess. Forfatterne fremhever behovet for at voksne anerkjenner og respekterer barns aktørskap i beslutningsprosesser, både hjemme og på skolen.

Samvær

Én studie omhandlet samvær (tabell 9). Denne flermetodiske studien (med spørreskjema og intervjuer) fra Danmark presenterte funn fra intervjuer med 31 barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn (48). De er hovedsakelig fra Tyrkia, Libanon og Irak, hvilket gjenspeiler sammensetningen av barn med innvandreropprinnelse i Danmark. Formålet med studien var å se nærmere på far-barn-kontakt for etniske minoritetsbarn etter skilsmisse, relativt til danske jevnaldrende, der de kvalitative intervjuene ble brukt til å skissere mulige forklaringer på at kontakten var mindre i etniske minoritetsfamilier.

Tabell 9: Beskrivelse av den inkluderte studien om samvær (n=1)

Førsteforfatter, år	Land	Populasjon	Metode for data-innsamling	Metodiske begrensninger
Liversage (2017)	Danmark	n=31 (28 var 9-17 år, tre* var 18-25 år), delte familier (kjønn ikke oppgitt)	Intervju	Store

* Unge voksne som ser tilbake på sine opplevelser i barndommen, inkludert foreldrenes skilsmisse.

Vi vurderte studien til Liversage og Ottosen å ha store metodiske begrensninger, ettersom forfatterne ikke rapporterte nok informasjon til å vurdere om dataene ble samlet inn på en hensiktsfull måte, hvorvidt etiske forhold var vurdert, hvordan analysen ble gjennomført eller hvordan eventuelle bakgrunnsforhold kan ha påvirket fortolkningen av data. I tillegg var det begrenset med informasjon om utvalget og hvordan deltakerne ble valgt ut til studien.

Studien rapporterer at det var store variasjoner i kontakt mellom fedre og barn etter skilsmisse. Noen barn hadde lite eller ingen kontakt med fedrene sine, mens andre hadde sterke og positive relasjoner. Mange av skilsmisene hadde vært preget av høy konflikt; både barn og mødre fortalte om langvarig dominans og vold av faren før skilsmissen. Mange av barna fortalte at fedre selv ofte valgte å ikke beholde kontakten med barna sine. Noen barn ga uttrykk for ønske om mer engasjert omsorg og empati fra fedrene sine, som de observerte som normen blant etnisk danske jevnaldrende med skilte foreldre. To av barna søkte å få det de ønsket fra fedrene sine, både omsorg og unnskyldninger, som kunne føre til frustrasjon både hos barn og fedre i forholdet og forårsake lengre perioder uten kontakt. Forfatterne påpeker at fedre og barn i noen tilfeller hadde vokst så langt fra hverandre at det virket utenkelig å skape en meningsfull relasjon.

Diskusjon

Hovedfunn

Hensikten med denne kunnskapsoppsummeringen var å kartlegge hva som fins av nordisk forskning – og hva denne forskningen viser – om barns meninger om ulike temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge. Vi inkluderte 28 studier (presentert i 35 publikasjoner) fra hovedsakelig Norge. Av de mange temaene som berøres i forslaget til ny barnelov var syv av temaene omtalt i studiene, og de fleste omhandlet bosted, brudd mellom foreldre, deltakelse i meklingsprosesser og vold i nære relasjoner. Basert på studienes rapporteringer fremkom det noen sammenfallende funn om hva barn og unge uttrykker er viktig for dem når det gjelder disse temaene:

- Studiene rapporterte at barn har ulike oppfatninger og preferanser når det gjelder bosted etter samlivsbrudd. De fleste barna hadde positive opplevelser i delt bosted, fordi det blant annet betydde mulighet for kontakt med begge foreldrene, men noen barn opplevde utfordringer med delt bosted. Variasjonene i barns erfaringer var blant annet knyttet til barnets alder og familiens situasjon. Dette indikerer viktigheten av å legge til rette for individuell tilnærming til bostedsspørsmålet, der barnets ønsker og behov blir tatt hensyn til, hvilket bidrar til å styrke barnets medbestemmelse.
- Studiene rapporterte at barn opplever ulike følelser og utfordringer i forbindelse med samlivsbrudd. Dette fremhever viktigheten av ivaretagelse av barnets beste, inkludert behovet for trygghet og stabilitet.
- Studiene rapporterte at barn har ulike erfaringer og meninger om deltakelse i meklingsprosesser etter samlivsbrudd, men i all hovedsak er erfaringene positive. Barna uttrykker behov for tilstrekkelig informasjon og tilpasset støtte, det også i etterkant av meklingsprosessen. Dette fremhever viktigheten av å sikre at barnets stemme blir hørt og respektert i meklingsprosessen. Det vil være viktig å legge til rette for barnets deltakelse på en måte som er tilpasset deres alder, utviklingsnivå og familiesituasjon.
- Studiene rapporterte at barn som har opplevd vold i nære relasjoner kan ha ulike utfordringer og behov. Dette fremhever viktigheten av å fokusere på beskyttelsen av barn som har opplevd vold, og legge til rette for tiltak og støttetjenester som kan hjelpe dem i traumehåndteringsprosessen.
- Studiene rapporterte at barn og unge ønsker å bli hørt og inkludert i beslutninger som angår deres eget liv. Dette fremhever viktigheten av å styrke barnets rett til

medvirkning og med- og selvbestemmelse, spesielt når det gjelder viktige beslutninger om deres omsorgssituasjon.

Er kunnskapsgrunnlaget dekkende og anvendelig?

Basert på funnene i denne kartleggingsoversikten er kunnskapsgrunnlaget som sier noe om barns meninger om tema som berøres i forslaget til ny barnelov noe mangelfullt. Våre funn viser at det innen flere temaer ikke eksisterer forskning (slik som for foreldreskap, foreldretvister, flytting, personvern og privatliv eller økonomi), og at det for et fåtall temaer er svært begrenset med forskning som kan besvare spørsmålet om hva som er barns meninger innen det aktuelle temaet. Kartleggingsoversikten gir likevel en forenklet, men nyttig oppsummering over de inkluderte studienes funn, og gir et godt utgangspunkt for å forstå barn og unges meninger om *bosted* og i noe grad om barns *deltakelse i mekling, brudd mellom foreldre og vold i hjemmet*.

Det er viktig å påpeke at, ved spørsmål om hva barn og unge mener om temaer i ny barnelov, vil denne oversikten ikke kunne svare på noe utover hva eksisterende forskning viser, og har hatt som formål å finne svar på. I de aller fleste studiene forteller barna om sine selvopplevde erfaringer relevant innen ett eller flere av temaområdene som barneloven berører, men barna er i liten grad eksplisitt spurt om deres mening rundt det aktuelle temaet relatert til barneloven. Med andre ord kan barn og unge ha mange meninger som ikke fremkommer i eksisterende forskning, men som likevel kan være av betydning. Innsamling av slik kunnskap vil best gjøres ved å henvende seg direkte til barn og unge, for eksempel gjennom ytterligere kvalitativ forskning.

Det er viktig å påpeke at kunnskapsoppsummeringen ikke gir noen konkrete anbefalinger eller løsninger, men gir heller en kartlegging av eksisterende forskning som sier noe om barn og unges meninger på ulike temaområder. Funnene kan likevel være relevante for fagpersoner som arbeider med barn og unge, og for foreldre og andre omsorgspersoner som ønsker å få et innblikk i barn og unges meninger på de forskjellige temaene.

Vi har i denne kartleggingsoversikten inkludert studier som innhentet barns erfaringer med vold i hjemmet. Ved gjennomgang av studienes funn og konklusjoner er det noen aspekter som bør i hensyntas. Barns aktørskap og posisjonering i familien vil i studiene om vold trolig være annerledes enn for andre temaer. Barn og unge søker aktivt etter aktørskap og å uttrykke sine meninger om hendelser i eget liv. For de fleste forhold i familien er dette et viktig prinsipp, og slike muligheter vurderes som positive. Det er likevel viktig å være oppmerksom på at for barn og unge som opplever vold i hjemmet så kan dette være mer problematisk. Det er særlig fordi de kan føle seg tvunget til å posisjonere seg på bestemte vis for å dempe volden eller forsøke å beskytte andre familiedlemmer, ta på seg ansvar som de ikke har, de kan utvikle skyld- og skamproblematikk og det kan ofte være en langt større maktforskjell i familien i disfavør barnet, sammenlignet med barn i familier hvor vold ikke forekommer.

Styrker og begrensninger ved kartleggingsoversikten

Det er flere styrker ved denne systematiske kartleggingsoversikten. Prosjektgruppen hadde jevnlig dialog med oppdragsgiver for å sikre at oppsummeringen møtte deres kunnskapsbehov. Vi utførte et omstendelig litteratursøk, som i tillegg til tradisjonelle databasesøk, inkluderte søk i ulike nordiske vitenarkiver, utvalgte tidsskrifter, Google og referanselister i relevante publikasjoner. Vi var også gjennomgående systematiske i seleksjon av studier og dataauthenting, i tråd med internasjonale metoder og rapporteringsstandarder for kartleggingsoversikter.

Selv om vi har lett grundig etter forskning på problemstillingen, er det likevel mulig at vi har gått glipp av relevante studier. Prosjektgruppen leser ikke finsk og islandsk, så det er mulig vi har gått glipp av relevante studier fra disse landene.

Ved å inkludere studier fra Norden, med flest studier fra Norge, styrker det trolig studienes relevans og funnenes overførbarhet til en norsk kontekst mht. familiekultur, likestilling, velferdssystemene og lovverket. Det kan også være en fordel at studiene inkluderer barn som uttrykker sine meninger basert på selvopplevde erfaringer og første-håndsopplevelser om det aktuelle temaet.

Det er en begrensning ved denne kartleggingen at vold i hjemmet ble lagt til som tema i inklusjonskriteriene etter at prosjektplanen var publisert og litteratursøket gjennomført. Vi har dermed ikke søkt systematisk etter studier på dette temaet, og bare identifisert studier som har blitt fanget opp av litteratursøket basert på inklusjonskriteriene i prosjektplanen.

Det er viktig å påpeke at vi i denne kartleggingsoversikten, i henhold til standarden for kartleggingsoversikter, ikke har formelt sammenstilt utfallsresultatene fra de inkluderte studiene, men gitt en forenklet narrativ rapportering av funnene ved å presentere et begrenset detaljnivå eller presentere forfatternes konklusjoner, og sett etter mønster på tvers av resultatene. Vi vurderte ikke tilliten til resultatene med GRADE-CERQual (Confidence in Evidence from Reviews of Qualitative research); det betyr at resultatene må tolkes med varsomhet.

I henhold til inklusjonskriteriene inkluderte vi studier med kvalitative data. Det kan være de som mener at det er en begrensning ved kartleggingen av forskning som undersøker barns meninger om tema som berøres i forslaget til ny barnelov. Gjennomgangen av referanser viser at det fins svært få kvantitative studier som forsøker å undersøke barns meninger, ved bruk av spørreskjemaer. Som beskrevet tidligere er kvantitative studier i begrenset grad egnet til å undersøke enkeltindividets meninger. Vi presenterer derfor funn fra disse kvantitative studiene under 'overensstemmelse med annen litteratur' hvor de bidrar med utfyllende informasjon og perspektiver til funnene presentert i denne kartleggingen.

Det er også en begrensning at vi har benyttet to ulike, men delvis overlappende, sjekklister ved vurdering av studienes metodiske begrensninger. Det kan ha ført til ulik vurdering av studienes metodiske begrensninger, men har trolig hatt liten betydning for presentasjon av funnene, gitt at dette er en kartleggingsoversikt med et mindre detaljnivå sammenlignet med en systematisk oversikt. Vi gjorde også en overordnet kategorisering av studiene (fra små til store metodiske begrensninger), og vi vurderte kun i

noen grad hvordan studienes metodiske begrensninger påvirket hver av funnene presentert i denne kartleggingsoversikten.

Overensstemmelse med annen litteratur og forslaget til ny barnelov

Barn og unges meninger som fremkommer i de inkluderte studiene ser ut til å sammenfalle med flere av forslagene barnelovutvalget la frem i deres utredning til ny barnelov. De samme tendensene finner vi når vi ser funnene opp mot annen type forskning på dette feltet. Særlig gjelder dette utvalgets forslag knyttet til styrking av barns deltakelse i mekling og styrking av barns rettighet om å bli hørt. Barns ønske om å bli hørt og få sine meninger hensyntatt er et gjennomgående funn innen de fleste temaområdene presentert i denne oppsummeringen.

Deltakelse i mekling

Når det gjelder deltakelse i mekling foreslår barnelovutvalget å styrke barns rett til deltakelse i mekling, som innebærer blant annet 1) å lovfeste at barn skal få tilbud om å delta i mekling og tilbud om samtale i forbindelse med foreldresamtale, hvilket ble opprinnelig foreslått av familievernutvalget (61), 2) at barn skal få tilbud om samtale med meklere alene uten at foreldrene er til stede, og 3) at dette ikke bør være betinget av foreldrenes samtykke.

Thørnblad og Strandbu (57) fant basert på referat fra samtaler mellom meklere og barn alene, at barn som får muligheten, ønsker å delta, bli hørt og involvert i meklingsprosessen, for å uttrykke sine behov og ønsker. Dette gjaldt både eldre og yngre barn. I en kvantitativ analyse av datamateriale fra samme studieutvalg fant Strandbu og kolleger (55) at positive erfaringer med deltakelse i mekling var uavhengig av konfliktnivå mellom foreldre, meklingstype eller grad av problembelastning. Studien intervjuet også meklere, som i all hovedsak uttrykte positive erfaringer med å involvere barn i meklingsprosessen, både for barnet selv, for meklernes forståelse av familiens situasjon og for samtaler og avtaler mellom foreldre (62). Likevel er det fremdeles en betydelig mangel på barns tilstedeværelse og involvering i meklingspraksis, på tross av at det er anerkjent at barns deltakelse og rett til å bli hørt er viktig (47). Dette, kombinert med funnene til studiene i vår oversikt om barns positive erfaringer med deltakelse i mekling, støtter oppom barnelovutvalgets forslag vedrørende barns deltakelse i mekling. Den norske FamilieForsk studien undersøkte sammenhengen mellom svar på spørsmålene "Har du blitt spurt om å delta i mekling?" og "Har foreldrene dine spurt deg om hva som er viktig for deg når de flytter fra hverandre?" og ulike familiefaktorer. I studien fant de at høy grad av konflikt mellom foreldre eller utrygge relasjoner i familien påvirker barns deltakelse i beslutninger etter samlivsbrudd. Videre fant studien at når foreldrene spurte barna om deres meninger, økte sjansen for at barna også ble invitert til å delta i mekling, og vice versa, samt at eldre barn hadde større sannsynlighet for å delta i både mekling og beslutninger hjemme, uavhengig av andre faktorer (63). Det kan være at styrking av barns rett til deltakelse i mekling i familier med høykonflikt kan være spesielt viktig å undersøke nærmere.

Flere studier i vår oppsummering rapporterte at mange av barna opplevde at de fikk for lite informasjon om meklingen i forkant av meklingen. Dette fremheves også i Forandringsfabrikkens rapport¹ (64) som informerte barnelovutvalget, og det påpekes i NOUen at «Retten til å fritt gi uttrykk for sine meninger forutsetter at barnet får tilstrekkelig informasjon.» (s. 63), basert på Barnekonvensjonens artikkel 12. Behovet og retten til tilstrekkelig informasjon kan blant annet imøtekommes med utviklingen av en standardisert praksis og tydelige rammer rundt meklingsforløpet, hvilket flere studier i vår oppsummering etterlyser (f.eks. (41;44;50)). Samtidig må ikke dette gå på bekostning av rigiditet i henhold til tilnærmingene benyttet i de individuelle meklingene.

I studiene til Krogh (47), Madsen og Bakken (50), samt i studien gjengitt i publikasjonene av Strandbu og Thørnblad (55-57), gir barna uttrykk for ønske om oppfølging etter meklingen for blant annet å ha muligheten til å snakke om hvordan ting hadde utviklet seg etter meklingen og for å ha en mulighet til å justere og forbedre løsningene som ble avtalt. Et slikt ønske kan bli til dels ivaretatt med barnelovutvalgets forslag om at barn selv kan be familievernet kalle inn foreldrene til ny foreldresamtale dersom det ønsker endringer i ordningene som gjelder for dem selv om bosted og samvær.

Brudd mellom foreldre og bosted

Når det gjelder brudd mellom foreldre og valg av bosted foreslår barnelovutvalget blant annet at foreldre med foreldreansvar fortsatt skal ha plikt til å inkludere barnet i beslutninger som tas på deres vegne, inkludert bostedsløsning. Studiene vi har oppsummert hvor barna uttaler seg om erfaringer og meninger om brudd mellom foreldre og bosted etter samlivsbrudd, støtter dette. I flere av studiene om bosted som innhentet barns meninger om deres deltakelse i valg av bostedsordning, oppga barna at det er viktig for dem å få medvirke, og at deres behov og ønsker blir hensyntatt når beslutning om bosted tas. Barna er tydelige på at de ønsker å bli spurt om deres meninger, og at deres meninger skal veie tungt. Eldre barn uttrykker i størst grad bevissthet om sin rett til å bli hørt og bestemme hvor de vil bo.

I Berman og Daneback sin systematiske oversikt fra 2020 (65) ønsket de å undersøke ulike aspekter ved delt bosted, inkludert barns meninger om delt bosted. Oversikten inkluderte 111 internasjonale publikasjoner, inkludert kvalitative (n=17) og kvantitative (n=58) studier, samt metaanalyser (n=16). Resultatene fra de kvalitative studiene indikerte at følgende faktorer var avgjørende for at barn opplevde delt bosted som positivt: kvaliteten på foreldre-barn-forholdet, barnas muligheter for medvirkning og å kunne påvirke sin boligsituasjon, når ordningen var fleksibel og barnefokuset, når foreldrene jobbet godt sammen, når foreldrene tok hensyn til barnas følelser og meninger, samt når foreldrene klarte å prioritere barnas behov. Dette inkluderte å unngå konflikter foran barna, å være til stede ved viktige anledninger for barnet, og å tillate barnet å ha kontakt med den andre forelderen, uavhengig av hvem de for øyeblikket oppholdt seg hos.

¹ Rapporten møtte ikke inklusjonskriteriene og ble ekskludert grunnet manglende metodebeskrivelse

I studiene om brudd mellom foreldre uttrykte barna at de hadde tatt del i å forme sine egne liv gjennom forhandlinger med foreldrene om blant annet bostedsordninger. Videre ble det fremhevet at barna etter samlivsbruddet i større grad ble en deltakende part i familiens beslutninger og hadde en viss påvirkningskraft på bostedsordninger og andre familieanliggender. Barns rett og ønske om å bli hørt er noe andre studier også finner. Sunde og kolleger (66) fant at barn generelt sett har klare meninger om mange aspekter ved sin livssituasjon etter foreldrenes samlivsbrudd, og understreker betydningen av å lytte til barn og involvere dem i beslutningsprosesser knyttet til foreldrenes samlivsbrudd.

Vold i nære relasjoner

Når det gjelder vold foreslår barnelovutvalget en felles bestemmelse om retten til omsorg og beskyttelse mot vold som skal tolkes som grunnleggende for alle bestemmelsene i loven, inkludert hensynet til barnets beste og barnets rett til å bli hørt. Barns rett og ønske om å bli hørt fremkommer i de inkluderte studiene i denne oversikten. Samlet sett viser studieresultatene at barn som opplever vold i hjemmet er aktive deltakere med sterke følelser og handlingsmuligheter. De ønsker å bli hørt, forstått og involvert i beslutninger som angår dem, og det er behov for å anerkjenne barnas handlekraft og gi dem adekvat støtte og beskyttelse.

I en nyere metasyntese av 40 kvalitative studier med barn som har opplevd vold i nære relasjoner (67) fremhever forfatterne hvilken form for støtte som barn selv opplever som mest nyttige for dem og deres familier. Disse inkluderer blant annet behovet for å ha muligheter til å snakke om hva som skjer i livene deres; bli lyttet til og tatt på alvor; bli informert, inkludert og ha makt til å påvirke.

Resultatenes betydning for praksis

I henhold til standarden for kartleggingsoversikter har vi ikke syntetisert funnene fra de inkluderte studiene eller vurdert tilliten til dokumentasjonen av disse funnene. Følgelig er vi tilbakeholdne med å vurdere resultatenes betydning for praksis.

Selv om en kartleggingsoversikt er verdifull for å samle inn og kartlegge litteraturen på et spesifikt fagfelt eller tema, egner den seg ikke som et kunnskapsgrunnlag for utvikling av retningslinjer og politikkutforming (68). Basert på den identifiserte litteraturen mener vi at det ville være nyttig å gjennomføre enten en full kvalitativ evidenssyntese (QES) eller en full systematisk oversikt som inkluderer både kvalitative og kvantitative data, fordi det gjør det mulig å gå i dybden på relevante tema, som f.eks. barns medvirkning og aktørskap, samt benytte oversikten som et kunnskapsgrunnlag for praksisbeslutninger.

Kunnskapshull

Denne systematiske kartleggingsoversikten søkte å kartlegge hva som fins av nordisk kvalitativ forskning som har undersøkt barns meninger om ulike temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge, og hva denne forskningen viser. En gjennomgang av studiene har avdekket flere kunnskapshull og områder med behov for mer forskning.

Vi identifiserte ingen relevante studier som omhandlet foreldreskap, foreldretvister, flytting, personvern og privatliv eller økonomi. Foreldretvister og flytting nevnes i flere studier, men i så begrenset grad at det ikke var mulig å si noe inngående om barns meninger om temaet. For flere andre temaer relevant for denne kartleggingsoversikten er det begrenset med forskning, enten fordi det var få studier eller fordi studiene hadde store metodiske begrensninger.

Vi fant ingen studier som innhentet meningene til de aller yngste barna (0-3 år), og det var generelt begrenset med studier som innhentet meningene eller erfaringene til barn i barnehagealder. Kun tre studier omhandlet barn under barneskolealder: én studie om vold i nære relasjoner hadde deltakere ned i 3-årsalderen (52), mens to studier om henholdsvis barns deltakelse i mekling (55-57) og barns med- og selvbestemmelsesrett (53) inkluderte barn ned i 4-årsalderen. Ingen av disse studiene oppga separate funn for de yngste barna. Med tanke på at sped- og småbarnsfasen til et barn er avgjørende for videre utvikling av språk, regulering av følelser og nevrologisk fungering (69) og hvor stor betydning forholdet mellom foreldre og barn har for barnets fungering senere i livet (70) utgjør mangelen på forskning for denne aldersgruppa et betydelig kunnskapshull.

Det var begrenset med forskning som innhentet meningene til barn i minoritetsfamilier, barn i lavinntektsfamilier, barn med særskilte behov og barn av foreldre med ned-satt foreldrefungering (f.eks. rus, psykiske vansker). Flere av disse barna vil trolig ha ulike språklige, kulturelle, fysiske, psykiske og sosiale behov som krever tilrettelegging og tilpasninger i sin hverdag, knyttet til blant annet gjennomføring av samvær og bostedsordning, men også for sin deltakelse i ulike beslutningsprosesser omkring seg og sitt liv.

Konklusjon

Vi kartla hva som fins av nordisk kvalitativ forskning som har undersøkt barns meninger om ulike temaer som berøres i forslaget til ny barnelov i Norge, og hva denne forskningen viser. Vår kartlegging viser at forskningen omfatter 28 studier med kvalitative data, primært fra Norge, som tar for seg hovedsakelig barn og unges meninger om bosted, brudd mellom foreldre, deltakelse i mekling og vold i nære relasjoner. Basert på funnene i de inkluderte studiene kan det se ut til at flertallet av barn og unge ønsker å bli hørt og tatt på alvor, spesielt når det gjelder beslutninger som påvirker dem. Generelt, men etter brudd mellom foreldrene og valg av bosted for barnet i særdeleshet, uttrykker mange av barna at de trenger stabilitet og forutsigbarhet, samt god informasjon og støtte til å håndtere vanskelige situasjoner. Funnene i de inkluderte studiene tyder på at informasjon, støtte og deltakelse i beslutningsprosesser i større grad må tilpasses barn og unges alder, utviklingsnivå og familiesituasjon.

Referanser

1. Barne og familiedepartementet. Barnelovutvalget. 2020.
2. Barne- og familiedepartementet. NOU 2020:14: Ny barnelov. Til barnets beste. Oslo: Barne- og familiedepartementet; 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-14/id2788399/>
3. Barne og familiedepartementet, red. Barnelovutvalget. Forslag til ny barnelov overlevert barneministeren. Oslo: Regjeringen Solberg; 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/bld/nyheter/2020/forslag-til-ny-barnelov-overlevert-barneministeren/id2789578/>
4. Barne- og familiedepartementet. FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen) 2003.
5. Wiik KA. Delt bosted for barn etter samlivsbrudd. Nye utviklingstrekk og kjennetegn. Oslo: Statistisk Sentralbyrå; 2022. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/befolkning/barn-familier-og-husholdninger/artikler/delt-bosted-for-barn-etter-samlivsbrudd.nye-utviklingstrekk-og-kjennetegn>
6. Arksey H, O'Malley L. Scoping studies: towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology* 2005;8(1):19-32. DOI: 10.1080/1364557032000119616
7. Levac D, Colquhoun H, O'Brien KK. Scoping studies: advancing the methodology. *Implementation Science* 2010;5(1):69. DOI: 10.1186/1748-5908-5-69
8. Peters M, Godfrey C, McInerney P, Munn Z, Tricco A, Khalil H. Chapter 11: Scoping Reviews I: Aromataris E, Munn Z, red. *JBI Manual for Evidence Synthesis* [University of Adelaide, South Australia: JBI] [lest 13.01.2022]. Tilgjengelig fra: <https://synthesismanual.jbi.global>
9. Pollock D, Davies EL, Peters MDJ, Tricco AC, Alexander L, McInerney P, et al. Undertaking a scoping review: A practical guide for nursing and midwifery students, clinicians, researchers, and academics. *Journal of Advanced Nursing* 2021;77(4):2102-13. DOI: <https://doi.org/10.1111/jan.14743>
10. Tricco AC, Lillie E, Zarin W, O'Brien KK, Colquhoun H, Levac D, et al. PRISMA Extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR): Checklist and Explanation. *Ann Intern Med* 2018;169(7):467-73. DOI: 10.7326/m18-0850
11. Ames HM, Glenton C, Lewin S. Parents' and informal caregivers' views and experiences of communication about routine childhood vaccination: a synthesis of qualitative evidence. *Cochrane Database Syst Rev* 2017;2(2):Cd011787. DOI: 10.1002/14651858.CD011787.pub2
12. Ames HM, Glenton C, Lewin S, Tamrat T, Akama E, Leon N. Clients' perceptions and experiences of targeted digital communication accessible via mobile devices for reproductive, maternal, newborn, child, and adolescent health: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database Syst Rev* 2019;10(10):Cd013447. DOI: 10.1002/14651858.Cd013447

13. Glenton C, Carlsen B, Lewin S, Wennekes MD, Winje BA, Eilers R. Healthcare workers' perceptions and experiences of communicating with people over 50 years of age about vaccination: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database Syst Rev* 2021;7(7):Cd013706. DOI: 10.1002/14651858.CD013706.pub2
14. Munabi-Babigumira S, Glenton C, Lewin S, Fretheim A, Nabudere H. Factors that influence the provision of intrapartum and postnatal care by skilled birth attendants in low- and middle-income countries: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database Syst Rev* 2017;11(11):Cd011558. DOI: 10.1002/14651858.CD011558.pub2
15. Johansen TB, Nøkleby H, Langøien LJ, Borge TC. Samværs- og bostedsordninger etter samlivsbrudd: betydninger for barn og unge: en systematisk oversikt. Oslo: Folkehelseinstituttet; 2022. Tilgjengelig fra: <https://www.fhi.no/publ/2022/samvars--og-bostedsordninger-etter-samlivsbrudd-betydninger-for-barn-og-ung/>
16. Malterud K. Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *Lancet* 2001;358(9280):483-8. DOI: 10.1016/s0140-6736(01)05627-6
17. Bjørnnes AK, Gjevjon ER. Kvalitet i kvantitativ metode – et innblikk. *Sykepleien* 2019;14. DOI: 10.4220/Sykepleienf.2019.78806
18. Eide BJ, Os E, Pramling Samuelsson I. Små barns medvirkning i samlingsstunder. *Nordisk barnehageforskning* 2012;5. DOI: 10.7577/nbf.320
19. Lotzin A, Lu X, Kriston L, Schiborr J, Musal T, Romer G, et al. Observational Tools for Measuring Parent–Infant Interaction: A Systematic Review. *Clinical Child and Family Psychology Review* 2015;18(2):99-132. DOI: 10.1007/s10567-015-0180-z
20. EndNote 20 [Software]. Clarivate Analytics.
21. Thomas JGS, Brunton J, Ghouze Z, O'Driscoll P, Bond M. EPPI-Reviewer: advanced software for systematic reviews, maps and evidence synthesis. EPPI-Centre, UCL Social Research Institute, University College London; 2020.
22. Lewin S, Booth A, Glenton C, Munthe-Kaas H, Rashidian A, Wainwright M, et al. Applying GRADE-CERQual to qualitative evidence synthesis findings: introduction to the series. *Implementation Science* 2018;13(1):2. DOI: 10.1186/s13012-017-0688-3
23. Critical Appraisal Skills Programme. CASP Qualitative Checklist [lest juni 2023]. Tilgjengelig fra: https://casp-uk.net/images/checklist/documents/CASP-Qualitative-Studies-Checklist/CASP-Qualitative-Checklist-2018_fillable_form.pdf
24. Helsebiblioteket. 4.1 Sjekkliste [lest juni 2023]. Tilgjengelig fra: <https://www.helsebiblioteket.no/innhold/artikler/kunnskapsbasert-praksis/kunnskapsbasertpraksis.no/4.kritisk-vurdering/4.1-sjekkliste>
25. Berman R. Barns röster om växelvis boende : vardagsliv, familjepraktiker och nära relationer. Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet; 2019. Tilgjengelig fra: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/61729/gupea_2077_61729_2.pdf?sequence=2&isAllowed=y
26. Haugen GMD. Children's perspectives on everyday experiences of shared residence: time, emotions and agency dilemmas. *Children & Society* 2010;24(2):112-22. DOI: 10.1111/j.1099-0860.2008.00198.x
27. Johnsen IO, Litland AS, Hallstrom IK. Living in Two Worlds - Children's Experiences After Their Parents' Divorce - A Qualitative Study. *Journal of Pediatric Nursing* 2018;43:E44-+. DOI: 10.1016/j.pedn.2018.09.003
28. Kitterød RH, Lidén H. Children in dual-residence arrangements: Exploring discourses of fairness and children's best interest in Norway. *Children & Society* 2021;35(4):549-62. DOI: 10.1111/chso.12424

29. Lidén H, Kitterød R, Hege. Delt bosted: Barns perspektiver og utfyllende kunnskap. Institutt for samfunnsforskning; 2019.
30. Lidén H, Kitterød R, Hege. To forskjellige hjem – Barn om delt bosted. Norsk antropologisk tidsskrift 2020;31(1-2):35-47. DOI: 10.18261/issn.1504-2898-2020-01-02-04
31. Marschall A. Who cares for whom? Revisiting the concept of care in the everyday life of post-divorce families. *Childhood: A Global Journal of Child Research* 2014;21(4):517-31. DOI: 10.1177/0907568213496656
32. Marschall A. When everyday life is double looped. Exploring children's (and parents') perspectives on post-divorce family life with two households. *Children & Society* 2017;31(5):342-52. DOI: 10.1111/chso.12202
33. Mathiesen C. Delt bosted etter foreldres samlivsbrudd. Hva kan ungdommer fortelle om hvordan de har opplevd å vokse opp med to hjem? 2014.
34. Ottosen MH, Stage SMH, Jensen HS. Børn i deleordninger : en kvalitativ undersøgelse. Kbh.: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; 2011. Tilgjengelig fra: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/boern-i-deleordninger-4520/>
35. Sigurdardóttir S, Júlíusdóttir S, Pálsdóttir D. Children's voices on equal time-sharing arrangement following parents' divorce. *Journal of Social Welfare and Family Law* 2018;40(2):164-80. DOI: 10.1080/09649069.2018.1446710
36. Sollied V. Vi er sammenhengen. Hvordan opplever barn og unge skiftet mellom sine to hjem når de har delt bosted? 2015.
37. Berman R. (Re)doing parent-child relationships in dual residence arrangements: Swedish children's narratives about changing relations post-separation. *Zeitschrift für Familienforschung* 2015;27:123-40.
38. Berman R. Children's influence on dual residence arrangements: Exploring decision-making practices. *Children and Youth Services Review* 2018;91:105-14. DOI: 10.1016/j.childyouth.2018.05.038
39. Berman R. Children in Motion: Everyday Life Across Two Homes. 2019. DOI: <https://doi.org/10.1108/978-1-78769-415-620191012>
40. Bjerke H. 'It's the way they do it': Expressions of Agency in Child-Adult Relations at Home and School. *Children & Society* 2011;25(2):93-103. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1099-0860.2009.00266.x>
41. Eikrem TC, Andenæs A. Barns deltakelse i skilsmissemekling. Barn – forskning om barn og barndom i Norden 2021;39(2-3):47-62. DOI: <http://dx.doi.org/10.5324/barn.v39i2-3.3790>
42. Finseth T. Barns erfaring med oppvekst i to hjem: OsloMet; 2018. Tilgjengelig fra: <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/10642/7052/Finseth.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
43. Forsberg H, Autonen-Vaaraniemi L, Kauko O. Postdivorce Dual Residency as Narrated Childhood Experiences. *Journal Of Divorce & Remarriage* 2016;57(7):433-47. DOI: <https://doi.org/10.1080/10502556.2016.1220283>
44. Hoviosen GK. «Det er jo meg det gjelder»: En kvalitativ studie av hvordan barn opplever sin deltakelse og medbestemmelse i foreldremekling 2013.
45. Johansen A-K, Sundet R. Stepchildren's judicial interview narratives of experiencing domestic violence. *Qualitative Research in Psychology* 2021;18(2):183-203. DOI: 10.1080/14780887.2018.1477214
46. Krane Hanssen J. Emosjonelle prosesser knyttet til samlivsbrudd i skeive familier. Fokus på familien 2021;49(1):25-41. DOI: 10.18261/issn.0807-7487-2021-01-03
47. Krogh PM. "Det handlet om mer enn bare å si de ordene". En kvalitativ studie av barns deltagelse i mekling, sett i lys av anerkjennelse og medvirkning 2022. Tilgjengelig fra: <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/3001911>

48. Liversage A, Ottosen Mai H. Out of Touch. *Nordic Journal of Migration Research* 2017;7(1):38-46. DOI: 10.1515/njmr-2017-0006
49. Lofthus GA, Skorpen F. To be in between: The meaning of PIS-divorce groups for children from divorced families. *Nordic Journal of Nursing Research* 2016;36(3):161-7. DOI: 10.1177/2057158516638275
50. Madsen HF, Bakken T. Barns egne stemmer i mekling – En kvalitativ studie av barns erfaringer i obligatorisk mekling etter foreldres samlivsbrudd/skilsmisse: Universitetet i Agder; 2017.
51. Ness O, Reitan T, Meling A, Kristiansen L, Husby L, Ekeland T-J. Barns fornemmelse for brudd: Erfaringer med å vokse opp med skilte foreldre. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2014;51:814-21.
52. Rekke M, Angsell M, Münger A-C, Göransdotter L. Min tur att berätta : barns röster om att leva med våld. Stockholm: BRIS; 2020. Tilgjengelig fra: <https://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1500020/FULLTEXT01.pdf>
53. Sevón Eija M. Who's Got the Power? Young Children's Power and Agency in The Child-Parent Relationship. *International Journal of Child, Youth & Family Studies* 2015;6(4-1):622-45. DOI: 10.18357/ijcyfs.641201515049
54. Stokkebekk J, Iversen AC, Hollekim R, Ness O. "Keeping balance", "Keeping distance" and "Keeping on with life": Child positions in divorced families with prolonged conflicts. *Children And Youth Services Review* 2019;102:108-19. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.04.021>
55. Strandbu A, Thørnblad R, Handegård Bjørn H. Involvering av barn i foreldremekling - Barns erfaringer fra meklinger ved varierende konfliktnivå og problembelastning. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål* 2016;14(4):360-85. DOI: 10.18261/issn.0809-9553-2016-04-04
56. Strandbu A, Thørnblad R, Salamonsen A. Hvordan kan vi forstå barns tilfredshet med egen involvering i foreldremekling? *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål* 2020;18(1):60-78. DOI: 10.18261/issn.0809-9553-2020-01-04
57. Thørnblad R, Strandbu A. The Involvement of Children in the Process of Mandatory Family Mediation. *Springer Ebooks* 2018:183-208. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-319-73019-6_10
58. Winther IW. To Practice Mobility - On a Small Scale. *Culture Unbound: Journal Of Current Cultural Research* 2015;7(2):215-31. DOI: <https://doi.org/10.3384/cu.2000.1525.1572215>
59. Øverlien C. 'He didn't mean to hit mom, I think': positioning, agency and point in adolescents' narratives about domestic violence. *Child & Family Social Work* 2014;19(2):156-64. DOI: 10.1111/j.1365-2206.2012.00886.x
60. Åkerlund N. Barns relationer i våldets nærhet: Respons, positioner och möjligheten till barns röst 2017. Tilgjengelig fra: <http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1077804&dswid=4307>
61. Barne- og familiedepartementet. En styrket familietjeneste — En gjennomgang av familieverntjenesten NOU 2019: 20. Oslo 2019.
62. Thørnblad R, Strandbu A, Salamonsen A. Hvordan påvirker barns deltakelse foreldremekling? Barns deltakelse som mål og middel. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden* 2019;37(2). DOI: 10.5324/barn.v37i2.3087
63. Tveit OB, Gustavson K, Helland MS. Children's participation in post-divorce decision-making: The role of conflict and attachment. *Child & Family Social Work* 2023;28(3):712-22. DOI: <https://doi.org/10.1111/cfs.12997>
64. Forandringsfabrikken. Ny barnelov: råd fra barn 6 - 18 år om mekling og rettsak. 2020. Tilgjengelig fra: https://forandringsfabrikken.no/wp-content/uploads/2021/04/Ny_barnelov.pdf

65. Berman R, Daneback K. Children in dual-residence arrangements: A literature review. *Journal of Family Studies* 2020;No Pagination Specified-No Pagination Specified. DOI: 10.1080/13229400.2020.1838317
66. Sunde DH, Larsen L, Sand Helland M. Barns stemme ved samlivsbrudd: En kvantitativ studie av barns meninger om egen livssituasjon etter samlivsbrudd. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden* 2021;39(4). DOI: 10.5324/barn.v39i4.3764
67. Noble-Carr D, Moore T, McArthur M. The Nature and Extent of Qualitative Research Conducted With Children About Their Experiences of Domestic Violence: Findings From a Meta-Synthesis. *Trauma Violence Abuse* 2021;22(4):928-43. DOI: 10.1177/1524838019888885
68. Munn Z, Peters MDJ, Stern C, Tufanaru C, McArthur A, Aromataris E. Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Medical Research Methodology* 2018;18(1):143. DOI: 10.1186/s12874-018-0611-x
69. Woodard K, Pollak SD. Is there evidence for sensitive periods in emotional development? *Current Opinion in Behavioral Sciences* 2020;36:1-6. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2020.05.004>
70. van Eldik WM, de Haan AD, Parry LQ, Davies PT, Luijk M, Arends LR, et al. The interparental relationship: Meta-analytic associations with children's maladjustment and responses to interparental conflict. *Psychol Bull* 2020;146(7):553-94. DOI: 10.1037/bul0000233
71. Hoff KG, Helbæk M. Økonomistyring 1: Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse: Universitetsforl.; 2016.
72. Muller AE, Ames HMR, Jardim PSJ, Rose CJ. Machine learning in systematic reviews: Comparing automated text clustering with Lingo3G and human researcher categorization in a rapid review. *Research Synthesis Methods* 2022;13(2):229-41.
73. Thomas J, McDonald S, Noel-Storr A, Shemilt I, Elliott J, Mavergames C, et al. Machine learning reduced workload with minimal risk of missing studies: development and evaluation of a randomized controlled trial classifier for Cochrane Reviews. *Journal of Clinical Epidemiology* 2021;133:140-51.
74. Marshall IJ, Noel-Storr A, Kuiper J, Thomas J, Wallace BC. Machine learning for identifying randomized controlled trials: an evaluation and practitioner's guide. *Research synthesis methods* 2018;9(4):602-14.
75. Tidemann A, Elster AC. Maskinlæring [lest 2. mai]. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/maskinl%C3%A6ring>
76. Thomas J, Brunton J, Graziosi S. EPPI-Reviewer 4.0: software for research synthesis. EPPI-Centre Software London: Social Science Research Unit, Institute of Education 2010.

Vedlegg 1: Søkestrategi

Database: APA PsycInfo <1806 to May Week 1 2023>

Search Strategy:

- 1 tissue donation/ (2043)
- 2 (parenthood or (sperm adj3 (donor* or donation)) or (biological adj3 (father* or mother* or parent*))).ti,ab,id. (11624)
- 3 or/1-2 (13507)
- 4 (divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or cohabitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or parent* or relationship*) adj3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up* or terminat*))).ti,ab,id. (28640)
- 5 divorce/ (8935)
- 6 marital separation/ (1772)
- 7 relationship termination/ (847)
- 8 or/4-7 (29343)
- 9 living arrangements/ or child visitation/ or family structure/ or child custody/ (12677)
- 10 (((alternat* or dual) adj (residence* or residential* or address)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) adj2 arrangement*) or parenting plan* or coparenting or co-parenting or (shared adj (care or parenting)) or physical placement* or timesharing or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight* or custody or custodial or ((mutual or parental) adj responsibility) or "right to access" or shared housing or shared children or move or visitation).ti,ab,id. (61468)
- 11 or/9-10 (69651)
- 12 Participation/ (8680)
- 13 (shared decision* or co-decision* or co-decid* or ((participat* or involv* or voice or perspectives) and decision*) or co-determin* or codetermin* or agency).ti,ab,id. (106472)
- 14 or/12-13 (114088)
- 15 exp Autonomy/ (21853)
- 16 (autonomy or autonomous or self-determination).ti,ab,id. (56269)
- 17 15 or 16 (66813)
- 18 mediation/ (5471)
- 19 (mediat* or negotiat*).ti,ab,id. (272759)
- 20 18 or 19 (272995)
- 21 exp Laws/ or legal processes/ (37081)
- 22 Family/ (60379)
- 23 21 and 22 (917)
- 24 ((law or laws or legal process*) and (child* or parent* or famil*)).ti,ab,id. (18455)
- 25 23 or 24 (18709)
- 26 exp Family Crises/ or exp Family Conflict/ (7267)

27 (((disputes or conflicts or reconciliation* or settlement* or disagreement* or agreement*) and (famil* or parent* or domestic)) or insight or in-sight or "part in law" or "being part").ti,ab,id. (95272)
 28 or/26-27 (101372)
 29 exp privacy/ (3548)
 30 (((privat or personal or health or medical or sensitive) adj information) or privacy).ti,ab,id. (22720)
 31 or/29-30 (22962)
 32 child support/ or finance/ or personal finance/ or "Income (Economic)"/ or family socioeconomic status/ (10028)
 33 (econom* or financ* or child support or income or money or socioeconomic* or family resources).ti,ab,id. (328345)
 34 or/32-33 (329333)
 35 3 or 8 or 11 or 14 or 17 or 20 or 25 or 28 or 31 or 34 (917811)
 36 (youth* or (young adj (people or person or persons)) or adolescen* or teen* or youngster* or boy or boys or girl or girls or kid or kids or minor or minors or underage* or under-age*).ti,ab,id. (487637)
 37 child*.tw. (793810)
 38 36 or 37 [barn] (1071243)
 39 35 and 38 (230016)
 40 limit 39 to "qualitative (maximizes sensitivity)" (79917)
 41 limit 39 to "reviews (maximizes specificity)" (5232)
 42 mixed methods research/ or (mixed method* or mutiple method* or (((integrat* or combin* or variety) adj4 (method* or design*)) or real-life or context* or multi-level perspetive* or ((merg* or combin* or connect* or embedd*) adj data*) or ((convergent or parallel or concurrent or sequential or explanatory or exploratory or embedded or nested or multiphase) adj3 design*))).ti,ab,id. (528016)
 43 39 and 42 (35079)
 44 or/40-41,43 (101533)
 45 (((child* or adolescen*) adj3 (voice or perspective* or experience*)) and (famil* or parent* or domestic*).ti,ab,id. [high value phrases] (24060)
 46 44 or 45 (117102)
 47 (finland* or finnish or finns or iceland* or norway* or norwegian* or sweden* or swedes or swedish or denmark* or danish or danes or scandinav* or nordic).mp. (74685)
 48 46 and 47 (2716)
 49 limit 48 to yr="2010 -Current" (1981)
 50 limit 49 to (danish or english or norwegian or swedish) (1867)

Database: Ovid MEDLINE® and Epub Ahead of Print, In-Process, In-Data-Review & Other Non-Indexed Citations, Daily and Versions <1946 to May 09, 2023>

Search Strategy:

1 Donor Conception/ (49)
 2 (parenthood or (sperm adj3 (donor* or donation)) or (biological adj3 (father* or mother* or parent*))).ti,ab,kf,kw. (11427)
 3 or/1-2 (11462)
 4 (divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or cohabitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or parent* or relationship*) adj3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up* or terminat*))).ti,ab,kf,kw. (20765)
 5 divorce/ (4958)
 6 or/4-5 (22305)
 7 Child Custody/ or exp Family Characteristics/ (77556)

8 (((alternat* or dual) adj (residence* or residential* or address)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) adj2 arrangement*) or parenting plan* or coparenting or co-parenting or (shared adj (care or parenting)) or physical placement* or time-sharing or timesharing or sleepover* or sleep-over* or overnight* or custody or custodial or ((mutual or parental) adj responsibility) or “right to access” or shared housing or shared children or move or visitation).ti,ab,kf,kw. (118248)

9 or/7-8 (193826)

10 exp decision making, shared/ or (shared decision* or co-decision* or co-decid* or ((participat* or involv* or voice or perspectives) and decision*) or co-determinat* or codeterminat* or agency).ti,ab,kf,kw. (166165)

11 personal autonomy/ (18269)

12 (autonomy or autonomous or self-determination).ti,ab,kf,kw. (85036)

13 11 or 12 (95676)

14 Negotiating/ (7113)

15 (mediat* or negotiat*).ti,ab,kf,kw. (1599251)

16 14 or 15 (1602840)

17 Jurisprudence/ (30012)

18 family/ or exp family characteristics/ or exp family relations/ or exp family separation/ or exp parents/ (345753)

19 17 and 18 (3222)

20 ((law or laws or legal process*) and (child* or parent* or famil*)).ti,ab,kf,kw. (17120)

21 19 or 20 (20139)

22 Family Conflict/ (2458)

23 (((disputes or conflicts or reconciliation* or settlement* or disagreement* or agreement*) and (famil* or parent* or domestic)) or insight or in-sight or “part in law” or “being part”).ti,ab,kf,kw. (298021)

24 or/22-23 (300164)

25 exp Privacy/ (17615)

26 (((privat or personal or health or medical or sensitive) adj information) or privacy).ti,ab,kf,kw. (65224)

27 or/25-26 (77044)

28 exp Income/ or socioeconomic factors/ or economic factors/ or economic stability/ or economic status/ (233827)

29 (econom* or financ* or child support or income or money or socioeconomic* or family resources).ti,ab,kf,kw. (773951)

30 or/28-29 (905358)

31 3 or 6 or 9 or 10 or 13 or 16 or 21 or 24 or 27 or 30 (3195611)

32 (youth* or (young adj (people or person or persons)) or adolescen* or teen* or youngster* or boy or boys or girl or girls or kid or kids or minor or minors or underage* or under-age* or child*).ti,ab,kf,kw. (2283656)

33 adolescent/ or young adult/ or child/ (3584254)

34 or/32-33 (4519302)

35 31 and 34 (490611)

36 Meta-Analysis/ or “Systematic Review”/ or Meta-Analysis as Topic/ or Systematic Review.pt. or Systematic Reviews as Topic/ or ((systematic* adj2 (overview or review* or search*)) or meta anal* or metaanal* or meta regression* or meta review* or umbrella review* or “overview of reviews” or “review of reviews” or (evidence* adj2 synth*) or synthesis review*).ti,ab,kf. or (review.pt. and (pubmed or medline).ab.) (558997)

37 35 and 36 (13337)

38 (((mixed method* or mutliple method* or “semi-structured” or semistructured or unstructured or informal or “in-depth” or indepth or “face-to-face” or structured or guide*) adj3 (discussion* or questionnaire*)) or (focus group* or qualitative or

ethnograph* or fieldwork or "field work" or "key informant" or interview* or mixed method*)):ti,ab,kf. or interviews as topic/ or focus groups/ or narration/ or qualitative research/ (740836)
 39 35 and 38 (67785)
 40 37 or 39 (79480)
 41 exp "Scandinavian and Nordic Countries"/ (220244)
 42 (finland* or finnish or finns or iceland* or norway* or norwegian* or sweden* or swedes or swedish or denmark* or danish or danes or scandinav* or nordic).mp. (323696)
 43 41 or 42 (326089)
 44 40 and 43 (2195)
 45 limit 44 to yr="2010 -Current" (1467)

Database: Cochrane Database of Systematic Reviews

Search date: 2023-05-10

- #1 MeSH descriptor: [Donor Conception] explode all trees 0
- #2 (parenthood or (sperm NEAR/3 (donor* or donation)) or (biological NEAR/3 (father* or mother* or parent*))) :ti,ab,kw 780
- #3 #1 or #2 780
- #4 MeSH descriptor: [Divorce] explode all trees 81
- #5 (divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) NEAR/3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up* or terminat*))) :ti,ab,kw 1384
- #6 #4 or #5 1384
- #7 MeSH descriptor: [Child Custody] explode all trees 18
- #8 MeSH descriptor: [Family Characteristics] explode all trees 1876
- #9 (((alternat* or dual) NEXT (residence* or residential* or address)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) NEAR/2 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared NEXT (care or parenting)) or physical-placement* or timesharing or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight* or custody or custodial or ((mutual or parental) NEXT responsibility) or "right to access" or "shared housing" or shared children or move or visitation):ti,ab,kw 15131
- #10 #7 or #8 or #9 16954
- #11 (shared-decision* or co-decision* or co-decid* or ((participat* or involv* or voice or perspectives) and decision*) or co-determin* or codetermin* or agency):ti,ab,kw 15557
- #12 MeSH descriptor: [Personal Autonomy] explode all trees 301
- #13 (autonomy or autonomous or self-determination):ti,ab,kw 4056
- #14 #12 or #13 4056
- #15 MeSH descriptor: [Negotiating] explode all trees 149
- #16 (mediat* or negotiat*):ti,ab,kw 45091
- #17 #15 or #16 45092
- #18 MeSH descriptor: [Jurisprudence] explode all trees 4593
- #19 MeSH descriptor: [Family Separation] explode all trees 4
- #20 MeSH descriptor: [Family Characteristics] explode all trees 1876
- #21 MeSH descriptor: [Family] explode all trees 13211
- #22 MeSH descriptor: [Family Relations] explode all trees 4142
- #23 MeSH descriptor: [Parents] explode all trees 7362
- #24 #19 or #20 or #21 or #22 or #23 13266
- #25 #18 and #24 219
- #26 ((law or laws or legal-process*) and (child* or parent* or famil*)):ti,ab,kw 616

#27 #25 or #26 831
 #28 MeSH descriptor: [Family Conflict] explode all trees 141
 #29 (((disputes or conflicts or reconciliation* or settlement* or disagreement* or agreement*) and (famil* or parent* or domestic)) or insight or in-sight or “part in law” or “being part”):ti,ab,kw 8975
 #30 #28 or #29 9095
 #31 MeSH descriptor: [Privacy] explode all trees 160
 #32 (((privat or personal or health or medical or sensitive) NEXT information) or privacy):ti,ab,kw 6793
 #33 #31 or #32 6872
 #34 MeSH descriptor: [Income] explode all trees 1390
 #35 MeSH descriptor: [Socioeconomic Factors] explode all trees 13730
 #36 MeSH descriptor: [Economic Factors] explode all trees 4
 #37 MeSH descriptor: [Economic Stability] explode all trees 0
 #38 MeSH descriptor: [Economic Status] explode all trees 23
 #39 (econom* or financ* or “child support” or income or money or socioeconomic* or family resources):ti,ab,kw 64430
 #40 #34 or #35 or #36 or #37 or #38 or #39 70517
 #41 #3 or #6 or #10 or #11 or #14 or #17 or #27 or #30 or #33 or #40 156494
 #42 MeSH descriptor: [undefined] explode all trees 0
 #43 MeSH descriptor: [Adolescent] explode all trees 125309
 #44 MeSH descriptor: [Young Adult] explode all trees 84591
 #45 (youth* or (young NEXT (people or person or persons)) or adolescen* or teen* or youngster* or boy or boys or girl or girls or kid or kids or minor or minors or underage* or under-age* or child*):ti,ab,kw 311982
 #46 #43 or #44 or #45 353602
 #47 #41 and #46 43184
 #48 (finland* or finnish or finns or iceland* or norway* or norwegian* or sweden* or swedes or swedish or denmark* or danish or danes or scandinav* or nordic) 81236
 #49 MeSH descriptor: [Scandinavian and Nordic Countries] explode all trees 8139
 #50 #48 or #49 81242
 #51 #47 and #50 with Cochrane Library publication date Between Jan 2010 and May 2023, in Cochrane Reviews 580

Database: Epistemonikos

Search date: 2023-05-10

Title/abstract 2010-2023:

(parenthood OR (sperm AND (donor* OR donation)) OR (biological AND (father* OR mother* OR parent*))) OR divorc* OR postdivorc* OR post-separat* OR postseparat* OR ((cohabitation* OR co-habitation* OR couple* OR famil* OR marriage* OR marital OR nonmarital OR parent* OR relationship*) AND (separat* OR dissol* OR break-up* OR breakup* OR split-up* OR terminat*)) OR ((alternat* OR dual) AND (residence* OR residential* OR address)) OR ((care OR living OR parenting OR residence* OR residential* OR visit*) AND arrangement*) OR “parenting plan” OR “parenting-plans” OR coparenting OR co-parenting OR (shared AND (care OR parenting)) OR “physical-placement” OR timesharing OR “time sharing” OR sleepover* OR “sleep over” OR overnight OR “over night” OR custody OR custodial OR ((mutual OR parental) AND responsibility) OR “right to access” OR “shared housing” OR “shared children” OR move OR visitation)
 AND

(youth* OR (young AND (people OR person OR persons))) OR adolescen* OR teen* OR youngster* OR boy OR boys OR girl OR girls OR kid OR kids OR minor OR minors OR underage* OR under-age* OR child*)

AND

(finland* OR finnish OR finns OR iceland* OR norway* OR norwegian* OR sweden* OR swedes OR swedish OR denmark* OR danish OR danes OR scandinav* OR nordic)

17 systematic reviews

OR

("shared-decision" OR co-decision* OR co-decid* OR ((participat* OR involv* OR voice OR perspectives) AND decision*) OR co-determin* OR codetermin* OR agency OR autonomy OR autonomous OR "self determination" OR mediat* OR negotiat* OR ((law OR laws OR "legal-process" OR "legal processes") AND (child* OR parent* OR famil*)) OR ((disputes OR conflicts OR reconciliation* OR settlement* OR disagreement* OR agreement*) AND (famil* OR parent* OR domestic)) OR insight OR in-sight OR "part in law" OR "being part" OR ((privat OR personal OR health OR medical OR sensitive) AND information) OR privacy OR econom* OR financ* OR "child support" OR income OR money OR socioeconomic* OR "family resources")

AND

(youth* OR (young AND (people OR person OR persons))) OR adolescen* OR teen* OR youngster* OR boy OR boys OR girl OR girls OR kid OR kids OR minor OR minors OR underage* OR under-age* OR child*)

AND

(finland* OR finnish OR finns OR iceland* OR norway* OR norwegian* OR sweden* OR swedes OR swedish OR denmark* OR danish OR danes OR scandinav* OR nordic)

6 broad synthesis, 109 systematic reviews

Database: Sociological Abstracts & Social Services Abstracts (ProQuest)

Search date: 2023-05-10

TI,AB(parenthood OR (biological NEAR/1 (father* OR mother* OR parent*)) OR divorc* OR separat* OR ((care OR living OR parenting) NEAR/2 arrangement*) OR coparenting OR co-parenting OR (shared AND (care OR parenting)) OR custody OR ((mutual OR parental) NEAR/1 responsibility) OR visitation OR shared-decision* OR co-decision* OR co-decid* OR ((participat* OR involv* OR voice OR perspectives) AND decision*) OR co-determinat* OR codeterminat* OR agency OR autonomy OR autonomous OR self-determination OR mediat* OR negotiat* OR ((law OR laws OR legal-process*) AND (child* OR parent* OR famil*)) OR ((disputes OR conflicts OR disagreement* OR agreement*) AND (famil* OR parent* OR domestic)) OR insight OR in-sight OR "part in law" OR "being part" OR ((privat OR personal OR health OR medical OR sensitive) AND information) OR econom* OR financ* OR "child support" OR income OR socioeconomic* OR "family resources") AND TI,AB(adolescenc* OR child*) AND (finland* OR finnish OR finns OR iceland* OR norway* OR norwegian* OR sweden* OR swedes OR swedish OR denmark* OR danish OR danes OR scandinav* OR nordic) AND TI,AB(qualitative OR interview* OR "focus group" OR "focus groups" OR experienc* OR perspectiv* OR "mixed method" OR "mixed methods" OR ((systematic* OR literature) NEAR/3 (search* OR review*))) 2010-2023 : 2885

Database: Web of Science (results from Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED), Social Sciences Citation Index (SSCI))

Search date: 2023-05-10

(parenthood OR (biological NEAR/1 (father* OR mother* OR parent*)) OR divorc* OR separat* OR ((care OR living OR parenting) NEAR/2 arrangement*) OR coparenting OR "co-parenting" OR (shared AND (care OR parenting)) OR custody OR ((mutual OR parental) NEAR/1 responsibility) OR visitation OR "shared-decision*" OR "co-decision*" OR "co-decid*" OR ((participat* OR involv* OR voice OR perspectives) AND

decision*) OR "co-determin*" OR codetermin* OR agency OR autonomy OR autonomous OR "self-determination" OR mediat* OR negotiat* OR ((law OR laws OR "legal-process*") AND (child* OR parent* OR famil*)) OR ((disputes OR conflicts OR disagreement* OR agreement*) AND (famil* OR parent* OR domestic)) OR insight OR "in-sight" OR "part in law" OR "being part" OR ((privat OR personal OR health OR medical OR sensitive) AND information) OR econom* OR financ* OR "child support" OR income OR socioeconomic* OR "family resources") AND (adolescen* OR child*) AND (finland* OR finnish OR finns OR iceland* OR norway* OR norwegian* OR sweden* OR swedes OR swedish OR denmark* OR danish OR danes OR scandinav* OR nordic) AND (qualitative OR interview* OR "focus group" OR "focus groups" OR experienc* OR perspectiv* OR "mixed method" OR "mixed methods" OR ((systematic* OR literature) NEAR/3 (search* OR review*))) (Topic) and 6.24 Psychiatry & Psychology or 6.86 Human Geography or 6.11 Education & Educational Research or 6.73 Social Psychology or 6.27 Political Science or 6.185 Communication or 6.110 Law or 6.10 Economics or 6.256 Religion or 6.269 Political Philosophy or 6.146 Anthropology (Citation Topics Meso) : 1157

Database: Cinahl

Search date: 2023-05-10

#	Query	Limiters/Expanders	Results
S39	S21 AND S25 AND S33 AND S36	Limiters - Published Date: 20100101- 20231231; Exclude MEDLINE records Search modes - Boolean/Phrase	679
S38	S21 AND S25 AND S33 AND S36	Limiters - Published Date: 20100101- 20231231 Search modes - Boolean/Phrase	937
S37	S21 AND S25 AND S33 AND S36	Search modes - Boolean/Phrase	1,268
S36	S34 OR S35	Search modes - Boolean/Phrase	108,946
S35	TI ((finland* or finnish or finns or iceland* or norway* or norwegian* or sweden* or swedes or swedish or denmark* or danish or danes or scandinav* or nordic) OR AB ((finland* or finnish or finns or iceland* or norway* or norwegian* or sweden* or swedes or swedish or denmark* or danish or danes or scandinav* or nordic)	Search modes - Boolean/Phrase	78,792
S34	(MH "Scandinavia+") OR (MH "Iceland")	Search modes - Boolean/Phrase	82,101
S33	S26 OR S27 OR S28 OR S29 OR S30 OR S31 OR S32	Search modes - Boolean/Phrase	661,005
S32	TI (((systematic* or literature) N4 (search* or review*))) OR AB (((systematic* or literature) N4 (search* or review*)))	Search modes - Boolean/Phrase	266,863
S31	(MH "Systematic Review")	Search modes - Boolean/Phrase	119,733
S30	TI (("semi-structured" OR semistructured OR unstructured OR informal OR "in-depth" OR indepth OR "face-to-face" OR structured OR guide*) N3 (interview* OR discussion* OR questionnaire*)) OR	Search modes - Boolean/Phrase	112,980

	AB (("semi-structured" OR semistructured OR unstructured OR informal OR "in-depth" OR indepth OR "face-to-face" OR structured OR guide*) N3 (interview* OR discussion* OR questionnaire*)		
S29	(MH "Fieldwork")	Search modes - Boolean/Phrase	3,054
S28	(MH "Qualitative Studies+")	Search modes - Boolean/Phrase	179,022
S27	(MH "Focus Groups")	Search modes - Boolean/Phrase	50,001
S26	(MH "Interviews+")	Search modes - Boolean/Phrase	250,756
S25	S22 OR S23 OR S24	Search modes - Boolean/Phrase	1,190,772
S24	TI (youth* or (young W0 (people or person or persons)) or adolescen* or teen* or youngster* or boy or boys or girl or girls or kid or kids or minor or minors or underage* or under-age*) OR AB (youth* or (young W0 (people or person or persons)) or adolescen* or teen* or youngster* or boy or boys or girl or girls or kid or kids or minor or minors or underage* or under-age*)	Search modes - Boolean/Phrase	330,182
S23	(MH "Adolescence")	Search modes - Boolean/Phrase	593,184
S22	(MH "Child+")	Search modes - Boolean/Phrase	743,959
S21	S1 OR S2 OR S3 OR S4 OR S5 OR S6 OR S7 OR S8 OR S9 OR S10 OR S13 OR S14 OR S15 OR S16 OR S17 OR S18 OR S19 OR S20	Search modes - Boolean/Phrase	997,939
S20	TI (econom* or financ* or child-support or income or money or socioeconomic* or family-resources) OR AB (econom* or financ* or "child support" or income or money or socioeconomic* or family-resources)	Search modes - Boolean/Phrase	273,751
S19	(MH "Socioeconomic Factors+")	Search modes - Boolean/Phrase	389,054
S18	TI (((privat or personal or health or medical or sensitive) W0 information) or privacy) OR AB (((privat or personal or health or medical or sensitive) W0 information) or privacy)	Search modes - Boolean/Phrase	36,749
S17	(MH "Privacy and Confidentiality")	Search modes - Boolean/Phrase	23,513
S16	TI ((((disputes or conflicts or reconciliation* or settlement* or disagreement* or agreement*) and (famil* or parent* or domestic)) or insight or in-sight or "part in law" or "being part")) OR AB ((((disputes or conflicts or reconciliation* or settlement* or disagreement* or agreement*) and (famil* or parent* or domestic)) or insight or in-sight or "part in law" or "being part"))	Search modes - Boolean/Phrase	116,709
S15	(MH "Family Conflict")	Search modes - Boolean/Phrase	2,508
S14	TI (((law or laws or legal process*) and (child* or parent* or famil*))) OR AB (((law or laws or legal process*) and (child* or parent* or famil*)))	Search modes - Boolean/Phrase	6,683

S13	S11 AND S12	Search modes - Boolean/Phrase	526
S12	(MH "Family+")	Search modes - Boolean/Phrase	263,683
S11	(MH "Legislation")	Search modes - Boolean/Phrase	16,752
S10	TI (mediat* or negotiat*) OR AB (mediat* or negotiat*)	Search modes - Boolean/Phrase	144,108
S9	TI (autonomy or autonomous or self-determination) OR AB (autonomy or autonomous or self-determination)	Search modes - Boolean/Phrase	29,674
S8	(MH "Autonomy+")	Search modes - Boolean/Phrase	22,232
S7	TI ((shared-decision* or co-decision* or co-decid* or ((participat* or involv* or voice or perspectives) and decision*) or co-determinat* or codeterminat* or agency)) OR AB ((shared-decision* or co-decision* or co-decid* or ((participat* or involv* or voice or perspectives) and decision*) or co-determinat* or codeterminat* or agency))	Search modes - Boolean/Phrase	100,539
S6	TI ((((alternat* or dual) W0 (residence* or residential* or address)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) N2 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared W0 (care or parenting)) or physical-placement* or timesharing or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight* or custody or custodial or ((mutual or parental) W0 responsibility) or "right to access" or shared-housing or shared-children or move or visitation)) OR AB ((((alternat* or dual) W0 (residence* or residential* or address)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) N2 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared W0 (care or parenting)) or physical-placement* or timesharing or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight* or custody or custodial or ((mutual or parental) W0 responsibility) or "right to access" or shared-housing or shared-children or move or visitation))	Search modes - Boolean/Phrase	45,272
S5	(MH "Child Custody")	Search modes - Boolean/Phrase	1,530
S4	TI ((divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or cohabitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) N3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up* or terminat*)))) OR AB ((divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or cohabitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) N3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up* or terminat*))))	Search modes - Boolean/Phrase	8,241
S3	(MH "Divorce")	Search modes - Boolean/Phrase	2,936

S2	TI ((parenthood or (sperm N3 (donor* or donation)) or (biological N3 (father* or mother* or parent*)))) OR AB ((parenthood or (sperm N3 (donor* or donation)) or (biological N3 (father* or mother* or parent*))))	Search modes - Boolean/Phrase	5,197
S1	(MH "Sperm Donation")	Search modes - Boolean/Phrase	286

Google

2023-06-02

Avgrensning: norsk, 2010-2023

Første 100 lest

(Barn OR ungdom OR ungdommer OR tenåringer) AND (Foreldreskap OR farskap OR separasjon OR skilsmisse OR samlivsbrudd OR samvær OR bosted OR flytting OR foreldreansvar OR medvirkning OR selvbestemmelsesrett OR autonomi OR mekling OR foreldretvister OR personvern OR privatliv OR økonomi)

Avgrensning: dansk, 2010-2023

Første 100 lest

(børn OR unge OR teenagere) AND (forældreskab OR faderskab OR separation OR skilsmisse OR samlivsophør OR samvær OR bopæl OR flytning OR forældreansvar OR deltagelse OR selvbestemmelsesret OR autonomi OR mægling OR forældretvister OR privatliv OR økonomi)

Avgrensning: svensk, 2010-2023

Første 100 lest

(barn OR ungdomar OR tonåringar) AND (föräldraskap OR faderskap OR separation OR skilsmässa OR upplösning OR umgänge OR bostad OR omplacering OR föräldraansvar OR delaktighet OR självbestämmanderätt OR autonomi or medling OR föräldratvister OR privatliv OR integritet OR ekonomi)

Idunn

(kvalitativ OR intervju* OR fokusgruppe*) AND (barn OR ungdom OR ungdommer OR tenåringer) AND (foreldreskap OR farskap OR separasjon OR skilsmisse OR samlivsbrudd OR samvær OR bosted OR flytting OR foreldreansvar OR medvirkning OR selvbestemmelsesrett OR autonomi OR mekling OR foreldretvister OR personvern OR privatliv OR økonomi) 2010-2023

Forskningsartikkel: 1727

Oria

Tittel: (barn OR ungdom OR ungdommer OR tenåringer) AND (foreldreskap OR farskap OR separasjon OR skilsmisse OR samlivsbrudd OR samvær OR bosted OR flytting OR foreldreansvar OR medvirkning OR selvbestemmelsesrett OR autonomi OR mekling OR foreldretvister OR personvern OR privatliv OR økonomi) 2010-2023 : 492 treff

Cristin

38 treff på «barn», «2010-2024», vitenskapsdisipliner: «Medisinske fag eller Samfunnsvitenskap»

17 treff på «unge», «2010-2024», vitenskapsdisipliner: «Medisinske fag eller Samfunnsvitenskap»

10 treff på «ungdom», «2010-2024», vitenskapsdisipliner: «Medisinske fag eller Samfunnsvitenskap»

1 treff på «ungdommer», «2010-2024», vitenskapsdisipliner: «Medisinske fag eller Samfunnsvitenskap»

Duo – det samfunnsvitenskapelige fakultet

(barn OR ungdom OR ungdommer OR tenåringer) AND (foreldreskap OR farskap OR separasjon OR skilsmisse OR samlivsbrudd OR samvær OR bosted OR flytting OR foreldreansvar OR medvirkning OR selvbestemmelsesrett OR autonomi OR mekling OR foreldretvister OR personvern OR privatliv OR økonomi) 2010-2023 : 106

Nora

2010-2023

Barn: 4051

Ungdommer: 200

Diva

Avgrensning: 2010-2023, artikkel, forskningsoversikt; artikkel I tidsskrift; doktoravhandling med artikler; doktoravhandling, monografi; rapport
Fritekst: (barn OR ungdomar OR tonåringar) AND (föräldraskap OR faderskap OR separation OR skilsmässa OR upplösning OR umgänge OR bostad OR omplacering OR föräldraansvar OR delaktighet OR självbestämmanderätt OR autonomi or medling OR föräldratvister OR privatliv OR integritet OR ekonomi) : 13

BASE

2023-06-09

norway or sweden or denmark or iceland or finland or scandinavia or nordic tit:adolescen* tit:or tit:child tit:or tit:children continent:ceu doctype:(12* 13 14 15 182 183 19 1A) year:[2010 TO 2023] : 939

Libris

2023-06-12

2010-2023

(barn OR ungdomar OR tonåringar) AND (föräldraskap OR faderskap OR separation OR skilsmässa OR upplösning OR umgänge OR bostad OR omplacering OR föräldraansvar OR delaktighet OR självbestämmanderätt OR autonomi or medling OR föräldratvister OR privatliv OR integritet OR ekonomi)
Artikel/kapitel: 88

Bibliotek.dk

2023-06-12

2010-2023

(børn OR unge OR teenagere) AND (forældreskab OR faderskab OR separation OR skilsmisse OR samlivsophør OR samvær OR bopæl OR flytning OR forældreansvar OR deltagelse OR selvbestemmelsesret OR autonomi OR mægling OR forældretvister OR privatliv OR økonomi)
Tidsskriftsartikel: 392

Håndsrøk I utvalgte tidsskrift

Juni 2023

Fontene forskning. Oslo: Fellesorganisasjonen (FO)

Fokus på familien. Oslo: Universitetsforlaget.

Nordisk sosialt samarbeid. Oslo: Universitetsforlaget.

Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning. Oslo: Universitetsforlaget.

Norsk psykologforening. Tidsskrift for Norsk psykologforening. Oslo: Norsk psykologforening.

Norsk sosiologisk tidsskrift. Oslo: Universitetsforlaget.

Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernsrettslige spørsmål. Oslo: Universitetsforlaget.

Tidsskrift for samfunnsforskning. Oslo: Universitetsforlaget.

Tidsskriftet Norges barnevern. Oslo: Universitetsforlaget.

Gjennomgang av utvalgte nettsteder

Juni 2023

[Campbell Collaboration](#)

[Bufdir](#)

[NOVA](#)

[Socialstyrelsen](#)

[Stiftelsen Allmänna barnhuset](#)

[Det nasjonale forsknings- og analysecenter for velfærd \(VIVE\)](#)

[IN SUM](#)

[Barnombudsmannen](#)

[Socialstyrelsen \(dk\)](#)

[OsloMet ODA](#)

[Nordisk samarbeid - publikasjoner](#)

[NTNU Open](#)

[Folkhälsomyndigheten](#)

[Velferdsforskningsinstituttet NOVA](#)

[Rapporter | Metodecentret](#)

[RKBU - Regionalt kunnskapssenter for barn og unge - psykisk helse og barnevern](#)

[Barneombudet](#)

[Cefu \(Center for Ungdomsforskning\)](#)

[FORTE \(Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd\)](#)

[Rapporter og utredninger | Datatilsynet](#)

[Hjemmeside - Ungdata](#)

[Statistisk sentralbyrå](#)

[UNICEF Sverige](#)

[UNICEF Norge](#)

[UNICEF Office of Research - Innocenti \(unicef-irc.org\)](#)

[Forskning | Lunds universitet](#)

Vedlegg 2: Bruk av maskinlæring

Vi brukte maskinlæring for å hjelpe oss med å utføre flere av trinnene i denne kunnskapsoppsummeringen mer effektivt. Dette vedlegget beskriver *hvordan* vi brukte maskinlæring. I beskrivelsen benytter vi enkelte engelske begreper grunnet mangel på norske begrepsoversettelser innenfor maskinlæringsfeltet. I slutten av vedlegget er det en forklaring av begrepene vi har brukt for de ulike maskinlæringsfunksjonene som vi brukte i denne kunnskapsoppsummeringen.

Tabell 10: Beskrivelse av maskinlæringsprosedyre i screeningprosessen

Beskrivelse av fremgangsmåte	
Steg 1	Før vi startet med manuell vurdering brukte vi <i>automatic text clustering</i> for å identifisere åpenbart irrelevante grupper med referanser som ikke oppfylte inklusjonskriteriene. Vi benyttet følgende parametre: Maximum hierarchy depth (1), Maximum cluster size (0,35), Minimum label length (1), minimum cluster size (0,00), single word label weight (0,5), og automatisk ekskluderte referanser i grupper som var åpenbart irrelevante ² . Deretter testet vi ut Cochrane RCT klassifiseren, for raskt å identifisere referanser som ble vurdert til å være mulig RC, men disse var såpass få, så vi gikk ikke videre med disse, da det ikke ville gi noen betydelige tidsbesparelser.
Steg 2	For raskere å identifisere referanser som oppfylte inklusjonskriteriene i arbeidet med å vurdere titler og sammendrag benyttet vi « <i>priority screening</i> ». Vi startet med pilotering av inklusjonskriteriene blant alle prosjektmedarbeidere på ca 100 referanser, for å sikre felles forståelse av seleksjonskriteriene.
Steg 3	Deretter vurderte to prosjektmedarbeidere 3108 referanser uavhengig av hverandre. Etter dette startet inklusjonskurven å flate ut, og vi gikk over på enkeltvurdering av referanser.

² Grupper med følgende clusternavn: College Students, ECEC, Health Care, Intergenerational, Labor Market, Labour Market, Mobility, Physical Activity, Preschool Teachers, Social Workers, Transition to Parenthood

Steg 4 Når 200 referanser var vurdert uten å inkludere én relevant referanse, ekskluderte vi automatisk de resterende referansene uten manuell gjennomgang (n=1420). Som en kvalitetssikring gjennomførte vi enkle nøkkelordssøk i de resterende referansene for å sikre at ingen relevante referanser var blitt oversett.

Refleksivitet

Refleksivitet knyttet til maskinlæring handler om hvordan avgjørelsene vi tar påvirker maskinlæringen, da algoritmene lærer av våre avgjørelser. Eksempelvis hvis man kun manuelt vurderer 25 % av referansene og ekskluderer resterende 75 % basert på maskinens vurderinger, vil eventuelle bias fra den manuelle gjennomgangen påvirke hvordan maskinen har vurdert de 75 % resterende referansene. Det handler derfor ikke nødvendigvis om antall studier som blir vurdert manuelt, men hvor presise og samkjørte vurderingene til prosjektmedarbeiderne er. Det er viktig å være klar over og reflektere rundt hvordan prosjektmedarbeidernes forforståelser av temaet kan påvirke prosessen med utvalg av referanser.

For å sikre at vi hadde samme forståelse av problemstillingen og hvilke studier som skulle inkluderes/ekskluderes satt hele prosjektgruppen sammen og vurderte referanser på tittel- og sammendragnivå til vi opplevde at vi var samkjørte, slik beskrevet i steg 2 i tabellen ovenfor. Vi avklarte eventuelle uenigheter med hverandre underveis dersom vi var i tvil om inklusjon og konsulterte med ytterligere en prosjektmedarbeider ved fortsatt uenighet.

Begrepsforklaring

Algoritme kan forklares som en fullstendig presis og trinnvis beskrivelse av en prosedyre for operasjoner som er beregnet for å løse et problem (71).

Automatic text clustering er en prosess som analyserer fordelingen og konteksten av ord, deler av ord eller termer i tittelen og sammendrag. Funksjonen genererer grupper basert på fellestrekk i titler og sammendrag. Hver referanse kan tilordnes én eller flere grupper. Denne funksjonen kan brukes til å identifisere grupper med åpenbart relevante eller irrelevante referanser, mønster i datasett (72).

Classifiers er algoritmer som er trent til å gjenkjenne data med spesielle kjennetegn og som kategoriserer data etter om de innehar disse kjennetegnene eller ikke. To *classifier(s)* i programvaren EPPI-Reviewer (21) som vi vurderer å benytte er:

Cochrane RCT classifier

Classifieren er bygget, validert og trent opp på 280 000 helsefaglige referanser, som gjør at den med høy grad av sikkerhet klarer å skille mellom randomiserte kontrollerte studiedesign (RCT) og andre studiedesign (73;74). Denne *classifieren* klassifiserer referansene i to grupper «likely to be an RCT» og «unlikely to be an RCT», med 99 % sikkerhet (recall) og 0,08 % presisjon. Cochrane anbefaler at alle systematiske oversikter over RCTer benytter denne *classifieren* og kun vurderer referansene som klassifiseres

som «likely to be an RCT», det vil si de anbefaler at alt av studier kategorisert som «unlikely to be an RCT» kan ekskluderes uten manuell gjennomgang.

Maskinlæring er en spesialisering innen kunstig intelligens hvor man bruker statistiske metoder for å la datamaskiner finne mønstre i store datamengder (75). Enkelt sagt betyr maskinlæring at vi tar i bruk algoritmer som gjør at datamaskinen er i stand til å lære fra og utvikle sin beslutningsstøtte basert på empiriske data som vi fører den med.

Priority screening er en rangeringsalgoritme i programvaren EPPI-Reviewer (21;76) som læres opp av forskernes avgjørelser om inklusjon og eksklusjon av referanser på tittel- og sammendragsnivå. Rangeringsalgoritmer er algoritmer som er trent til å gjenkjenne relevante data og til å presentere dataene etter relevans. Referanser som algoritmen anser som mer relevante basert på forskernes avgjørelser om inklusjon blir skjøvet frem i «køen». På denne måten får vi raskere overblikk over hvor mange referanser som muligens treffer inklusjonskriteriene enn om vi skulle lest referansene i tilfeldig rekkefølge.

Vedlegg 3: Relevante ekskluderte studier lest i fulltekst

Tabell 11: Liste over ekskluderte studier lest i fulltekst (n=89), med begrunnelse for eksklusjon.

Referanse	Årsak for eksklusjon
Akerlund N. Caring or Vulnerable Children? Sibling Relationships When Exposed to Intimate Partner Violence. <i>Children & Society</i> 2017;31(6):475-85. DOI: 10.1111/chso.12215	Duplikat
Bakke Inger M, Holmberg L. Barns deltakelse i omsorgsovertakelser. <i>Tidsskriftet Norges Barnevern</i> 2014;91(1):4-19. DOI: 10.18261/ISSN1891-1838-2014-01-02	Feil populasjon
Barneombudets ekspertgruppe. BARNAS STEMME STILNER I STORMEN - En bedre prosess for barn som opplever samlivsbrudd. Barneombudet; 2012. Tilgjengelig fra: https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrapporter/Barnas-stemme-stilner-i-stormen.pdf	Feil studiedesign
Barneombudets ekspertgruppe. Ungdom om medvirkning og barnerettighetsvurderinger. Oslo: Barneombudet; 2021. Tilgjengelig fra: https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrapporter/Barnerettighetsvurderinger-og-medvirkning.pdf	Feil studiedesign
Barneombudets ekspertgruppe. Å eie sin egen historie. 2021. Tilgjengelig fra: https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrapporter/A-eie-sin-egen-historie.pdf	Feil tema
Barnombudsmannen. Signaler - Våld i nära relationer. Barn och ungdomar berättar. 2012. Tilgjengelig fra: https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument/publikationer/signaler2012.pdf	Feil tema
Barnombudsmannen. Barns expertråd till kommuner, landsting och myndigheter - Pejling och dialog 2012-2014. 2014. Tilgjengelig fra: https://www.barnombudsmannen.se/stallningstaganden/publikationer/barns-expertrad-till-kommuner-landsting-och-myndigheter---pejling-och-dialog-2012-2014/	Feil studiedesign

Barnombudsmannen. Respekt - Barn med funktionsnedsättning om samhällets stöd. 2016. Tilgjengelig fra: <a href="https://www.barnombudsman-
nen.se/stallningstaganden/publikationer/respekt/">https://www.barnombudsman- nen.se/stallningstaganden/publikationer/respekt/	Feil tema
Barnombudsmannen. Barns röster om jämställdhet. 2016. Tilgjengelig fra: <a href="https://www.barnombudsman-
nen.se/stallningstaganden/publikatio-
ner/barns-roster-om-jamstalldhet/">https://www.barnombudsman- nen.se/stallningstaganden/publikatio- ner/barns-roster-om-jamstalldhet/	Feil tema
Barnombudsmannen. DOM TROR ATT DOM VET BÄTTRE - BARNET SOM RÄTTIGHETSÄRARE. 2020. Tilgjengelig fra: <a href="https://www.barnombudsman-
nen.se/globalassets/dokument/publikationer/arsrapport-2020-3.pdf">https://www.barnombudsman- nen.se/globalassets/dokument/publikationer/arsrapport-2020-3.pdf	Feil tema
Barnombudsmannen. Utanförskap, våld och kärlek till orten Barns röster om att växa upp i utsatta kommuner och förorter. 2020. Tilgjengelig fra: <a href="https://www.barnombudsman-
nen.se/stallningstaganden/publikatio-
ner/utanforskap-vald-och-karlek-till-orten/">https://www.barnombudsman- nen.se/stallningstaganden/publikatio- ner/utanforskap-vald-och-karlek-till-orten/	Feil popu- lasjon
Barnombudsmannen. "ALLA TAR JU INTE ANSVAR" BARNKONVENTIONEN SOM LAG UNDER EN SAMHÄLLSKRIS. 2021. Tilgjengelig fra: <a href="https://www.barnombudsman-
nen.se/globalassets/dokument/publikatio-
ner/alla-tar-ju-inte-ansvar.pdf">https://www.barnombudsman- nen.se/globalassets/dokument/publikatio- ner/alla-tar-ju-inte-ansvar.pdf	Feil stud- iedesi gn
Barnombudsmannen. Blir det nå skillnad - eller säger vi det här helt i onödan? 2022. Tilgjengelig fra: <a href="https://www.barnombudsman-
nen.se/global-
assets/dokument/publikationer/bo_ar2022_bli-
r-det-nan-skillnad.pdf">https://www.barnombudsman- nen.se/global- assets/dokument/publikationer/bo_ar2022_bli- r-det-nan-skillnad.pdf	Feil stud- iedesi gn
Bell C, Francia L, Milliar P. A Child's Hidden Struggles: Self-Efficacy and Painful Feelings in the Years following Parental Separation. <i>Journal of Divorce & Remarriage</i> 2021;63(2):150-65. DOI: 10.1080/10502556.2021.1993020	Feil land
Bengtsson Tea T, Henze-Pedersen S. Børn og unges inddragelse i myndigheds- sagsbehandling på børne- og ungeområdet - En vidensindsamling under Vi- denscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. 2022. Tilgjengelig fra: https://www.vive.dk/media/pure/18052/8612264	Feil stud- iedesi gn
Berliner P, Trøndheim T. Unges fortællinger om resiliens i Nanortalik. <i>Psyke & Logos</i> 2017;38(1):193-216. DOI: 10.7146/pl.v38i1.100089	Feil tema
Berman R, Daneback K. Children in dual-residence arrangements: a literature review. <i>Journal Of Family Studies</i> 2020;28(4):1448-65. DOI: https://doi.org/10.1080/13229400.2020.1838317	Dupli- kat
Berman R. Barns röster om växelvis boende : vardagsliv, familjepraktiker och nära relationer. Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet. 2019. Tilgjengelig fra: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/61729/gupea_2077_61729_2.pdf?sequence=2&isAllowed=y	Feil stud- iedesi gn
Birnbaum R, Saini M. A Qualitative Synthesis of Children's Participation in Custody Disputes. <i>Research On Social Work Practice</i> 2012;22(4):400-9.	Feil stud- iedesi gn
Birnbaum R, Saini M. A Qualitative Synthesis of Children's Experiences of Shared Care Post Divorce. <i>The International Journal Of Children's Rights</i> 2015;23(1):109-32.	Feil

	studiedesign
Bjerke H. Children as 'differently equal' responsible beings: Norwegian children's views of responsibility. <i>Childhood</i> 2011;18(1):67-80. DOI: https://doi.org/10.1177/0907568210371987	Feil tema
Bjorbækmo WS, Greve A, Asbjørnslett M. "This is Not Me" – A Critical Discussion About Methodological Issues Concerning Agency and Participatory Sense-Making in Qualitative Research with Children. <i>International Journal of Qualitative Methods</i> 2022;21. DOI: 10.1177/16094069221118990	Feil tema
Bolin A. Young People's Strategies for Handling Economic Adversity: Extending the Research Agenda. <i>Young</i> 2016;24(4):309-25. DOI: 10.1177/1103308816632125	Feil tema
Bolin A. Children's agency in interprofessional collaboration. <i>Nordic Social Work Research</i> 2015;5(1):50-66. DOI: 10.1080/2156857X.2014.937829	Feil populasjon
Brandvik Kari M. Hvordan fremstilles barns uttalelser i en rettsprosess? En tematisk analyse av hvordan barn høres i foreldretvistsaker som har gått til hovedforhandling 2019. Tilgjengelig fra: https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/2617787	Feil tema
Bøhren Idunn E, Stabrun R, Tjersland Odd A. «De har litt sånn bob-bob-stemme» - En studie av «In My Shoes» brukt i barnesamtaler ved skilsmissekonflikter. <i>Fokus på familien</i> 2014;42(04):273-94. DOI: 10.18261/issn0807-7487-2014-04-02	Feil tema
Cater Asa K, Sjogren J. Children exposed to intimate partner violence describe their experiences: A typology-based qualitative analysis. <i>Child & Adolescent Social Work Journal</i> 2016;33(6):473-86. DOI: 10.1007/s10560-016-0443-7	Feil tema
Chawla-Duggan R, Konantambigi R, Lam Michelle Mei S, Sollied S. A visual methods approach for researching children's perspectives: Capturing the dialectic and visual reflexivity in a cross-national study of father-child interactions. <i>International Journal of Social Research Methodology: Theory & Practice</i> 2020;23(1):37-54. DOI: 10.1080/13645579.2019.1672283	Feil tema
Egge H, Glavin K. Hvorfor det hjelper ungdom å delta i skilsmissegrupper. <i>Sykepleien Forskning</i> 2014;9(4):332. DOI: https://doi.org/10.4220/sykepleienf.2014.0173	Feil tema
Eldén S. An ordinary complexity of care: moving beyond 'the family' in research with children. <i>Families, Relationships And Societies</i> 2016;5(2):175-92. DOI: https://doi.org/10.1332/204674315x14285937023932	Feil tema
Eliffe R, Holt S, Øverlien C. Hiding and being hidden: The marginalisation of children's participation in research and practice responses to domestic violence and abuse. <i>Social Work & Social Sciences Review</i> 2021;22(1):6.	Feil studiedesign
Elli-Maria T, Riitta-Leena M, Maria RL, Anna-Maija P. Relationships of young adults with foster care backgrounds: Tensions and management strategies. <i>Child & Family Social Work</i> 2021;26(3):358-69.	Feil populasjon

Eriksen Ingunn M, Andersen Patrick L. Ungdoms tilhørighet, trivsel og framtidplaner i Distrikts-Norge. En flermetodisk analyse av betydningen av bosted, kjønn og sosioøkonomiske ressurser. NOVA OsloMet; 2021. Tilgjengelig fra: https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/6519	Feil tema
Fauske U. Hva mener barn er nyttig hjelp i familieterapi? Fokus på familien 2014;42(3):226-44. DOI: 10.18261/ISSN0807-7487-2014-03-04	Feil tema
Fonn K. Fire unge jenters fortellinger om vansker og foreldrerelasjon – Fortellinger om relasjonelle erfaringer, vanskelige følelser og foreldrenes spesielle betydning. Fokus på familien 2012;40(3):196-217. DOI: 10.18261/ISSN0807-7487-2012-03-03	Feil tema
Forandringsfabrikken. Ny barnelov: råd fra barn 6 - 18 år om mekling og retts-sak. 2020. Tilgjengelig fra: https://forandringsfabrikken.no/wp-content/uploads/2021/04/Ny_barnelov.pdf	Feil studiedesign
Gard H, Enskar K, Ingvarsdotter K, Isma GE, Mangrio E. Exploring young people's experiences of race, gender and socioeconomic status in relation to everyday challenges: A focus group study. Children & Society 2023. DOI: 10.1111/chso.12718	Feil tema
Grape L, Thørnblad R, Handegård Bjørn H. Children sharing Preferences on Contact and Residence Arrangements in Child-inclusive Family Mediation in Norway. The International Journal of Children's Rights 2021;29(1):31-53.	Feil studiedesign
Gräfe AW. Den sociala meningen med barns delaktighet i vårdnads-, boende- och umgängesprocesser. Sociologisk Forskning 2022;59(1/2):177. DOI: 10.37062/sf.59.23212	Feil populasjon
Gunnlaugsson G, Einarsdottir J. Review shows that Icelandic society is taking firmer steps to tackle the diverse forms of child abuse and neglect that its children are exposed to. Acta Paediatrica 2018;107(9):1500-11. DOI: 10.1111/apa.14355	Feil studiedesign
Haldar M, Engebretsen E. Governing the liberated child with self-managed family displays. Childhood: A Global Journal of Child Research 2014;21(4):475-87. DOI: 10.1177/0907568213508589	Duplikat
Hanssen JK. Emosjonelle prosesser knyttet til samlivsbrudd i skeive familier: Ungdom og unge voksnes oppveksterfaringer. Fokus på familien 2021;49(1):25-41. DOI: 10.18261/issn.0807-7487-2021-01-03	Duplikat
Harju A, Thorod Anne B. Child Poverty in a Scandinavian Welfare Context -- From Children's Point of View. Child Indicators Research 2011;4(2):283-99.	Feil tema
Helavaara R, Leena, Kinos J, Barbour N, Pukk M, Rosqvist L. Child-initiated pedagogies in Finland, Estonia and England: Exploring young children's views on decisions. Early Child Development and Care 2015;185(11-12):1815-27. DOI: 10.1080/03004430.2015.1028392	Feil tema
Henze-Pedersen S. Ethical Practices of the Family Child. Sociology 2022:003803852211122.	Feil tema
Herland MD. Narratives of child sexual abuse-Conceptualizing relational complexities. Children & Society 2023. DOI: 10.1111/chso.12706	Feil tema

Hilppö J, Lipponen L, Kumpulainen K, Virlander M. Sense of agency and everyday life: Children's perspective. <i>Learning, Culture And Social Interaction</i> 2016;10:50-9. DOI: https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2015.10.001	Feil tema
Johansen JD, Varvin S. I tell my mother that ... sometimes he didn't love us-young adults' experiences of childhood in refugee families: A qualitative approach. <i>Childhood: A Global Journal of Child Research</i> 2019;26(2):221-35.	Feil tema
Johansen JD, Varvin S. Negotiating identity at the intersection of family legacy and present time life conditions: A qualitative exploration of central issues connected to identity and belonging in the lives of children of refugees. <i>Journal of Adolescence</i> 2020;80:1-9.	Feil tema
Júlíusdóttir S, Sigurdardóttir S. Two-Generational Perspective of Postdivorce Relationships in 16 Icelandic Families. <i>Journal Of Divorce & Remarriage</i> 2014;55(1):1-15. DOI: https://doi.org/10.1080/10502556.2013.837708	Feil populasjon
Kallio KP. Living Together in the Topological Home. <i>Space and Culture</i> 2016;19(4):373-89. DOI: 10.1177/1206331216631290	Feil tema
Katz E, Nikupeteri A, Laitinen M. When coercive control continues to harm children: Post-separation fathering, stalking and domestic violence. <i>Child Abuse Review</i> 2020;29(4):310-24. DOI: 10.1002/car.2611	Feil populasjon
Kitterod RH. Two different homes-Children about shared residence. <i>Norsk Antropologisk Tidsskrift</i> 2020;31(1-2):35-47. DOI: 10.18261/ISSN.1504-2898-2020-01-02-04	Duplikat
Kolb H, Dovran A, Carina R, Fernee, Bøe Tore D. The magic in the (extra)ordinary: Intensive validation to recalibrate the life-worlds of adolescents exposed to abuse. <i>Child & Family Social Work</i> 2023;28(1):65-76. DOI: 10.1111/cfs.12941	Feil tema
Kousholt D. Researching Family through the Everyday Lives of Children across Home and Day Care in Denmark. <i>Ethos</i> 2011;39(1):98-114.	Feil tema
Kousholt D. Family problems: Exploring dilemmas and complexities of organizing everyday family life. <i>Children, childhood, and everyday life: Children's perspectives</i> 2018:113-28.	Feil tema
Kyronlampi-Kylmanen T, Maatta K. What is it like to be at home: The experiences of five- to seven-year-old Finnish children. <i>Early Child Development and Care</i> 2012;182(1):71-86. DOI: 10.1080/03004430.2010.540013	Feil tema
Liversage A, Ottosen Mai H. Out of Touch: <i>Understanding Post-divorce Relationships between Children and Fathers in Ethnic Minority Families</i> . <i>Nordic Journal of Migration Research</i> 2017;7(1):38. DOI: 10.1515/njmr-2017-0006	Duplikat
Lyngstad J, Kitterød Ragni H, Wiik Kenneth A. Når barnet har to foreldrehjem: bostedsordninger for barn med mor og far som bor hver for seg. <i>Samfunnsspeilet (Oslo)</i> 2014;(4).	Feil populasjon
Malmquist A, Björnstam T, Thunholm A. Swedish Children of Single Mothers by Choice, and Children of Heterosexual Couples, Reflect on Child Conception and Other Paths to Parenthood. <i>NORA : Nordic Journal of Women's Studies</i> 2019;27(3):166-80. DOI: 10.1080/08038740.2018.1554602	Feil tema

Malmquist A, Möllerstrand A, Wikström M, Zetterqvist Nelson K. 'A daddy is the same as a mummy': Swedish children in lesbian households talk about fathers and donors. <i>Childhood</i> 2014;21(1):119-33. DOI: 10.1177/0907568213484342	Feil tema
Marcussen J, Thuen F, O'Connor M, Wilson Rhonda L, Hounsgaard L. Double bereavement, mental health consequences and support needs of children and young adults—When a divorced parent dies. <i>Journal Of Clinical Nursing</i> 2020;29(7-8):1238-53. DOI: https://doi.org/10.1111/jocn.15181	Feil tema
Michelson S. Negotiating master narratives: The practice of 'counterstorying' in children's personal narratives about family-related adversities. <i>Child & Family Social Work</i> 2022;27(4):616-25. DOI: 10.1111/cfs.12910	Feil tema
Michelson S. Children's agency when experiencing family-related adversities: The negotiation of closeness and distance in children's personal narratives. <i>Qualitative Social Work</i> 2023;22(2):286-301. DOI: 10.1177/14733250211066823	Feil tema
Mynttinen MA, Mishina KE, Kangasniemi MK. How Adolescents and Parents See Their Moral Responsibilities With Regard to Adolescents Using Alcohol-A Deductive Secondary Analysis. <i>Journal of School Health</i> 2023;93(1):62-72. DOI: 10.1111/josh.13248	Feil tema
Ness O, Reitan T, Meling A, Kristiansen L, Husby L, Ekeland T-J. Children sensing their parents' divorce: Experiences from growing up with divorced parents. <i>Barns fornemmelse for brudd: Erfaringer med a vokse opp med skilte foreldre</i> 2014;51(10):815-21.	Dupli kat
Nielsen L. Shared Physical Custody: Summary of 40 Studies on Outcomes for Children. <i>Journal Of Divorce & Remarriage</i> 2014;55(8):613-35. DOI: https://doi.org/10.1080/10502556.2014.965578	Feil stud-iedesi gn
Nielsen L. Joint Versus Sole Physical Custody: Children's Outcomes Independent of Parent-Child Relationships, Income, and Conflict in 60 Studies. <i>Journal Of Divorce & Remarriage</i> 2018;59(4):247-81. DOI: https://doi.org/10.1080/10502556.2018.1454204	Feil stud-iedesi gn
Nielsen L. Joint versus sole physical custody: Outcomes for children independent of family income or parental conflict. <i>Journal Of Child Custody</i> 2018;15(1):35-54. DOI: https://doi.org/10.1080/15379418.2017.1422414	Feil stud-iedesi gn
Notko M, Sevon E. Conflicts in Family Relations, Children's Emotions and Agency. <i>Children & Society</i> 2018;32(1):61-72. DOI: 10.1111/chso.12227	Feil tema
Nyby Trine K. Familieformer og skilsmisse : der er ikke noget bedre end at have den hele og rigtige familie. København: Børnerådet; 2011. Tilgjengelig fra: https://www.yumpu.com/da/document/read/20371840/familieformer-og-skilsmisse-brneradet	Feil stud-iedesi gn
Odenbring Y. The Daily Life and Reality Behind Child Poverty in Sweden: Children's and Adolescents' Voices. <i>Child Indicators Research</i> 2019;12(3):847-59. DOI: 10.1007/s12187-018-9558-z	Feil tema

Osman F, Randell E, Abdikerim M, Sorbring E. Dialectical Processes in Parent-child Relationships among Somali Families in Sweden. <i>Journal of Child and Family Studies</i> 2021;30(7):1752-62. DOI: 10.1007/s10826-021-01956-w	Feil tema
Ottosen M, Heide, Schwartz R. Beskyttelses- og risikofaktorer for skilsmissebørns trivsel i deleordninger. <i>Fokus på familien</i> 2013;41(1):59-78. DOI: 10.18261/ISSN0807-7487-2013-01-05	Feil tema
Rejaän Z, van der Valk Inge E, Schrama W, van Aalst I, Chen A, de Boer Christina GJ, et al. Adolescents' Post-Divorce Sense of Belonging. <i>European Psychologist</i> 2021;27(4):277-90.	Feil studiedesign
Rooth H, Forinder U, Piuva K, Söderbäck M. Being a child in the family: young children describe themselves and their parents. <i>Journal of Family Studies</i> 2023;29(1):1-14. DOI: 10.1080/13229400.2020.1860112	Feil tema
Rød O. Barns deltakelse i mekling og samværssaker – Barnehøringsmodellen som metode. <i>Fokus på familien</i> 2010;38(02):116-34. DOI: 10.18261/issn0807-7487-2010-02-03	Feil studiedesign
Schenk K. Barn i mekling, når barnevernet er involvert: UiT Norges arktiske universitet; 2016. Tilgjengelig fra: https://hdl.handle.net/10037/18331	Feil populasjon
Slany K, Strzemecka S. GROWING UP MULTICULTURAL: THE EXPERIENCES OF CHILDREN RAISED BY POLISH-NORWEGIAN MIXED COUPLES IN NORWAY. <i>Studia Migracyjne--Przegląd Polonijny</i> 2017;(4):87.	Feil studiedesign
Stokkebekk J. Navigating Prolonged Conflict: Subject positions and meaning constructions in postdivorce families. Universitetet i Bergen; 2022. Tilgjengelig fra: https://hdl.handle.net/11250/2996343	Duplikat
Tabak I, Zablocka-Zytka L, Ryan P, Poma Stefano Z, Joronen K, Vigano G, et al. Needs, expectations and consequences for children growing up in a family where the parent has a mental illness. <i>International Journal of Mental Health Nursing</i> 2016;25(4):319-29. DOI: 10.1111/inm.12194	Feil tema
Turjanmaa E, Alitolppa-Niitamo A, Jasinskaja-Lahti I. 1.5-generation immigrant adolescents' autonomy negotiations in transnational family contexts. <i>Migration Letters</i> 2017;14(1):75-87.	Feil tema
Unicef. Vem skyddar mig från våld? Barns egna berättelser om våld i hemmet och önskan om upprättelse. 2018. Tilgjengelig fra: https://beta.unicef.se/press-och-media/rapporter-och-publikationer/vem-skyddar-mig-fran-vald	Feil studiedesign
Unicef. Hör barnens röst. 2022. Tilgjengelig fra: https://assets.ctfassets.net/gl8rzq2xcs2o/3bw033RzMF7yq17DHhp2rl/a10745f4b2811ef-ddf918b98c1c0fe18/Barnrapport_SE_Low.pdf	Feil studiedesign
Vogt Kristoffer C. Barn og unges hverdagssteder i endring. <i>Nordic Journal Of Comparative And International Education</i> 2019;3(3):8-23. DOI: https://doi.org/10.7577/njcie.3293	Feil tema

Zartler U, Grillenberger K. Doubled Homes - Doubled Social Ties? Children's Relationships in Post-Divorce Shared Residence Arrangements. <i>Children & Society</i> 2017;31(2):144-56. DOI: https://doi.org/10.1111/chso.12194	Feil land
Zeratsion H, Bjertness Cecilie B, Lien L, Haavet Ole R, Dalsklev M, Halvorsen Jon A, et al. Does parental divorce increase risk behaviors among 15/16 and 18/19 year-old adolescents? A study from Oslo, Norway. <i>Clinical Practice and Epidemiology in Mental Health</i> 2014;10. DOI: 10.2174/1745017901410010059	Feil stud-iedesi gn
Øverlien C. 'Do you want to do some arm wrestling?': children's strategies when experiencing domestic violence and the meaning of age. <i>Child & Family Social Work</i> 2017;22(2):680-8. DOI: https://doi.org/10.1111/cfs.12283	Feil tema
Aas Ingvild E. Delt bosted - når utfordringene blir for store : en studie av livssituasjonen til barn som ukentlig flytter mellom mor og far : hvilke helsemessige, faglige og sosiale konsekvenser registreres hos barna. Universitetet i Nordland; 2013.	Feil popu-lasjon

Vedlegg 4: Vurdering av studienes metodiske begrensninger

Liste over domener som er utviklet iterativt av Cochrane EPOC-gruppen

Listen over domener med følgende spørsmål:

1. Er settingen og konteksten til studien tilstrekkelig beskrevet?
2. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?
3. Er datainnsamlingsstrategien beskrevet og tilstrekkelig begrunnet?
4. Er dataanalysen/analysen av data beskrevet og hensiktsmessig?
5. Er påstandene/funnene støttet med tilstrekkelig evidens?
6. Viser studien/forfatterne refleksivitet?
7. Er etiske forhold vurdert?
8. Andre bekymringer?

Metodiske begrensninger til 12 av publikasjonene ble vurdert med en liste av domener og de detaljerte vurderingene presenteres under (tabell 12).

Tabell 12: Vurdering av metodiske begrensninger i de inkluderte studiene vurdert med en liste av domener (n=12)

Domener vurdert	Berman (2019)	Haugen (2010)	Johnsen (2018)	Kitterød (2021)
1	Ja.	Ja.	Ja	Ja.
2	Ja	Delvis. Utvalget er beskrevet (kjønn, ikke spesifikk alder, men SØS), samt beskrivelser av hvorfor de ble valgt ut, mangler beskrivelser av hvordan de ble valgt ut.	Ja	Ja
3	Ja	Nei, eller kun delvis. Ingen beskrivelser av om det er en intervjuguide, eller om denne ble benyttet eller hvordan intervjuene ble gjennomført eller håndtert underveis eller i etterkant, slik som transkribering, opptak, osv.	Ja	Ja.
4	Ja	Ja.	Ja	Ja/uklart, men mangler noen detaljer i beskrivelsen av dataanalysen, hvordan den er utført og av hvem.
5	Ja	Ja	Ja	Delvis. Burde vært hentet ut flere sitater for å underbygge sine påstander, samt vært tydeligere hva som er sitater og hva som er forfatternes konklusjoner. Burde vært hentet ut flere motstridende funn, og har i liten grad sett funnene opp mot andre kilder.
6	Ja	Nei, forfatterne skriver ikke noe som kan knyttes til refleksivitet, hverken til innledende problemstilling, analyse eller fremstilling av funnene.	Ja	Nei, forfatterne beskriver ingen prosesser mht. refleksivitet. Her burde forfatterne ha tatt stilling til dette, særlig når det kommer til utforming av problemstilling, analyse og presentasjon av funn.
7	Ja	Nei. Ingen informasjon gitt om dette.	Ja	Delvis, studien har fått etisk godkjenning. Samtykkeerklæring for de minste barna, ikke klart om dette er innhentet for de eldre barna (under 18 år), men ikke gitt noen beskrivelser av informert samtykke. Heller ikke gjort noen etiske refleksjoner rundt studiens problemstilling for øvrig.
8				Ingen vurderinger av metning av data. Samme populasjon som i Lidén 2019.
Metodiske begrensninger	Små	Moderate/ store	Små	Moderate

Domener vurdert	Lidén (2019)	Lidén (2020)	Marschall (2014)	Marschall (2017)
1	Ja.	Ja.	Ja.	Ja.
2	Ja	Ja	Uklart. Sier noe om hvor deltakerne ble rekruttert fra, ikke noe mer om hvordan og hvorfor disse ble valgt. Ingen karakteristika ved utvalget annet enn kjønn på barna og foreldrene og alder på barna.	Ja
3	Uklart. Få beskrivelser av hvordan dataene ble målt og samlet inn på av barna. Hvor intervjuene ble gjennomført. Bruker intervjuguide.	Uklart. Få beskrivelser av hvordan dataene ble målt og samlet inn på av barna. Hvor intervjuene ble gjennomført. Bruker intervjuguide.	Uklart. Det er ikke gitt noe informasjon om datainnsamling, annet enn at det er utført intervjuer og at barna ble gitt en mp3-spiller for dagbok opptak.	Uklart. Metode for å gjennomføre intervju er beskrevet, samt bruk av lydteknikk til barna. Ingen intervjuguide beskrevet..
4	Uklart. Utydelig og mangelfull beskrivelse av analysemetode, og fremgangsmåte for analyse.	Ja/uklart.	Uklart. Rammeverket klart, men det er ikke gitt noe informasjon om dataanalyse, hva datamaterialet bestod av, hvordan det ble analysert eller av hvem.	Uklart. Rammeverket klart, men det er ikke gitt noe informasjon om dataanalyse, hva datamaterialet bestod av, hvordan det ble analysert eller av hvem.
5	Ja	Uklart. Funnene noe kondensert. Få siteringer, mye funn sett opp mot andre kilder. Evidensen kommer lite frem, mens forfatterens meninger kommer i forgrunn.	Uklart. Bruker siteringer for å underbygge egne funn. Ser i liten grad funnene opp mot andre kilder. Ikke vurdert studiens troverdighet eller pålitelighet. En del slutninger strekker seg lengre enn evidensen lagt til grunn.	Uklart. Bruker siteringer for å underbygge egne funn. Ser i liten grad funnene opp mot andre kilder. Ikke vurdert studiens troverdighet eller pålitelighet.
6	Ja/uklart.	Nei, ikke skrevet noe om refleksivitet eller forforståelse.	Nei. Ikke gitt noen beskrivelser av refleksivitet.	Uklart, reflektert rundt konsept og valg av spørsmål. Kunne ha reflektert mer rundt egen posisjon.
7	Ja	Nei, ingen beskrivelser.	Nei, ingen beskrivelser.	Nei, men gir noen vage/generelle beskrivelser av intervjuer med barn.
8		Samme populasjon som Lidén 2019.		Samme populasjon som i Marschall 2014
Metodiske begrensninger	Moderate	Store	Store	Store

Domener vurdert	Mathisen (2014)	Ottesen (2011)	Sigurdardóttir (2018)	Sollied (2015)
1	Ja.	Ja.	Ja.	Ja
2	Ja	Ja	Ja	Ja
3	Ja	Ja	Nei. Ingen beskrivelser av datainnsamlingen annet enn at dette er intervjuer på varighet 45 min. Oppgis at det fins en intervjuguide, men det gis ikke noen beskrivelser av innholdet i denne.	Ja
4	Ja	Ja/uklart. Noe manglende beskrivelser av hva de faktisk har gjort i dataanalysen, beskriver kun rammeverket.	Nei. Ingen beskrivelser av type analyse eller steg i analyseprosessen	Ja
5	Delvis, noe uryddig og utydelig presentasjon av funnene, hva som er funn og hva som er hennes eller andre forskeres meninger om temaet. Har hentet inn mye funn fra annen forskning, og vektlegger disse nesten mer enn funnene i egen studie..	Ja	Ja	Ja
6	Ja	Ja	Nei, forfatterne skriver ingenting som kan knyttes til refleksivitet.	Uklar. Sier noe innledningsvis om sine faglige erfaringer som familierapeut og mekler, og tanker om problemstillingen. Sier senere noe om sin forforståelse av barn i delehjem, men ikke noe om hvorvidt hun har reflektert rundt dette, og hvordan hennes forforståelse kan ha påvirket intervjuene og analysen, samt presentasjon av funnene.
7	Ja	Ja/uklart, drøfter ulike etiske problemstillinger. Sier ikke noe om etiske godkjenning eller innhenting av informert samtykke annet enn at det er viktig ved særlig intervjuer med barn.	Delvis. Studien er meldt inn, og deltakerne har gitt informert samtykke. Problemstillingen fordrer likevel mer etiske vurderinger.	Ja
8	Ingen		Manglende beskrivelser av datainnsamling og dataanalyse, samt refleksivitet gjør studien lite tillitsvekkende.	
Metodiske begrensninger	Små	Små	Store	Små/moderate

Critical Appraisal Skills Programme (CASP) sjekklisten

CASP-spørsmål

1. Er formålet med studien klart formulert?
2. Er kvalitativ metode hensiktsmessig for å få svar på problemstillingen?
3. Er utformingen av studien hensiktsmessig for å finne svar på problemstillingen(e)?
4. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?
5. Ble dataene samlet inn på en slik måte at problemstillingen ble besvart?
6. Ble det gjort rede for bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data?
7. Er etiske forhold vurdert?
8. Går det klart frem hvordan analysen ble gjennomført? Er fortolkningen av data forståelig, tydelig og rimelig?
9. Er funnene klart presentert?
10. Kan resultatene være til hjelp i praksis?

Basert på svarene på punkt 1–8, vurderte vi hvorvidt resultatene fra publikasjonen var til å stole på. Metodiske begrensninger til 23 publikasjoner ble vurdert med CASP-sjekklisten og de detaljerte vurderingene presenteres under (tabell 13).

Tabell 13: Vurdering av metodiske begrensninger i de inkluderte studiene ved bruk av CASP- sjekklisten for kvalitative studier (n=23)

Domener vurdert	Berman (2015)	Berman (2018)	Bjerke (2011)	Eikrem (2021)
1	Ja	Ja	Ja	Ja
2	ja	Ja	Ja	Ja
3	Ja	Ja	Ja	Ja
4	Ja	Ja	Nei. Utvalgsstrategi nevnes ikke Det er gjort noe diskusjon rundt utvalget (vanskeligheter med å rekruttere noen grupper), men ikke hvorfor de valgte å ikke delta	Ja
5	Ja	Ja	Ingen begrunnelse for hvorfor akkurat disse deltakerne ble valgt Begrunnelse for hvorfor noen deltakere fra et under-utvalg ble valgt ut (side 95), men ikke for hovedutvalget. Grunnleggende karakteristika for utvalget er beskrevet (kjønn og alder)	Delvis.intervjuguide ikke beskrevet
6	Nei. Forsker/forfatter i liten grad synlig i teksten.	Delvis. Forskeren i liten grad tilstede i teksten, men noen indirekte refleksjoner rundt barns opplevelser av intervjusituasjonen og utfordringer med tematikk. Noe rundt det å gjøre forskning alene.	Delvis. Intervjuguide for enkeltintervjuene i under-utvalget nevnes ikke. Setting beskrevet for del-utvalg (se s. 95 – «visited the homes»), men ikke for hovedutvalget. Det kan se ut til at metoden ble endret underveis («it was decided to use a mixture of focus groups and individual interviews»), men det kommer ikke tydelig frem hvorfor eller akkurat hvordan. Dataenes form kommer ikke frem. Metning er ikke diskutert	Nei. Det nevnes at «researchers have questioned their own perceptions», men ikke hva dette innebærer eller hvordan det har påvirket studien. Ellers er det lite som tyder på at de har vurdert sin egen rolle
7	Uklart. Forelagt etiske komite. Det påpekes at det er spesielle utfordringer med barn. Fokus på informert samtykke. Ingen grundig refleksjon rundt etiske utfordringer.	Ja	Nei. Ingen info om studien er forelagt etisk komite eller om etiske aspekter knyttet til deltagelse (informert samtykke, frivillig deltagelse)	Ja
8	Ja	Ja	Nei. Typen analyse beskrives ikke og trinnene i analysen kommer ikke godt frem	Ja. Noe overordnet beskrivelse
Stole på	Ja/Uklart. Manglende refleksivitet og synlighet av forsker/forfatter en svakhet. Men utover det grundige beskrivelser av kontekst osv. Pluss etikk.	Ja	Nei	Ja/delvis
9	Ja	Ja	Delvis. Funnene er utfyllende beskrevet, med underbyggende sitater. Det har blitt trukket inn andre kilder. Ingen tegn til diskusjon av troverdighet.	Delvis. Andre kilder er trukket inn og funn er diskutert opp mot problemstilling. Ingen diskusjon om troverdighet
10	Ja.	Ja	Delvis. Funnene har blitt belyst opp mot eksisterende litteratur Studien gir ingen forslag til ny forskning	Uklart. Ingen forslag til fremtidig forskning eller diskusjon om overførbarhet
Overordnet vurdering	Små/moderate	Små	Store	Moderate

Domener vurdert	Finseth (2018)	Forsberg (2016)	Hoviosen (2013)	Johansen (2021)
1	Ja/delvis. Skisserer feltet og problemstillingen fint. Vil veldig mye, og litt ustrukturert formulert i starten.	Ja	Ja	Ja
2	Ja	Ja	Ja	Ja
3	Ja	Uklart. Litt uklart. Valg av metode er lite beskrevet og det er trolig lite sannsynlig at utformingen av studien er hensiktsmessig for å finne svar på problemstillingen.	Ja	Ja
4	Delvis. Godt beskrevet og begrunnet. Men noe smalt med tanke på ønsket om bredde.	Delvis. Gjort rede for, og problematisert. Få respondenter – grunnene er reflektert over. Burde her ha vært reflektert rundt hvem som velger å svare på en slik «utfordring» - samt få respondenter. Vet lite om utvalget.	Ja	Delvis. Ingen utvalgsbegrunnelse for deltagerne, og deltagerne er i liten grad beskrevet
5	Ja	Delvis. Få begrunnelser for valg av setting – som blant annet bestod av en åpen forespørsel via ulike sosiale mediekkanaler. Heller ikke begrunnet hvorfor skriftlige tilbakemeldinger var ønsket fremfor f.eks. intervjuer eller annet.	Ja	Delvis. Ingen begrunnelse for hvorfor metoden er valgt og ingen beskrivelse av fremgangsmåten for datainnsamling. Ingen diskusjon av metning
6	Ja	Nei. Forskerne er fraværende i teksten	Ja	Delvis. Noe refleksivitet vises i henhold til analyse og funn, men noe tynt
7	Ja	Delvis. Forelagt etisk komite, og deltakerne ble gjort oppmerksom på at svaret deres kunne bli brukt i forskningssammenheng, utover det få til ingen beskrivelser.	Ja	Ja
8	Delvis. Grundig om type perspektiver og utgangspunkter. Kun forfatteren alene som har gått gjennom datamaterialet.. Beskrivelsen av stegene i analysen av materialet er noe 'tynt'.	Nei. Svært tynn beskrivelse av dataanalysen, det nevnes kun rammeverket for analyse. Ingen beskrivelse av steg, hvem som analyserte dataene, hvordan dette ble gjennomført eller hva de kom fram til.	Uklart. Noe uklar beskrivelse av type analyse benyttet	Ja
Stole på	Ja	Nei	Ja	Ja
9	Ja	Delvis. Funnene presenteres under klare temaer, forfatterne presenterer både positive og negative funn. Noe sitering, ikke mye. Studiene ses i noe grad opp mot andre kilder, men ikke diskutert studiens troverdighet er pålitelighet.	Ja. Men noe tynn resultatdel	Ja
10	Ja	Delvis. Forfatterne viser til noe kunnskapshull og nyanserer det noe, reflekterer noe.	Delvis. Overførbarhet er ikke diskutert	Ja
Overordnet vurdering	Små/moderate	Moderate/store	Små	Små/Moderate

Domener vurdert	Krane (2021)	Krogh (2022)	Liversage (2017)	Lofthus (2016)
1	Ja	Ja	Ja	Ja
2	Ja	Ja	Ja	Ja
3	Ja	Ja	Ja	Ja
4	Delvis. Del av større studie. Gjør rede for hvem som er intervjuet, men ikke hvordan utvalget har skjedd. For øvrig ingen diskusjon. For lite informasjon	Ja	Delvis. Gjør til en viss grad rede for utvalget, og til dels hvor disse er funnet. Sier imidlertid mindre om hvordan de har gått fram og hvorfor. Virker som at det er disse i mangler på andre. Sier noe om landbakgrunn og språk, men ikke så mye annet.	Delvis. Utvalgsstrategi blir ikke beskrevet, Ingen diskusjon rundt de som valgte å ikke delta, Ingen tydelig forklaring på hvorfor akkurat disse deltakerne ble valgt
5	Ja	Ja	Nei. Veldig tynt beskrevet, sier lite om intervjusituasjonen og datainnsamling.	Ja
6	Nei. Skriver mye om hva hun har gjort, og til dels om hvorfor, men dette berører i svært liten grad hva disse valgene har medført. Hva forsker er i relasjon til felt og deltagere problematiseres ikke. Ikke berørt hverken i sammenheng med problemstilling, datainnsamling eller analyse.	Ja	Nei. Ingen refleksjoner rundt egen rolle. Forfatterne presenteres i hvert sitt avsnitt, men ingen refleksjoner rundt hva disse bakgrunnene kan bety for utvalg, metodikk, analyse osv.	Delvis. Setting ikke beskrevet
7	Nei. Etske forhold ikke direkte (eller indirekte) tatt opp og vurdert.	Ja	Nei. Ingen etiske vurderinger	Ja
8	Delvis. Tematisk analyse. Grundig redegjørelse for analyse og framgangsmåte. Forholdvis rik empiri og tildels knyttet til analyse. Empirien presenteres uten særlig fortolkning, og fortolkningen som kommer i diskusjonen er ikke umiddelbart innlysende. Det legges til mye som ikke nødvendigvis kommer fra i materialet.	Ja	Nei. Analyser gjort ved hjelp av Nvivo, ingen ytterligere beskrivelser	Ja
Stole på	Uklart. Utvalgsstrategi ikke beskrevet, forsker lite tilstede annet enn i beskrivelse av hva som er gjort. Ikke noe om beveggrunner og ingen refleksivitet. Ingen etiske refleksjoner. Empirien fortolkes på måter som ikke har direkte rot i materialet.	Ja	Nei. det er store mangler i presentasjon av metode, datainnsamling, refleksivitet og etiske aspekter	Ja
9	Delvis. Rik empiri og klart presenterte funn som knyttes til annen litteratur, men fortolkningen er noe løsrevet fra empirien. Diskuterer for så vidt alternative tolkninger, men dette er ikke helt klart. Virker noe løst knyttet til problemstillingen, men lander også på at disse familiene er like andre familier.	Ja	Ja	Delvis. Bruk av triangulering, respondentvalidering eller flere som deltok i analysen er ikke beskrevet. Funnene er til en viss grad diskutert opp mot den opprinnelige problemstillingen, men ikke eksplisitt
10	Delvis. Belyser et tidligere lite utforsket felt og gruppe. Viser til kunnskapshull og knyttet egen funn til annen forskning. Kan også ha relevans for andre familier. Men uklart hvordan empiri og tolkninger egentlig henger sammen.	Ja	Ja	Delvis. Forfatterne omtaler ikke behov for ny forskning, Overføring av funnene til en annen kontekst ser ikke ut til å ha blitt diskutert
Overordnet vurdering	Moderate/Store	Små	Store	Små

Domener vurdert	Madsen & Bakken (2017)	Ness (2014)	Rekke (2020)	Sevón (2015)
1	Ja	Ja	Ja	Ja
2	Ja	ja	ja	ja
3	Ja	Ja	Ja	Ja
4	Uklart/delvis. Litt lite informasjon om utvelgelse, hvorfor man ikke inkluderte flere, om noen takket nei og/eller trakk seg	Delvis. Utvalgsstrategi ikke beskrevet, Manglende beskrivelse av hvorvidt/hvorfor noen valgte å ikke delta.	Delvis. Noe tynn beskrivelse. Ingen informasjon om hvem som evt valgte å ikke delta.	Ja
5	Ja. Diskuterer ikke metningsnivå	Delvis. Setting ikke beskrevet eller begrunnet, metning ikke diskutert	Delvis. Blir presisert at intervjuer blir gjennomført, men oppgir ikke detaljer rundt datainnsamlingsprosessen. Ingen beskrivelse av metning	Uklart. Framgangsmåtene er på et vis grundig beskrevet, men ikke klart hvordan forskerne «dokumenterte» og oppbevarte data. Notater gjort underveis, etterpå eller opptak? Feltnotater? Opptak kun nevnt sammen med observasjon – og da bare som en del der det gjøres opptak av måltider - og bare et slik opptak/observasjon ligger til grunn her. Ble intervjuene tatt opp? På et vis de såpass grundige beskrivelsene av framgangsmåten som gjør at mangelen på slike detaljer blir «åpenbar».
6	Delvis. Forfatterne har tatt opp sin egen rolle overfor intervjuobjektene («maktrolle»), og diskuterer sin bakgrunn og potensielle påvirkning på resultatene	Nei. Forfatterne er lite synlige i teksten	Nei. Forskerne lite til stede i teksten	Nei. Forskeren i liten eller ingen grad synlig – kun indirekte under etikk. Kommer også noen refleksjoner rundt mangler og utfordringer for eksempel under limitations.
7	Delvis. Tilbakemelding fra både NSD og REK med detaljer foreligger i oppgaven, men ingen ytterligere beskrivelser om etiske aspekter	Delvis. Nevner ikke samtykke, men frivillig deltagelse, anonymisering og NSD registrering beskrevet. Ingen ytterligere etiske refleksjoner	Delvis. Beskrevet hvordan forskningen ble forklart til deltagerne, ingenting ytterligere.	Ja
8	Ja	Ja	Nei. Ingen informasjon om analyse benyttet eller detaljer om hvordan analysen er gjennomført	Delvis. Stegen ikke helt klare, men det er beskrevet. Type analyse noe uklart (samt trinnene)
Stole på	Ja	Uklart	Uklart	Ja
9	Ja	Ja	Ja	Ja
10	Ja	Ja	Ja	Ja
Overordnet vurdering	Små/Moderate	Moderate	Moderate	Små/Moderate

Domener vurdert		Stokkebekk (2019)	Strandbu (2016)	Strandbu (2020)	Thørnblad (2018)
1	Ja		Ja	Uklart. Noe utydelig formulering av problemstilling/formål med studien	Ja
2	Ja		Ja	Ja	Ja
3	Ja		Uklart. manglende begrunnelse for hvorfor metoden er valgt	Nei. Forskningsmetode ikke begrunnet eller diskutert.	Nei. Begrunnelse for valg av metode ikke beskrevet.
4	Ja		Delvis. Lite diskusjon rundt utvalget og evt årsaker til ikke å delta	Uklart. De sier noe om hvem som ikke svarte ut det åpne spørsmålet i spørreskjemaet, og redegjør godt for hvem utvalget består av. Valg av meklingskontor i landet i liten grad tematisert.	Uklart.. De sier noe om hvem som ikke svarte ut det åpne spørsmålet i spørreskjemaet, og redegjør godt for hvem utvalget består av.
5	Ja		Uklart. Dataene er meget begrenset, og uklart om den er passende for å svare på problemstillingen	Ja	Uklart. Dataene er meget begrenset, og uklart om den er passende for å svare på problemstillingen
6		Uklart.. Skriver at refleksivitet har vært viktig hele veien, men utdyper ikke dette i stor detalj mht. i hvilke stadium og hvordan.	Nei. Forskerne lite til stede i teksten	Nei. Ingen refleksjoner rundt egen posisjonering	Nei. Ingen refleksjoner rundt egen posisjonering
7	Ja		Uklart. Sier "Alle foreldre som fikk tilbud om BIM-mekling og samtykket til deltakelse i forskning, inngår i materialet.", ingenting utover dette	Nei. I liten grad, små barn kunne få bistand av ansatte ved kontoret til å fylle ut skjema, ellers ingen info.	Nei. Ingen refleksjoner rundt etiske aspekter unntatt at alle foreldre som samtykket til deltagelse er inkludert i materiale
8	Ja		Delvis. Veldig overordnet beskrivelse av dataanalyse	Delvis. Det er tydelig beskrevet hvordan analysen ble gjennomført, trinnene i den og hvilke rammeverk som er lagt til grunn, og temaene som kommer frem er forståelig ut fra det, men er analysen rimelig? Viktig å bemerke at dataene som ble samlet inn bestod av svært korte besvarelser av barn, 2-3 setninger. Er dataene å anse som 'dype' nok? Også sett i lys av forskernes fortolkninger av datamaterialet?	Delvis. Det er tydelig beskrevet hvordan analysen ble gjennomført, trinnene i den og hvilke rammeverk som er lagt til grunn, og temaene som kommer frem er forståelig ut fra det. Men uklart hvorvidt det er samsvar mellom analysen og datamaterialet
Stole på	Ja		Nei.	Nei.	Nei
9		Delvis.. Godt med siteringer, forfatteren ser resultatene i lys av andre kilder i diskusjon. Ikke utført triangulering eller vurdert troverdighet/pålitelighet. Ikke vurdert funnene imot, hovedsakelig for.	Nei. Tynn resultatdel. Få til ingen forsøk på vurdering av funnenes troverdighet og pålitelighet. Forskerne underbygger i liten grad egne funn opp mot andre kilder.	Nei. Få til ingen forsøk på vurdering av funnenes troverdighet og pålitelighet. Forskerne 'fortolker' datamaterialet i stor grad, kanskje i større grad enn de har belegg for? Forskerne underbygger i liten grad egne funn opp mot andre kilder.	Ja
10	Ja		Delvis. Kommer med forslag til videre forskning, men trekker i veldig liten grad inn annen litteratur.	Nei. Denne undersøkelsen sier mer om hvorvidt barna var tilfredse med meklingen mer enn hva som gjorde de tilfredse/ikke tilfredse med meklingen. Resten synes å være forfatternes fortolkninger av materialet..	Delvis. I liten grad diskusjon av overførbarhet, og ny forskning. Noe diskusjon opp mot annen litteratur, men begrenset
Overordnet vurdering		Små/Moderate	Moderate/store	Moderate/store	Moderate/store

Domener vurdert Winther (2015)		Øverlien (2014)	Åkerlund (2017)
1	Ja	Ja	Ja
2	Ja	Ja	ja
3	Ja	Ja	Ja
4	Nei. Beskrivelsen av hvem som ble valgt ut er kortfattet, og er noe forvirrende lagt opp med tanke på hvilke utvalg/studier deltakerne er hentet fra, Utvalgsstrategien er ikke beskrevet, Ingen diskusjon om manglende deltakelse eller lignende, Ingen diskusjon om hvorfor forskeren valgte å fokusere på enkelte deltakere fremfor andre	Delvis. Begrunnelse for hvorfor disse deltagerne ble valgt ut ikke gitt	Ja
5	Delvis. Setting beskrevet, men det er noe utydelig hvor f.eks. intervjuer ble gjennomført. Rent overordnet kommer metoden frem– dvs. etnografisk metode, men det er uklart akkurat hva dette går ut på og hva som skiller datainnsamlingen i de forskjellige studiene fra hverandre. Ingen intervjuguide eller systematisk plan for datainnsamling vedlagt. Dataform er ikke tydelig, selv om videooptak nevnes som én av flere datainnsamlingsmetoder. Metning av data er ikke diskutert	Ja	Ja. Ikke diskutert metning av data
6	Delvis. Forskeren beskriver grundig hvordan bakgrunnen hennes har påvirket valg og utvikling av metode, men lite til ingenting om hvordan dette påvirket analyse og utvalgsstrategi	Nei. Forskereer i liten grad synlig i teksten	ja
7	Nei. Kan ikke se at forskeren har diskutert etiske forhold	Ja	Ja
8	Nei. Typen analyse er ikke godt kommunisert, samt Ingen beskrivelse av trinnene i analysen. Det er derfor uklart om dataene som er presentert er tilstrekkelige til å dekke alt som ble samlet inn	Delvis. Noe tynn beskrivelse av hvilken type analyse som er benyttet og hvordan analysen ble gjennomført.	Ja
Stole på	Nei	Uklart	Ja
9	Delvis. Andre kilder trekkes inn, men mye er på et overordnet/teoretisk plan og gjør lite for å undebygge funnene rent empirisk, Lite diskusjon rundt forskerens argumenter og troverdighet. Funnene diskuteres til en viss grad opp mot problemstillingen, men pga. manglende diskusjonsdel i artikkelen er det ikke et tydelig skille mellom resultater og diskusjon	Ja	Ja
10	Delvis. Det er noe diskusjon rundt studiens bidrag til dagens praksis eller litteratur, men det er lite og på et overordnet plan. Studien omtaler ikke behov for ny forskning	Delvis. Forfatterne omtaler ikke behov for ny forskning, Overføring av funnene til en annen kontekst ser ikke ut til å ha blitt diskutert	
Overordnet vurdering	Moderate/store	Moderate	Små

Vedlegg 5: Preferred Reporting Items for Systematic reviews and Meta- Analyses extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR) Checklist

Preferred Reporting Items for Systematic reviews and Meta-Analyses extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR) Checklist

SECTION	ITEM	PRISMA-ScR CHECKLIST ITEM	REPORTED ON PAGE #
TITLE			
Title	1	Identify the report as a scoping review.	1
ABSTRACT			
Structured summary	2	Provide a structured summary that includes (as applicable): background, objectives, eligibility criteria, sources of evidence, charting methods, results, and conclusions that relate to the review questions and objectives.	6-8
INTRODUCTION			
Rationale	3	Describe the rationale for the review in the context of what is already known. Explain why the review questions/objectives lend themselves to a scoping review approach.	14-15
Objectives	4	Provide an explicit statement of the questions and objectives being addressed with reference to their key elements (e.g., population or participants, concepts, and context) or other relevant key elements used to conceptualize the review questions and/or objectives.	15
METHODS			
Protocol and registration	5	Indicate whether a review protocol exists; state if and where it can be accessed (e.g., a Web address); and if available, provide registration information, including the registration number.	17
Eligibility criteria	6	Specify characteristics of the sources of evidence used as eligibility criteria (e.g., years considered, language, and publication status), and provide a rationale.	17-18
Information sources*	7	Describe all information sources in the search (e.g., databases with dates of coverage and contact with authors to identify additional sources), as well as the date the most recent search was executed.	19
Search	8	Present the full electronic search strategy for at least 1 database, including any limits used, such that it could be repeated.	59-60
Selection of sources of evidence†	9	State the process for selecting sources of evidence (i.e., screening and eligibility) included in the scoping review.	20
Data charting process‡	10	Describe the methods of charting data from the included sources of evidence (e.g., calibrated forms or forms that have been tested by the team before their use, and whether data charting was done independently or in duplicate) and any processes for obtaining and confirming data from investigators.	20
Data items	11	List and define all variables for which data were sought and any assumptions and simplifications made.	20-21
Critical appraisal of individual sources of evidence§	12	If done, provide a rationale for conducting a critical appraisal of included sources of evidence; describe the methods used and how this information was used in any data synthesis (if appropriate).	21-22
Synthesis of results	13	Describe the methods of handling and summarizing the data that were charted.	21

St. Michael's
Inspired Care.
Inspiring Science.

SECTION	ITEM	PRISMA-ScR CHECKLIST ITEM	REPORTED ON PAGE #
RESULTS			
Selection of sources of evidence	14	Give numbers of sources of evidence screened, assessed for eligibility, and included in the review, with reasons for exclusions at each stage, ideally using a flow diagram.	24-25
Characteristics of sources of evidence	15	For each source of evidence, present characteristics for which data were charted and provide the citations.	24
Critical appraisal within sources of evidence	16	If done, present data on critical appraisal of included sources of evidence (see item 12).	26-46, 82-86
Results of individual sources of evidence	17	For each included source of evidence, present the relevant data that were charted that relate to the review questions and objectives.	26-46
Synthesis of results	18	Summarize and/or present the charting results as they relate to the review questions and objectives.	26-46
DISCUSSION			
Summary of evidence	19	Summarize the main results (including an overview of concepts, themes, and types of evidence available), link to the review questions and objectives, and consider the relevance to key groups.	46-47
Limitations	20	Discuss the limitations of the scoping review process.	48
Conclusions	21	Provide a general interpretation of the results with respect to the review questions and objectives, as well as potential implications and/or next steps.	53
FUNDING			
Funding	22	Describe sources of funding for the included sources of evidence, as well as sources of funding for the scoping review. Describe the role of the funders of the scoping review.	13

JB1 = Joanna Briggs Institute; PRISMA-ScR = Preferred Reporting Items for Systematic reviews and Meta-Analyses extension for Scoping Reviews.

* Where *sources of evidence* (see second footnote) are compiled from, such as bibliographic databases, social media platforms, and Web sites.

† A more inclusive/heterogeneous term used to account for the different types of evidence or data sources (e.g., quantitative and/or qualitative research, expert opinion, and policy documents) that may be eligible in a scoping review as opposed to only studies. This is not to be confused with *information sources* (see first footnote).

‡ The frameworks by Arksey and O'Malley (8) and Levac and colleagues (7) and the JBI guidance (4, 5) refer to the process of data extraction in a scoping review as data charting.

§ The process of systematically examining research evidence to assess its validity, results, and relevance before using it to inform a decision. This term is used for items 12 and 19 instead of "risk of bias" (which is more applicable to systematic reviews of interventions) to include and acknowledge the various sources of evidence that may be used in a scoping review (e.g., quantitative and/or qualitative research, expert opinion, and policy document).

From: Tricco AC, Lillie E, Zarin W, O'Brien KK, Colquhoun H, Levac D, et al. PRISMA Extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR): Checklist and Explanation. *Ann Intern Med*. 2018;169:467-473. doi: 10.7326/M18-0850.

St. Michael's
Inspired Care.
Inspiring Science.

Utgitt av Folkehelseinstituttet

Oktober 2023

Postboks 4404 Nydalen

NO-0403 Oslo

Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra

Folkehelseinstituttets nettsider

www.fhi.no